

**RADA
PRO ROZHLASOVÉ A TELEVIZNÍ
VYSÍLÁNÍ**

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání

Škrétkova 44/6, 120 00 Praha 2

Tel.: + 420 274 813 830 / Fax: + 420 274 810 885

www.rrtv.cz

Jedn. identifikátor 286238-RRTV

Martin Urbanec

Váš dopis zn. -
Naše č. j. RRTV/16359/2018-
blu
Sp. zn. 2018/434/blu
Zasedání Rady -
Vyřizuje: ORVL - ORV
Datum, místo 17. 9. 2018, Praha

Vážený pane Urbanče,

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen „Rada“) obdržela dne 5. září 2018 Vaši žádost (č.j. RRTV/15844/2018-vra) o informaci podle zákona č 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, kdy Radu žádáte o poskytnutí veškerých podání zaslaných Radě pro rozhlasové a televizní vysílání Českým rozhlasem týkajících se reportáží p. Janka Kroupy a o poskytnutí rozhodnutí o tomto řízení o přestupku.

Rada v rámci předmětného řízení obdržela od Českého rozhlasu dvě podání, podání č.j. RRTV/8308/2018-vac, které bylo Radě doručeno dne 22. března 2018, a podání č.j. RRTV/13151/2018-vra, které bylo Radě doručeno dne 25. června 2018. Obě tato podání včetně příloh Vám zasíláme jako přílohy k této odpovědi.

Rada v předmětné věci vydala usnesení č.j. RRTV/15242/2018-blu o zastavení řízení o přestupku, které bylo Českému rozhlasu doručeno dne 7. září 2018, a upozornění na porušení zákona (č.j. RRTV/15324/2018-blu), které bylo Českému rozhlasu doručeno dne 7. září 2018. Výše uvedené dokumenty Vám taktéž zasíláme jako přílohy k této odpovědi.

Ivan Krejčí
předseda Rady
pro rozhlasové a televizní vysílání
elektronicky podepsáno

Přílohy

Příloha č. 1 - Podání č.j. RRTV/8308/2018-vac

Příloha č. 2 – Příloha k podání č.j. RRTV/8308/2018-vac

Příloha č. 3 - Podání č.j. RRTV/13151/2018-vra

Příloha č. 4 - Příloha k podání č.j. RRTV/13151/2018-vra

Příloha č. 5 - Usnesení č.j. RRTV/15242/2018-blu

Příloha č. 6 - Upozornění na porušení zákona (č.j. RRTV/15324/2018-blu)

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání
Škrétkova 44/6
121 00 Praha 2

V Praze 21.3.2018

Věc: Č.j.: RRTV/5906/2018-blu
Sp. zn.: 2018/77/vop
Zasedání Rady č. 2-2018/poř. č. 14

Vysvětlení Českého rozhlasu (dále také jako „ČRo“) k sérii příspěvků na programu ČRo Radiožurnál, které se zabývaly obhospodařováním pozemků s neznámým majitelem a pobíráním dotací na hospodaření na pozemcích bez právního důvodu

I.

Českému rozhlasu byla do datové schránky ČRo dne 19. 2. 2018 od Rady pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen „Rada“) doručena žádost čj. RRTV/5906/2018-blu o podání vysvětlení, z jakého důvodu v sérii zpravodajských příspěvků odvysílané dne 28. listopadu 2017 v časech 7:00:52-7:02:01, 8:00:53-8:01:50, 9:00:51-9:02:00, 12:01:05-12:02:27 a 18:01:48-18:02:53 hodin a dále též v pořadu Dvacet minut Radiožurnálu odvysílaném dne 28. listopadu 2017 v čase 17:05:38-17:23:59 hodin, které se zabývaly obhospodařováním pozemků v neznámým majitelem, došlo k nedostatečně objektivní prezentaci problematiky pobírání dotací na hospodaření na pozemcích bez právního důvodu, kdy vyjádření k této problematice získaná od nezávislých odborníků nebyla ověřena v souvislosti s platnou právní úpravou, a dále že k vyjádření odborníků nebyla získána přímá reakce od společnosti AGROFERT, a.s.

K výše uvedeným příspěvkům Rada uvádí, že mohou být hodnoceny jako nedostatečně objektivní a že Rada shledala, že v nich mohlo dojít k porušení § 31 odst. 2 zák. č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání (dále jen „ZRTV“).

K výše uvedenému pořadu Dvacet minut Radiožurnálu Rada dále uvádí, že pořad byl zhodnocen jako nedostatečně objektivní především v otázce oprávněnosti pobírat dotace na hospodaření na pozemcích bez právního důvodu a že v rámci pořadu mohlo dojít k porušení § 31 odst. 2 ZRTV.

Rada v závěru při celkovém zhodnocení došla k závěru, že analýza Rady shledala některé problematické body analyzovaných zpravodajských příspěvků a vydání pořadu Dvacet minut Radiožurnálu, které se zabývaly tématem obhospodařování pozemků s neznámým majitelem společností Agrofert, jako problematické z hlediska objektivity a faktické správnosti jejich obsahu.

Prvním problematickým bodem je dle Rady ne zcela objektivní prezentace problematiky pobírání dotací na hospodaření na pozemcích bez právního důvodu, potažmo to, že vyjádření k této problematice získaná od nezávislých odborníků nebyla ověřena z jiných zdrojů (nejlépe v zákoně) a že k vyjádření odborníků nebyla získána přímá reakce od protistrany, tj. od představitelů společnosti Agrofert. S tím souvisí i problém parafrázování vyjádření představitelů společnosti Agrofert v reportáži obecně, kdy tato byla použitými výrazovými prostředky a celkovým vyzněním reportáže spíše zpochybňována.

Rada se uvedenými příspěvky zabývala na základě podnětu (č. j. RRTV/17770/2017-vra), ve kterém si pisatelé stěžují na údajně manipulativní informace o koncernu Agrofert v sérii zpravodajských příspěvků a vydání pořadu Dvacet minut Radiožurnálu, které byly na programu ČRo Radiožurnál odvysílány dne 28. listopadu 2017.

Rada stanovila Českému rozhlasu pro podání vysvětlení lhůtu 30 dnů ode dne doručení žádosti.

II.

Český rozhlas ve lhůtě stanovené Radou podává toto vysvětlení.

III.

K ne zcela objektivní prezentaci problematiky pobírání dotací na hospodaření na pozemcích bez právního důvodu, potažmo to, že vyjádření k této problematice získaná od nezávislých odborníků nebyla ověřena z jiných zdrojů (nejlépe v zákoně), jak se domnívá Rada, ČRo uvádí:

Tento závěr Rady odporuje skutečnosti. Fakta a právní analýza jasně dokládají neoprávněnost takového počínání zejména zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství. Podle platného právního řádu totiž náleží právo užívat zemědělský pozemek výlučně:

- a) vlastníku (spoluvlastníku) pozemku podle § 1012 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „ObčZ“), který má právo se svým vlastnictvím v mezích právního řádu libovolně nakládat;
- b) poctivému držiteli vlastnického práva podle § 996 ObčZ, který má obdobné postavení jako pravý vlastník; poctivým držitelem je ten, kdo má z přesvědčivého důvodu za to, že mu náleží právo, které vykonává;
- c) oprávněnému ze služebnosti podle § 1257 a násl. ObčZ (např. služebnost pastvy), který má podobná práva jako pachtýř;
- d) pachtýři zemědělského pozemku podle § 2345 a násl. ObčZ, který má právo pozemek užívat i požívat;
- e) nájemci/podnájemci pozemku podle nájemních smluv vzniklých před 1. 1. 2014.

Kdokoliv jiný, který nedisponuje právním titulem výše uvedeným, užívá zemědělský pozemek bez právního důvodu, a tedy neoprávněně.

Nejvyšší soud v rozhodnutí 30 Cdo 199/2007 ze dne 8. 1. 2008 konstatoval: „*Plnění bez právního důvodu je jednou ze skutkových podstat bezdůvodného obohacení založenou na tom, že mezi zúčastněnými subjekty chybí od počátku právní vztah, který by zakládal právní nárok na předmětné plnění, jež může spočívat například v tom, že bylo něco dáno nebo bylo ve prospěch někoho konáno. O obohacení lze hovořit tehdy, dostalo-li se takovým plněním majetkové hodnoty tomu, komu bylo plněno, takže v jeho majetku došlo buď ke zvýšení aktiv, nebo ke snížení pasiv, případně se jeho majetkový stav nezmenšil, ač by se tak za běžných okolností stalo. Příkladem plnění bez právního důvodu je i užívání cizího pozemku bez nájemní smlouvy či jiného titulu opravňujícího užívat cizí věc; prospěch vzniká tomu, kdo realizuje uživatelská oprávnění, aniž by za to platil úhradu a aniž by se tedy jeho majetkový stav zmenšil o prostředky vynaložené v souvislosti s právním vztahem, který zakládá právo věc užívat.*“

Aby byl AGROFERT, a.s. (dále jen „Agrofert“) popřípadě jiná společnost tohoto koncernu oprávněným uživatelem zemědělského pozemku, pak musí tvrdit a doložit existenci některého z výše uvedených právních titulů, jinak je uživatelem neoprávněným.

Agrofert ovšem nikde netvrdí, že by byl vlastníkem předmětných pozemků či jejich poctivým držitelem, netvrdí ani, že by byl oprávněným ze služebnosti, nájemcem dle platně uzavřené smlouvy ani pachtýřem. A zástupci Agrofertu přiznávají, že k množství pozemků, na nichž hospodaří, žádný právní vztah společnost nemá.

Netvrdí-li Agrofert některý z výše uvedených právních titulů užívání zemědělských pozemků, pak je zcela nepochybně uživatelem neoprávněným se všemi důsledky.

Na tomto právním závěru nemění nic ani skutečnost, že stejně postupují i jiní zemědělci, a že odpovědné orgány (zejména Ministerstvo zemědělství, Státní zemědělský a intervenční fond, popř. Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových) tuto situaci tolerují a právně neřeší.

A na tomto právním závěru nemění nic ani argumenty obsažené ve stížnostech Agrofertu odkazující na zákon o zemědělství. Ustanovení § 3 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, upravuje postup, kdy a jak má být aktualizován údaj v evidenci půdy (LPIS). Ani toto ustanovení nezakládá právo cizí osoby takový zemědělský pozemek svévolně užívat.

Agrofert hospodařením na zemědělských pozemcích, ke kterým nemá právní titul užívání, získává konkurenční výhodu v tom, že za tyto pozemky nemusí na rozdíl od většiny zemědělců platit nájemné nebo pachtovné, či za ně zaplatit kupní cenu.

Pokud jde o čerpání dotací na tyto pozemky, podmínkou je jejich zápis v LPIS. LPIS registruje pozemky, na kterých zemědělec hospodaří a má k tomu právní důvod. Pokud takový právní důvod nemá, LPIS ho nezapiše. Pokud si právní důvod vymyslí, postupuje v rozporu se zákonem a hrozí mu trestní stíhání za podvod.

Krajský soud v Ostravě v roce 2015 pravomocně odsoudil obžalovaného J. H. za dotační podvod, neboť uvedl nepravdivé údaje při zápisu do LPIS a na základě tohoto zápisu čerpal dotace. V odůvodnění rozsudku předsedkyně senátu JUDr. Renata Gilová výslovně uvádí, že *„obžalovaný pozemky zaregistroval do systému LPIS neoprávněně, bez vědomí majitelů a jejich souhlasu, předstíraje, že je oprávněným uživatelem těchto pozemků, na základě čehož neoprávněně na tyto pozemky čerpal dotace.“*

Podle odborníka na dotace Michaela Webera z poradenské společnosti Agroteam je navíc součástí každé žádosti o dotace čestné prohlášení, že žadatel postupuje v souladu s právem.

K ověřování informací z jiných zdrojů ČRo dále uvádí, že v pořadu Dvacet minut Radiožurnálu odvysílaném dne 28. listopadu 2017 v čase 17:05:38-17:23:59 hodin Janek Kroupa uvedl: *„Ptali jsme se na ministerstvu zemědělství, ptali jsme se na SZIFu, což je fond, který přerozděluje dotace. Pro nás poměrně překvapivé bylo, že ty státní orgány o tom vlastně nevěděly. Oni neznali databázi, kterou zveřejnil jejich příbuzenský úřad, který je tedy mimochodem pod ministerstvem, které dlouho spravoval Andrej Babiš. To je ten Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových. Tuto databázi oni neznali. Čili v tuto chvíli oni jsou v procesu právních analýz a řeší, řeší, co s tou situací budou dělat.“* A v závěru pořadu Janek Kroupa odkazuje na příspěvky, které ČRo Radiožurnál připravoval na následující den: *„Budeme v tom pokračovat zítra, protože, pokud vím, tak už v tuto chvíli se připravují nějaké reakce zmíněných orgánů, zejména zřejmě na straně ministerstva zemědělství.“*

Rada na základě podnětu (č. j. RRTV/17770/2017-vra) zkoumala pouze šest příspěvků. Rada pominula další příspěvky, které ČRo Radiožurnál na dané téma vysílal následující den 29. listopadu 2017 (Zprávy od 12:00, Zprávy v 17:00 a Ozvěny dne od 18:10). V těchto příspěvcích se mj. vyjadřoval tehdejší ministr zemědělství Marian Jurečka, předseda Asociace soukromého zemědělství Josef Stehlík nebo agrární analytik Petr Havel – viz přepisy těchto příspěvků v příloze.

Český rozhlas bude věnovat ještě větší pozornost výběru respondentů, aby lidé, kteří se vyjadřují ve vysílání jako nestranní odborníci nebo o jejichž názor se opírá vyjádření redaktora, byli jasně pojmenováni, reprezentovali dostatečně různé názorové proudy, případně nebyli v dané kauze ve střetu zájmů.

IV.

K závěru Rady, že k vyjádření odborníků nebyla získána přímá reakce od protistrany, tj. od představitelů společnosti Agrofert a k problému parafrázování vyjádření představitelů společnosti Agrofert v reportáži obecně, kdy tato byla použitými výrazovými prostředky a celkovým vyzněním reportáže spíše zpochybňována, ČRo uvádí:

V každém příspěvku byla přímá reakce protistrany, které byl kontext připravovaných příspěvků znám, jak je zřejmé z e-mailu Jana Pavlů z 22. 11. 2017 z divize komunikace Agrofertu, kterou Agrofert připojil ke stížnosti ze dne 15. 12. 2017 adresované mj. Radě pro rozhlasové a televizní vysílání.

Redaktor Janek Kroupa komunikoval na dané téma s JUDr. Alexejem Bílkem, CSc., kterému telefonicky sdělil dotazy 16. listopadu 2017. První odpověď přišla e-mailem ve středu 22. listopadu 2017 a redaktor Kroupa, opět telefonicky, obratem požádal JUDr. Bílka o odpovědi na doplňující dotaz, který se týkal Agrofertem uváděné informace, že v rámci vlastního účetnictví vytváří dohadné účty, ze kterých je možné zpětně pachtovné za pozemky, ke kterým nemá vyjasněné právní důvody užívání po dohledání vlastníka vyplatit. Redaktor Kroupa žádal o informaci, kolik peněz na takovém účtu je. Po několika urgencích obdržel redaktor Kroupa 24. listopadu 2017 odpověď, že Agrofert informaci neposkytne.

Z předložených podkladů, které Agrofert poskytl Českému rozhlasu, vyplynulo, že Agrofert netvrdí, že by byl vlastníkem předmětných pozemků či jejich držitelem, netvrdí ani, že by byl oprávněným ze služebnosti, nájemcem dle platně uzavřené smlouvy ani pachtýřem.

Rada pominula fakt, že za stanovisko Agrofertu nelze považovat jen vyjádření mluvčích (Jana Pavlů či Karla Hanzelky), ale také např. Františka Košťála ze společnosti Oseva Agri Chrudim, která patří do holdingu Agrofert. Je tedy zřejmé, že ve všech příspěvcích uváděných Radou (viz přepisy příspěvků v žádosti Rady) jsou přímá, konkrétní vyjádření zástupců Agrofertu, nikoli pouze parafráze, jak uvádí Rada.

V zájmu objektivity nechali autoři a editoři ve vysílání i tvrzení Agrofertu o existenci účtu, kam podle svého tvrzení Agrofert odkládá peníze za pozemky, které užívá bez právního důvodu. Agrofert však odmítl sdělit jakékoli detaily tohoto účtu, kolik na něm ve skutečnosti je peněz, či jaký peněžní ústav jej vede. Existence účtu je jen tvrzení Agrofertu, které není ničím dokázáno. Přesto ve vysílání zaznělo.

V.

Český rozhlas se vysíláním příspěvků na toto uvedené téma a formou jejich zpracování vážně a důkladně zabývá, nechal mj. vypracovat nezávislé analýzy, ke kterým povede diskuse tak, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo důsledně dbáno zásad objektivit a

vyváženosti podle § 31 odst. (3) ZRTV a dalších právních předpisů. Český rozhlas se také bude ještě intenzivněji věnovat vzdělávání redaktorů z hlediska ZRTV a dalších právních norem tak, aby dostal úkolům a standardům média veřejné služby.

Jedním z kritérií pro zpracování zpravodajských a politicko-publicistických pořadů, kterým se bude ČRo zabývat, je rozsudek Nejvyššího správního soudu NSS 7 As 23/2010, podle kterého vysílání zpravodajských a publicistických pořadů má být organizováno tak, aby jednotlivé pořady byly často angažované, kritické a názorově vyhraněné při zachování objektivitu a pravdivosti sdělení o faktech, avšak ve svém celku vytvářely pestrou a z hlediska názorového spektra společnosti reprezentativní kombinaci, podporující co nejširší a nejotevřenější diskusi o společensky relevantních tématech. ČRo také bude ve shodě se závěry Nejvyššího správního soudu (NSS 7 As 23/2010) udržovat veřejnou diskusi o nejrůznějších veřejných tématech, v níž se zprostředkovávají různé názory, a věnovat se tématům ve veřejném zájmu, mezi které bezesporu patří téma obhospodařování pozemků s neznámým majitelem a pobírání dotací na hospodaření na pozemcích bez právního důvodu. ČRo také zohlední rozsudek Nejvyššího správního soudu NSS 3 As 6/2010-71 v tom smyslu, aby témata byla zpracovávána ve větší hloubce, v širších kontextech a odpovídající formou.

Odvysíláním série příspěvků ČRo, které se zabývaly obhospodařováním pozemků s neznámým majitelem a pobíráním dotací na hospodaření na pozemcích bez právního důvodu, se zabývala také Etická komise ČRo. Etická komise zdůraznila nezastupitelný význam ČRo jako veřejnoprávního média pro českou společnost. Vyzvala generálního ředitele ČRo, aby hájil v maximální možné míře nezávislost média veřejné služby před tlaky přicházejícími z prostředí mimo ČRo, a v této snaze jej podporuje.

Etická komise ČRo vyjádřila názor, že záležitosti tohoto typu je zapotřebí řešit na profesionální bázi na úrovni generálního ředitele ČRo a ředitele Zpravodajství ČRo s důrazem na respektování platných právních norem a Kodexu ČRo ve smyslu zachování hodnotové objektivitu vysílání.

Etická komise ČRo byla v tomto svém vyjádření vedena hlubokým přesvědčením o nezbytnosti veřejné služby Českého rozhlasu směřující k vytváření otevřeného prostoru pro rozpravu o otázkách veřejného zájmu.

S pozdravem

Mgr. René Zavoral
generální ředitel Českého rozhlasu

Příloha: Přepisy příspěvků odvysílaných na programu ČRo Radiožurnál dne 29. listopadu 2017.

Přepisy příspěvků odvysílaných na programu ČRo Radiožurnál dne 29. listopadu 2017

Ministr zemědělství vyzývá zemědělce, aby nebrali dotace na pole, která jim nepatří

29.11.2017 ČRo Radiožurnál str. 01 12:00 Zprávy

Jana UTTENDORFSKÁ, moderátorka

Ministr zemědělství Marian Jurečka z KDU-ČSL prověří, kolik zemědělců hospodaří na půdě, která není jejich. Už o to požádal Státní zemědělský intervenční fond. Ministr reagoval na zjištění Radiožurnálu, že holding Agrofert podle shromážděných důkazů hospodaří na více jak sedmnácti stech hektarech půdy, které nevlastní. Podle oslovených advokátů jde o trestný čin. To Agrofert odmítá.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Jurečka zemědělce vyzval, aby nečerpali dotace na půdu, která není jejich.

Marian JUREČKA, ministr zemědělství /KDU-ČSL/

Budeme žádat zemědělce, aby ti, kteří mají tyto pozemky ve svých půdních blocích, tak aby prokázali, že mají a jsou schopní doložit to právo užívání.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Předseda Asociace soukromého zemědělství Josef Stehlík říká, že problém se týká hlavně velkých firem. Už méně pak soukromých zemědělců.

Josef STEHLÍK, předseda Asociace soukromého zemědělství

S větší mírou pravděpodobnosti by to měli mít víc v pořádku právě z toho důvodu, že tak jak vznikali, tak si museli nejdřív ty pozemky zkrátka nasmlouvat a pronajmout.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Za zemědělce, kteří pobírají dotace na půdu, která není jejich, se postavila Agrární komora České republiky. Problém se podle ní týká tří až pěti procent všech pozemků. Markéta Chaloupská a Janek Kroupa, Radiožurnál.

Ministr zemědělství prověří, kolik zemědělců hospodaří na půdě, která jim nepatří

29.11.2017 ČRo Radiožurnál str. 01 17:00 Zprávy

Jana GULDA, moderátorka

Ministr zemědělství Marian Jurečka z KDU-ČSL prověří, kolik zemědělců hospodaří na půdě, která není jejich. Už o to požádal Státní zemědělský intervenční fond. V případě nejasností budou muset zemědělci doložit, že mají právo půdu užívat, jinak na peníze nebudou mít nárok. Resort tak reagoval na zjištění Radiožurnálu, že holding Agrofert podle shromážděných důkazů neoprávněně hospodaří na víc než 1700 hektarech půdy, které nevlastní. Podle oslovených advokátů jde o trestný čin, to ale odmítá mluvčí Agroferty Karel Hanzelka.

Karel HANZELKA, mluvčí, Agrofert

V této situaci jsou stovky zemědělců v České republice. My se ohrazujeme proti tomu, aby tato skutečnost byla otáčena jenom proti Agroferty, na druhou stranu dodáváme - veškerý postup je

naprosto v souladu se zákonem, jak, co se týká obdělávání té půdy, tak i čerpání dotací.

Jana GULDA, moderátorka

Podle Agrární komory se problém neoprávněně obdělávaných pozemků týká i řady dalších zemědělců. Může jít o 3 až 5 % všech pozemků, tedy o stovky tisíc hektarů.

Hospodaření zemědělců na cizí půdě

29.11.2017 ČRo Radiožurnál str. 01 18:10 Ozvěny dne - publicistika

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Vláda premiéra Bohuslava Sobotky sice schválila demisi, ale ministr zemědělství Marian Jurečka z KDU-ČSL ještě stačil zahájit zřejmě poslední významnou misi v úřadu. Požádal Státní zemědělský a intervenční fond, aby prověřil, kolik zemědělců neoprávněně hospodaří na cizí půdě. V případě nejasností budou muset farmáři doložit, že mají právo půdu užívat, jinak na peníze nebudou mít nárok. Ministerstvo tak reagovalo na zjištění Radiožurnálu, že společnost Agrofert hospodaří na více než 1700 hektarech půdy, které patří někomu jinému. Před vysláním jsem oslovil Mariana Jurečku, přes ne příliš kvalitní telefonní linku, a zeptal se ho, jestli o tomto problému věděl dřív.

Marian JUREČKA, ministr zemědělství v demisi /KDU-ČSL/

Já jako člověk, který v zemědělství jsem podnikal, tak se přiznám, když jsem zakresloval já osobně pozemky do ELPIS a žádal na ně v rámci hmotné žádosti, tak by mě nenapadlo žádat na pozemcích, ke kterým nemám buďto nájemní smlouvu nebo nejsem schopen doložit právní dobu užívání, to znamená, nejsem vlastníkem například toho pozemku. To, že to některé podniky dělají, se přiznám, mě překvapilo, ale samozřejmě tady je ještě jeden problém, tedy zjištění pana novináře Kroupy, kde musí do detailu odhalovat, a to sice to, že zemědělci mezi sebou, aby netříštili úplně tu pozemkovou údržbu, tak si občas vyměňují ty pozemky a neodpovídá to, kde hospodaří, přesně katastrální mapě a číslu parcely, kterou mají pronajmutou, to znamená, mají ty pozemky někde /nesrozumitelné/ a vyměněné. A to je potřeba odlišit v tom, kde je takovýto princip, a to znamená, ten žadatel má nájemní smlouvu nebo mu ten pozemek patří, ale na té výměře hospodaří, na jiném místě toho katastru.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Mimochodem, kolegové zjistili tyto informace od Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, ale na Státním zemědělském a intervenčním fondu informace z toho příbuzenského úřadu neznali, nevěděli o nich, není to zásadní chyba, neznamená to, že vlastně udělují dotace a přitom není přesně známo komu?

Marian JUREČKA, ministr zemědělství v demisi /KDU-ČSL/

Pozor, my udělujeme dotace a je jasné, přesně známé komu, protože je tady žadatel, který podává /nesrozumitelné/ žádost a ten žadatel je zodpovědný za to, jestli ta data, která uvádí v žádosti, se zakládají na pravdě a i ten žadatel je zodpovědný za to, aby byl schopen doložit ten správný důvod užívání, to je zodpovědnost žadatele.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

No, a neměl by si to ale Státní zemědělský a intervenční fond přece jenom aspoň namátkově prověřovat?

Marian JUREČKA, ministr zemědělství v demisi /KDU-ČSL/

Já jsem již před 7 týdny, když jsem na to byl upozorněn panem Kroupou, zadal úkoly, abychom začali pracovat jednak na tom, abychom měli jednoznačné právní stanovisko, protože ty výklady právníků se ne úplně zcela shodují a také, abychom si vyžádali databáze pozemků, nejenom od ÚZSVM, ale také od českého katastrálního úřadu, případně od Státního pozemkového úřadu, kde se může ukazovat, že

je tady pozemek, který nemusí mít doložitelného vlastníka a budeme chtít se zemědělci jednat, aby nám zemědělci prokázali, jaký právní důvod užívání těch pozemků oni mají.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A neměli jste se o to zajímat dřív, protože ty zprávy na Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, tak ty byly známé už dávno, čili, není teď pozdě, až teprve po nějakém upozornění novinářů?

Marian JUREČKA, ministr zemědělství v demisi /KDU-ČSL/

Já musím říct, že tady pořád se také dotýkáme toho, že není tady jednotný právní výklad. A ze strany nás, jako ministerstva a Státního zemědělského intervenčního fondu je klíčové to, že za ta data v té žádosti zodpovídá zemědělec.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

No, a jak vy vlastně, i když není jednoznačný právní výklad, jak vy osobně kvalifikujete ty případy, když hospodaří zemědělci na pozemcích s nejasným vlastníkem. Třeba právník Václav Vlček to přirovnává ke squattingu a mluví o bezdůvodném obohacení a v souvislosti s pobíráním dotací je to podle něj trestný čin na úkor Evropské unie, tedy neoprávněné čerpání dotací.

Marian JUREČKA, ministr zemědělství v demisi /KDU-ČSL/

Já si myslím, že tady nelze tak úplně jednoduše paušalizovat ty případy, je potřeba posuzovat poměry individuálně, protože někde mohl být nějaký právní důvod k užívání, který vznikl v minulosti, například podnik, který původně ten právní rok užívání měl, byl například koupen, teď je tady nová osoba, teď je otázka, jestli ten vztah nájemní přešel na tu osobu a tak dále, když ono paušálně dneska na to odpovědět úplně nelze, a pak znovu říkám, v mnoha případech to zase bude potřeba /nesrozumitelné/ pohledem těch takzvaných pozemků v zahradním užívání, to znamená to, co na první pohled se může zdát z hlediska katastru a z hlediska ELPIS jako rozpor, tady nakonec zemědělec může doložit, že ten rozpor tam není a že on to má v pořádku.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

No, a jaký by měl být tedy celkově výsledek toho, co vy jste zahájil tu akci, tedy toho prověřování, kolik zemědělců hospodaří na půdě, která není jejich, kam by to všechno mělo dospět?

Marian JUREČKA, ministr zemědělství v demisi /KDU-ČSL/

Mělo by to dospět k tomu, aby ten stav se uvedl do, řekněme, roviny, kdy bude ten zemědělec schopen deklarovat, že opravdu ten právní rok užívání je nám schopen doložit a pak samozřejmě musí platit, že i na straně státu se musíme podívat na určitou změnu legislativy do budoucna, protože /nesrozumitelné/, pokud se nám táhnou například dědická řízení poměrně dlouho nebo máme i v minulosti majetek, ke kterému se nikdo nehlásí, tak tady prostě by měla legislativa určitě toto právní vakuum vyřešit tak, aby ten zemědělec mohl třeba vůči tomu státu jednat a mohl mít nějaký nájemní /nesrozumitelné/ a nečekat na to, až uplyne 10letá lhůta a tudíž v ten okamžik vlastně ten pozemek by nemusel ani nikdo obhospodařovat, což také není úplně zcela v pořádku.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Vy jste pro média předeslal, že pokud zemědělci nedoloží, že mají právo půdu užívat, tak nebudou mít nárok na peníze, čili to chápu tak, že se jim zastaví přísun dotací na tyto pozemky, ale budou je muset vrátit i zpětně za celou dobu užívání.

Marian JUREČKA, ministr zemědělství v demisi /KDU-ČSL/

Já vám na to dneska neumím odpovědět, protože my se opravdu musíme podívat na právní výklad, tady samozřejmě bude potřeba posoudit vícero zákonů, takže v tento okamžik vám na to neumím dát jednoznačnou odpověď.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

No, a na kolik můžete ten svůj závazek garantovat, když vlastně vaše vláda dnes schválila demisi?

Marian JUREČKA, ministr zemědělství v demisi /KDU-ČSL/

Já ten svůj závazek schopen garantovat po ty dny, dokud jsem na resortu, tak ty kroky budou činit, to, jakým způsobem se v tom bude pokračovat, bude zodpovědnost mého nástupce.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Ministr zemědělství v demisi Marian Jurečka z KDU-ČSL. My jsme zvali do tohoto pořadu i zástupce vedení Agrární komory, ale nikdo z nich si nenašel čas. Ve studiu vítám agrárního analytika Petra Havla. Dobrý den.

Petr HAVEL, agrární analytik

Dobrý večer.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Dá se ministrowi věřit, že o problému s hospodařením na cizích pozemcích doposud aspoň v tomhle rozsahu nevěděl?

Petr HAVEL, agrární analytik

No, ty informace o tom, že v České republice, jak vlastně i Agrární komora řekla ve svém stanovisku, existují desítky tisíc hektarů, jsou to samozřejmě procenta, ale není to úplně malá plocha, takže jsou takové pozemky, které nemají identifikovatelného vlastníka nebo jsou tam problémy, tak ty známé jsou. Samozřejmě v horizontu těch milionů hektarů je to marginálie a musím říct, že ministr zemědělství asi nemusí vědět úplně o všem, pakliže se to neukáže jako problém. Ale ty informace známé jsou a dlouhodobě.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Ale neměli si tedy například úředníci Státního zemědělského a intervenčního fondu lépe prověřovat, na co dávají dotace nebo souhlasíte s tvrzením pana ministra, že odpovědnost má jedině ten, kdo o tu podporu žádá?

Petr HAVEL, agrární analytik

No, tak obojí je pravda. Samozřejmě je to tak, že odpovědnost má ten, kdo o tu podporu žádá a ten taky čestným prohlášením a tak dále, dokládá oprávněnost k tomu, aby prostě tu dotaci získal, čili v tomto směru je to pravda, a ten Státní zemědělský intervenční fond jakoby věří těm žadatelům o dotace. Na druhou stranu samozřejmě je správné, aby zejména, když dostane nějaké impulsy, že někde není něco v pořádku, aby to prověřoval, Státní zemědělský fond ale kontroluje spoustu věcí, administruje prakticky veškeré evropské dotace, je otázka, jestli na to má kapacity, ale měl by mít, takže je to takové sporné. Jak říkám, obojí je pravda.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

No, a o té praxi, kterou Radiožurnál popsal, dá se o tom mluvit jako o dotačním podvodu?

Petr HAVEL, agrární analytik

To je další věc, která je docela sporná, pan ministr zmínil, že tady je určité právní vakuum, a mimochodem, to právní vakuum je asi ještě o něco širší, než je tento případ, nebo než jsou tyto případy, protože tady se sice hovořilo o společnosti Agrofert, ale, ale je zcela nepochybné a jasné, že nejen tato společnost, ale jiní zemědělci hospodaří na neidentifikovatelných a neidentifikovaných

pozemcích, to je jedna věc. Druhá věc je, v řadě případů tady máme soudní spory, restituční spory, již zmíněná dědická řízení a podobně, také jsou tady majetky, o které se nikdo nestará, potřeba, lidé, kteří emigrovali z České republiky, čili je to poměrně rozsáhlý problém z hlediska množství variant, ne tak z hlediska objemu půdy, bylo by potřeba to určitě řešit.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

No, a nedá se tedy brát vyloženě jako squatting, to obsazení cizího majetku, i když z toho třeba ti hospodáři měli zisk?

Petr HAVEL, agrární analytik

No, jak jsem říkal, je to sporné, protože na jednu stranu vlastník má povinnost starat se o svůj majetek, a to má svůj dobrý důvod, pakliže se týká zemědělské půdy, protože pakliže se o tu půdu nikdo nestará, tak samozřejmě tam vznikají rizika expanze invazivních organismů, invazivních rostlin, škůdců, hrabošů a já nevím co všechno, a tyto invazivní organismy mohou expandovat na okolní pozemky a způsobovat újmu těm jiným jaksi vlastníkům nebo nájemcům identifikovaných pozemků. Čili, tady je do jisté míry i veřejný zájem a určitá ochrana těch okolních pozemků, aby se i o ten neidentifikovatelný pozemek někdo staral, no, a tak se tedy stará, byť to asi není úplně všechno zcela korektní.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

A jenom na závěr, prosím velmi stručně, bude podle vás těžké prověřit, kdo nakládal s půdou neoprávněně, jestli při to porušil zákony?

Petr HAVEL, agrární analytik

No, tak je to samozřejmě obtížné, ale tady se hledá nějaké řešení, já bych jedno nabídnul, když je dlouhodobě neidentifikovatelná půda, vlastník se k ní nehlásí a podobně, tak po nějakém období by měly tyto pozemky třeba přejít do vlastnictví státu, stát má stejně málo půdy, a teprve poté se nějakým způsobem mohou zprivatizovat, je docela nešťastné, když je takhle získají komerční subjekty.

Tomáš PAVLÍČEK, moderátor

Tolik agrární analytik Petr Havel. Díky, že jste přišel do studia. Na shledanou.

Petr HAVEL, agrární analytik

Děkuji, hezký večer všem.

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání
Škrétova 44/6
121 00 Praha 2

V Praze 22.6.2018

Věc: Č.j.: RRTV/10355/2018-blu
Sp. zn.: 2018/434/blu
Zasedání Rady č. 7-2018/poř. č. 8

Vyjádření Českého rozhlasu (dále také jako „ČRo“) k oznámení Rady pro rozhlasové a televizní vysílání o zahájení řízení o přestupku pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., jehož se ČRo mohl dopustit odvysíláním série příspěvků na programu ČRo Radiožurnál, které se zabývaly obhospodařováním pozemků s neznámým majitelem a pobíráním dotací na hospodaření na pozemcích bez právního důvodu.

I.

Českému rozhlasu bylo do datové schránky ČRo dne 22. 5. 2018 od Rady pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen „Rada“) doručeno oznámení č.j. RRTV/10355/2018-blu o zahájení řízení o přestupku pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., jehož se mohl ČRo dopustit odvysíláním série zpravodajských příspěvků ze dne 28. listopadu v časech 7:00:52 – 7:02:01, 8:00:53 – 8:01:50, 9:00:51 – 9:02:00, 12:01:05 – 12:02:07 a 18:01:48 – 18:02:53 hodin a pořadu Dvacet minut Radiožurnálu odvysílaném dne 28. listopadu v čase 17:05:36 – 17:23:59 hodin, které se zabývaly obhospodařováním pozemků s neznámým majitelem, kdy v těchto příspěvcích a pořadu mohlo dojít k nedostatečně objektivní prezentaci problematiky pobírání dotací na hospodaření na pozemcích bez právního důvodu, kdy vyjádření k této problematice získaná od nezávislých odborníků nebyla ověřena v souvislosti s platnou právní úpravou, a k vyjádření odborníků nebyla získána přímá reakce od společnosti AGROFERT, a.s., která byla přímo zmiňována.

Rada se uvedenými příspěvky zabývala na základě podnětu (č. j. RRTV/17770/2017-vra), ve kterém si pisatelé stěžují na údajně manipulativní informace o koncernu Agrofert v sérii zpravodajských příspěvků a vydání pořadu Dvacet minut Radiožurnálu, které byly na programu ČRo Radiožurnál odvysílány dne 28. listopadu 2017.

Pisateli uváděné zpravodajské příspěvky byly monitoringem identifikovány ve vysílání programu, ČRo Radiožurnál z daného dne ve zpravodajských relacích v 7, 8, 9, 12 a 18 hodin, konkrétně v časech 7:00:52 – 7:02:01 hodin, 8:00:53 – 8:01:50 hodin, 9:00:51 – 9:02:00 hodin, 12:01:05 – 12:02:07 hodin a v 18:01:48 – 18:02:53 hodin. Pořad Dvacet minut Radiožurnálu byl identifikován v čase 17:05:36 – 17:23:59 hodin.

Rada stanovila Českému rozhlasu pro vyjádření a další návrhy lhůtu 30 dnů ode dne doručení žádosti.

II.

Český rozhlas se nevzdává účasti na dokazování, nevzdává se vyjádření k podkladům a ve lhůtě stanovené Radou podává následující vyjádření.

III.

K názoru Rady, že autoři nedostatečně zkoumali právní stav a neověřovali tvrzení respondentů (advokát Václav Vlček, dotační poradce Michal Weber a další odborníci):

Redaktoři velmi podrobně studovali skutkový stav. Před odvysíláním série příspěvků „off record“ opakovaně jednali s vedením LPIS, ministrem zemědělství, specialisty na dotace a právníky, nastudovali příslušnou legislativu, v první řadě zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství. LPIS a ministr Marián Jurečka odmítli veřejně komentovat právní stav, dokonce odmítli vystupovat v první části vysílání s tím, že věc budou komentovat, až bude zveřejněna. Jejich hlas pak ve vysílání zazněl.

Mezi „on record“ oslovenými právníky byli například Petr Toman, Michal Weber (zemědělský poradce a specialista na dotace společnosti Agroteam), Pavel Brach (odporník na zemědělské právo) a Václav Vlček. Jejich právní stanoviska byla shodná.

Český rozhlas si nechal od advokátní kanceláře Toman, Devátý & partneři advokátní kancelář, s.r.o. vypracovat právní stanovisko k otázce, za jakých podmínek je užívání cizího zemědělského pozemku v souladu se zákonem. Redaktoři měli toto stanovisko v podobě rozsáhlé konzultace k dispozici při přípravě reportáže a poté, co se objevily pochybnosti o správnosti právního posouzení situace, ji advokátní kancelář Toman, Devátý & partneři dodala i v psané podobě (viz důkaz v příloze).

Právní stav redaktoři ověřovali do té míry důkladně, že objevili například i judikát č. j. 50T 0/2015-2593 krajského soudu v Ostravě, který posuzoval uvedení nepravdivých údajů při zápisu do LPIS (a takový zápis je předpokladem pro čerpání dotací).

K neoprávněnému užívání a čerpání dotací ČRo s oporou v právním stanovisku advokátní kanceláře Toman, Devátý & partneři uvádí:

Podle platného právního řádu náleží právo užívat zemědělský pozemek výlučně:

- a) vlastníku (spoluvlastníku) pozemku podle § 1012 ObčZ, který má právo se svým vlastnictvím v mezích právního řádu libovolně nakládat;
- b) poctivému držiteli vlastnického práva podle § 996 ObčZ, který má obdobné postavení jako pravý vlastník; poctivým držitelem je ten, kdo má z přesvědčivého důvodu za to, že mu náleží právo, které vykonává;
- c) oprávněnému ze služebnosti podle § 1257 a násl. ObčZ (např. služebnost pastvy), který má podobná práva jako pachtýř;
- d) pachtýři zemědělského pozemku podle § 2345 a násl. ObčZ, který má právo pozemek užívat i požívat;
- e) nájemci/podnájemci pozemku podle nájemních smluv vzniklých před 1. 1. 2014.

Kdokoliv jiný, který nedisponuje právním titulem výše uvedeným, užívá zemědělský pozemek bez právního důvodu, a tedy neoprávněně.

Nejvyšší soud v rozhodnutí 30 Cdo 199/2007 ze dne 8. 1. 2008 konstatoval: „*Plnění bez právního důvodu je jednou ze skutkových podstat bezdůvodného obohacení založenou na tom, že mezi zúčastněnými subjekty chybí od počátku právní vztah, který by zakládal právní nárok na předmětné plnění, jež může spočívat například v tom, že bylo něco dáno nebo bylo ve prospěch někoho konáno. O obohacení lze hovořit tehdy, dostalo-li se takovým plněním majetkové hodnoty tomu, komu bylo plněno, takže v jeho majetku došlo buď ke zvýšení aktiv, nebo ke snížení pasiv, případně se jeho majetkový stav nezmenšil, ač by se tak za běžných okolností stalo. Příkladem plnění bez právního důvodu je i užívání cizího pozemku bez nájemní smlouvy či jiného titulu opravňujícího užívat cizí věc; prospěch vzniká tomu, kdo realizuje uživatelská oprávnění, aniž by za to platil úhradu a aniž by se tedy jeho majetkový stav zmenšil o prostředky vynaložené v souvislosti s právním vztahem, který zakládá právo věc užívat.*“

Aby byl AGROFERT, a.s. popřípadě jiná společnost tohoto koncernu oprávněným uživatelem zemědělského pozemku, pak musí tvrdit a doložit existenci některého z výše uvedených právních titulů, jinak je uživatelem neoprávněným.

Jak vyplynulo z předložených podkladů, AGROFERT, a.s. netvrdí, že by byl vlastníkem předmětných pozemků či jejich poctivým držitelem, netvrdí ani, že by byl oprávněným ze služebnosti, nájemcem dle platně uzavřené smlouvy ani pachtýřem. A zástupci společnosti AGROFERT, a.s. přiznávají, že k množství pozemků, na nichž hospodaří, žádný právní vztah společnosti nemá.

Netvrdí-li AGROFERT, a.s. některý z výše uvedených právních titulů užívání zemědělských pozemků, pak je zcela nepochybně uživatelem neoprávněným se všemi důsledky.

Pokud jde o čerpání dotací na tyto pozemky, podmínkou je jejich zápis v LPIS. LPIS registruje pozemky, na kterých zemědělec hospodaří, a má k tomu právní důvod. Toto závazné pravidlo lze vyčíst kupříkladu, ale ne jenom, ze Závazného metodického postupu k aktualizaci EP a EVP pro farmáře, který ministerstvo zemědělství pravidelně vydává na svých stránkách. V příloze č. 2 je jasně uvedeno:

„Právní důvod užívání

Před tím než půjde zemědělský podnikatel na příslušné Oddělení příjmu žádostí a LPIS (dále jen OPŽL), aby zaregistroval sebe a následně i pozemky, na kterých chce začít hospodařit, měl by si zajistit všechny potřebné doklady k tomu, aby mohl prokázat svůj právní důvod užívání k pozemkům, u kterých chce být zapsán jako jejich uživatel. Bez předložení právního důvodu užívání nemůže být jako uživatel DPB zapsán. Nejčastějším právním důvodem užívání je nájemní/pachtovní smlouva nebo smlouva kupní, a tedy následně list vlastnictví. Podrobnosti ohledně právních důvodů užívání se nachází v Příloze č. 1. k Metodickému postupu k aktualizaci EP a EVP pro farmáře.“

Z toho vyplývá, že pokud takový právní důvod zemědělec nemá, LPIS ho nezapíše. Pokud si zemědělec právní důvod vymyslí, postupuje v rozporu se zákonem a hrozí mu trestní stíhání za podvod.

Krajský soud v Ostravě v roce 2015 pravomocně odsoudil obžalovaného J. H. za dotační podvod, neboť uvedl nepravdivé údaje při zápisu do LPIS a na základě tohoto zápisu čerpal dotace. V odůvodnění rozsudku čj 50T 9/2015-2593 předsedkyně senátu JUDr. Renata Gilová výslovně uvádí, že „*obžalovaný pozemky zaregistroval do systému LPIS neoprávněně, bez vědomí majitelů a jejich souhlasu, předstíraje, že je oprávněným uživatelem těchto pozemků, na základě čehož neoprávněně na tyto pozemky čerpal dotace*“.

Důkaz: Právní stanovisko advokátní kanceláře Toman, Devátý & partneři

IV.

K názoru Rady, že k vyjádření odborníků nebyla získána přímá reakce od společnosti AGROFERT, a.s., která byla přímo zmiňována:

V každém příspěvku byla přímá reakce protistrany, které byl kontext připravovaných příspěvků znám, jak je zřejmé z e-mailu Jana Pavlů z 22. 11. 2017 z divize komunikace AGROFERT, a.s., kterou AGROFERT, a.s. připojil ke stížnosti ze dne 15. 12. 2017 adresované mj. Radě. Ve všech příspěvcích uváděných Radou (viz přepisy příspěvků Rady) jsou přímá, konkrétní vyjádření zástupců AGROFERT, a.s., nikoli pouze parafráze.

O prostoru, který ve vysílání dostal Agrofert, svědčí přepis zpravodajského příspěvku odvysílaném n ČRo Radiožurnál 28. 11. 2017 v 18:00 h.:

ČRo Radiožurnál

Datum vydání: 28.11.2017

18:00 Zprávy

Agrofert neoprávněně hospodaří na 1700 hektarech půdy

Martin KŘÍŽEK, moderátor

Andrej Babiš dnes zároveň odmítl komentovat podezření, že koncern Agrofert neoprávněně hospodaří na více než 1700 hektarech půdy. Podle zjištění Radiožurnálu jde o pozemky bez jasného majitele, společnosti tedy nepatří. Přesto ale podnik čerpá na většinu půdy dotace.

Andrej BABIŠ, předseda hnutí /ANO/

Já jsem Agrofert svěřil do svěřenských fondů v rámci Lex Babiš a já myslím, že Agrofert dal tiskovou zprávu, takže se k tomu nebudu vyjadřovat.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Říká Babiš. Problém se ale týká i období, kdy byl Babiš majitelem Agrofertu. A na to už předseda hnutí ANO neodpověděl. Mluvčího holdingu Karel Hanzelka reagoval, že nejde o nic nezákonného.

Karel HANZELKA, mluvčí, Agrofert

V této situaci jsou stovky zemědělců v České republice, my se ohrazujeme proti tomu, aby tato skutečnost byla otáčena jenom proti Agrofertu.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Podle oslovených advokátů je ale hospodaření na cizí půdě trestný čin. Ministr zemědělství Marian Jurečka z KDU-ČSL kvůli hospodaření firem na cizích pozemcích plánuje změnit pravidla přidělování dotací na půdu. Janek Kroupa a Markéta Chaloupská, Radiožurnál.

V.

Český rozhlas také odkazuje v plném rozsahu na své vysvětlení z 21. 3. 2018 (Č.j.: RRTV/5906/2018-blu, Sp. zn.: 2018/77/vop).

VI.

Český rozhlas žádá o ústní jednání, které považuje za nezbytné pro uplatnění svých práv a zjištění stavu věci, a navrhuje výslech hlavního autora série Janka Kroupu.

Mgr. René Zavoral
generální ředitel Českého rozhlasu

Příloha: Důkaz: Právní stanovisko advokátní kanceláře Toman, Devátý & partneři

TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Trojanova 12
120 00 Praha 2
e-mail: ak@iustitia.cz
www.iustitia.cz

tel.: +420 234 701 111
tel.: +420 224 918 490
fax: +420 224 920 468

Právní stanovisko

**k reportáži redaktora Radiožurnálu Janka Kroupy o neoprávněném
hospodaření Agrofertu**

Zadavatel: Český rozhlas
se sídlem Vinohradská 1409/12, Vinohrady, 120 99 Praha 2
IČ: 45245053

Zpracovatel: TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI advokátní kancelář, s.r.o.
se sídlem Trojanova 2022/12, Nové Město, 120 00 Praha 2
IČ: 28497333

Datum: 4. ledna 2018

Počet stran: 4

Neznámá platnost
Digitálně podepsáno
Jméno: JUDr. Petr Toman, LL.M.
Datum: 04.01.2018 16:18:31

Dne 28. 11. 2017 odvysílal ČRo Radiožurnál reportáž redaktora Janka Kroupy týkající se hospodaření některých společností ze skupiny Agrofert na zemědělských pozemcích, k jejichž užívání nedisponují žádným právním titulem. Stejným tématem se redaktor Janek Kroupa zabýval téhož dne v pořadu „Dvacet minut Radiožurnálu“ v rámci rozhovoru s názvem „Kauza Agrofert: Z pohledu právníků jde o prokazatelně neoprávněné hospodaření, říká Janek Kroupa“ a v rámci svého internetového článku s názvem „Agrofert neoprávněně hospodaří na 1700 hektarech půdy. Nemají majitele, přesto na ně holding pobírá dotace“.

Vzhledem k tomu, že vznikly pochybnosti o správnosti tvrzení obsažených v uvedených výstupech, poskytujeme Českému rozhlasu následující

právní stanovisko k otázce, za jakých podmínek je užívání cizího zemědělského pozemku v souladu se zákonem.

Podle platného právního řádu náleží právo užívat zemědělský pozemek výlučně:

- a) **vlastníku** (spoluvlastníku) pozemku podle § 1012 ObčZ, který má právo se svým vlastnictvím v mezích právního řádu libovolně nakládat;
- b) **poctivému držiteli** vlastnického práva podle § 996 ObčZ, který má obdobné postavení jako pravý vlastník; poctivým držitelem je ten, kdo má z přesvědčivého důvodu za to, že mu náleží právo, které vykonává;
- c) **oprávněnému ze služebnosti** podle § 1257 a násl. ObčZ (např. služebnost pastvy), který má podobná práva jako pachtýř;
- d) **pachtýři zemědělského pozemku** podle § 2345 a násl. ObčZ, který má právo pozemek užívat i požívat;
- e) **nájemci/podnájemci pozemku** podle nájemních smluv vzniklých před 1. 1. 2014.

Kdokoliv jiný, který nedisponuje právním titulem výše uvedeným, užívá zemědělský pozemek bez právního důvodu, a tedy neoprávněně.

Nejvyšší soud v rozhodnutí 30 Cdo 199/2007 ze dne 8. 1. 2008 konstatoval: „*Plnění bez právního důvodu je jednou ze skutkových podstat bezdůvodného obohacení založenou na tom, že mezi účastněnými subjekty chybí od počátku právní vztah, který by zakládal právní nárok na předmětné plnění, jež může spočívat například v tom, že bylo něco dáno nebo bylo ve prospěch někoho konáno. O obohacení lze hovořit tehdy, dostalo-li se takovým plněním majetkové hodnoty tomu, komu bylo plněno, takže v jeho majetku došlo buď ke zvýšení aktiv, nebo ke snížení pasiv, případně se jeho majetkový stav nezmenšil, ač by se tak za běžných okolností stalo. Příkladem plnění bez právního důvodu je i užívání cizího pozemku bez nájemní smlouvy či jiného titulu opravňujícího užívat cizí věc; prospěch vzniká tomu, kdo realizuje uživatelská oprávnění, aniž by za to platil úhradu a aniž by se tedy jeho majetkový stav zmenšil o prostředky vynaložené v souvislosti s právním vztahem, který zakládá právo věc užívat.*“

Aby byl AGROFERT (popř. jiná společnost tohoto koncernu) (dále jen společně „AGROFERT“) oprávněným uživatelem zemědělského pozemku, pak musí tvrdit a doložit existenci některého z výše uvedených právních titulů, jinak je uživatelem neoprávněným.

Jak vyplývá z předložených podkladů, AGROFERT netvrdí, že by byl vlastníkem předmětných pozemků či jejich poctivým držitelem, netvrdí ani, že by byl oprávněným ze služebnosti, nájemcem dle platně uzavřené smlouvy ani pachtýřem. K posouzení tedy zůstává pouze otázka, zda AGROFERT neužívá zemědělské pozemky na základě nájemního vztahu vzniklého ze zákona.

V době komunismu existovaly zákony a nařízení, které umožňovaly užívat zemědělské pozemky i tomu, kdo nebyl jejich vlastníkem. Příkladem může být užívání cizích zemědělských pozemků jednotným zemědělským družstvem, popř. jinými uživateli, podle vládního nařízení č. 50/1955 Sb., o některých opatřeních k zajištění zemědělské výroby, nebo později podle zákona č. 123/1975 Sb., o užívání půdy a jiného zemědělského majetku k zajištění výroby. Všechny tyto typicky socialistické právní předpisy byly zrušeny § 22 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen „zákon o půdě“), takže je není třeba dále zkoumat.

Týž zákon stanovil v § 22 odst. 2, že „Nedošlo-li mezi dosavadním uživatelem a vlastníkem zemědělského pozemku k jiné dohodě, vznikne dnem účinnosti tohoto zákona nebo dnem, kdy byl pozemek podle části druhé tohoto zákona vydán, mezi nimi nájemní vztah, který lze vypovědět k 1. říjnu běžného roku.“ Dnem účinnosti zákona byl 24. 6. 1991.

Lze si tedy obecně představit situaci, že je AGROFERT právním nástupcem právnické osoby (například jednotného zemědělského družstva nebo státního statku), která oprávněně užívala zemědělský pozemek dne 24. 6. 1991, k pozemku jí vznikl nájemní vztah podle § 22 odst. 2 zákona o půdě a tento nájemní vztah dosud nebyl vlastníkem pozemku (státem nebo osobou, které byl pozemek podle restitučních předpisů vydán) vypovězen, či jinak neskončil. Pravděpodobnost existence nájemního vztahu trvajícího od roku 1991 je však velmi málo pravděpodobná a musela by být v každém případě samostatně prokázána.

Netvrdí-li AGROFERT některý z výše uvedených právních titulů užívání zemědělských pozemků, pak je zcela nepochybně uživatelem neoprávněným se všemi důsledky. Po celou dobu neoprávněného užívání pozemku mu vzniká neoprávněný prospěch, neboť „realizuje uživatelská oprávnění, aniž by za to platil úhradu a aniž by se tedy jeho majetkový stav zmenšil o prostředky vynaložené v souvislosti s právním vztahem, který zakládá právo věc užívat.“ (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu citované výše).

Na tomto právním závěru nemění nic ani skutečnost, že stejně postupují i jiní zemědělci, a že odpovědné orgány (zejména Ministerstvo zemědělství, Státní zemědělský a intervenční fond, popř. Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových) tuto situaci tolerují a právně neřeší.

Na tomto právním závěru nemění nic ani argumenty obsažené v e-mailové zprávě Jana Pavlů ze dne 22. 11. 2017 adresované redaktorovi Janku Kroupovi.

Ustanovení § 64 a § 65 zákona č. 256/2013 Sb., katastrálního zákona, která řeší problematiku nedostatečného označení vlastníků nemovitostí v katastru nemovitostí, nemají s právem na

užívání cizí zemědělské půdy nic společného. Skutečnost, že je vlastníkem zemědělského pozemku v katastru nemovitostí nedostatečně označen, nezakládá právo cizí osoby takový zemědělský pozemek svévolně užívat.

Ustanovení § 3g odst. 2 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, na který je v e-mailové zprávě rovněž odkázáno, upravuje postup, kdy a jak má být aktualizován údaj v evidenci půdy (LPIS). Ani toto ustanovení nezakládá právo cizí osoby takový zemědělský pozemek svévolně užívat.

Žádný z argumentů uvedených v e-mailové zprávě nemůže ospravedlnit skutečnost, že AGROFERT hospodařením na zemědělských pozemcích, ke kterým nemá právní titul užívání, získává konkurenční výhodu v tom, že za tyto pozemky nemusí na rozdíl od většiny zemědělců platit nájemné nebo pachtovné, či za ně zaplatit kupní cenu.

Závěr právního stanoviska:

Jestliže AGROFERT nedisponuje některým z právních titulů uvedených výše v tomto právním stanovisku, který jej opravňuje užívat cizí zemědělský pozemek, pak jej užívá bez právního důvodu, tedy neoprávněně. Tím, že současně neplatí za užívání pozemku nájemné, pachtovné či jinou úplatu, vzniká mu neoprávněný prospěch, který jej zvýhodňuje oproti ostatním uživatelům pozemků, kteří si je museli koupit nebo za jejich užívání platí úplatu.

Žádné ustanovení zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ani zákona č. 256/2013 Sb., katastrálního zákona, neobsahuje právní titul k užívání cizího zemědělského pozemku.

JUDr. Petr Toman, LL.M., jednatel

Výhrada

Stanovisko a závěry v něm uvedené představují názory jeho zpracovatele. Nelze proto vyloučit, že by soud či jiný orgán mohl dospět k závěrům odlišným.

Jedn. identifikátor 284328-RRTV

Váš dopis zn. -
Naše č. j. RRTV/15242/2018-
blu
Sp. zn. 2018/434/blu
Zasedání Rady 13-2018/poř. č. 46

Vyřizuje: ORVL - ORV

Datum, místo 14. 8. 2018, Praha

Český rozhlas
Vinohradská 1409/12,
12000 Praha 2

ZASTAVENÍ ŘÍZENÍ O PŘESTUPKU

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen „Rada“) coby ústřední správní úřad v rámci své působnosti dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů a podle ustanovení § 86 odst. 1 písm. h) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, vydává toto

usnesení:

Rada zastavuje řízení o přestupku s obviněným provozovatelem Český rozhlas, IČ 45245053, sídlem Vinohradská 12, PSČ 120 99, Praha 2, pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., jehož se mohl dopustit odvysíláním série zpravodajských příspěvků ze dne 28. listopadu 2017 v časech 7:00:52 – 7:02:01, 8:00:53 – 8:01:50, 9:00:51 – 9:02:00, 12:01:05 – 12:02:07 a 18:01:48 – 18:02:53 hodin a pořadu Dvacet minut Radiožurnálu odvysílaném dne 28. listopadu 2017 v čase 17:05:36 – 17:23:59 hodin, neboť nebyla splněna podmínka předchozího typově shodného upozornění na porušení zákona dle ustanovení § 59 odst. 1 zákona č. 231/2001 Sb.

Odůvodnění:

Dne 15. prosince 2017 byl Radě doručen podnět (č. j. RRTV/17770/2017-vra), ve kterém si pisatelé stěžují na údajně manipulativní informace o koncernu Agrofert v sérii zpravodajských příspěvků a vydání pořadu Dvacet minut Radiožurnálu, které byly na programu ČRo 1 Radiožurnál odvysílány dne 28. listopadu 2017.

Pisateli uváděné zpravodajské příspěvky byly monitoringem identifikovány ve vysílání programu, ČRo 1 Radiožurnál z daného dne ve zpravodajských relacích v 7, 8, 9, 12 a 18 hodin, konkrétně v časech 7:00:52 – 7:02:01 hodin, 8:00:53 – 8:01:50 hodin, 9:00:51 – 9:02:00 hodin, 12:01:05 – 12:02:07 hodin a v 18:01:48 – 18:02:53 hodin. Pořad Dvacet minut Radiožurnálu byl identifikován v čase 17:05:36 – 17:23:59 hodin.

Přepisy předmětných úseků:

1) Příspěvek vysílaný v čase 7:00:52 – 7:02:01

Jana PETROVÁ, moderátorka

Holding Agrofert, který předseda hnutí ANO Andrej Babiš vložil do svěřenských fondů, zřejmě neoprávněně hospodaří na víc jak 1700 hektarech půdy. Jde o pozemky, které nemají jasného majitele. Společnost je tedy nevlastní a ani je nemá v nájmu. Navíc na většinu půdy čerpá dotace od Evropské unie. Problém se týká nejen dneška, ale taky doby, kdy byl Andrej Babiš místopředsedou vlády, ministrem financí a zároveň majitelem Agrofertu. Podle advokáta Václava Vlka by mohlo jít i o dotační podvod.

Václav VLK, advokát

Dá se to pojmenovat. Z hlediska soukromého práva je to bezdůvodného obohacení, takový v uvozovkách squatting, prostě vlezl jsem někomu do bytu a užívám z toho plody, беру z toho nájemné. Z hlediska trestního práva je to buď přímo podvod, anebo dotační podvod, když to řeknu velmi zjednodušeně. Ostatně máme, pokud vím, dva nebo tři rozsudky, které říkají ano, to je trestný čin na úkor Evropské unie, je to neoprávněně čerpání dotací.

Jana PETROVÁ, moderátorka

Mluvčí Agrofertu Jan Pavlů říká, že na půdě neznámých vlastníků firma hospodařit může a majitele se snaží aktivně dohledávat. V případě, že je najde, nájem zpětně doplatí. Další podrobnosti najdete na serveru iRozhlas.cz.

2) Příspěvek vysílaný v čase 8:00:53 – 8:01:50

Jana PETROVÁ, moderátorka

Holding Agrofert, který předseda hnutí ANO Andrej Babiš vložil do svěřenských fondů, podle všech důkazů Radiožurnálu neoprávněně hospodaří na víc jak 1700 hektarech půdy. Jde o pozemky, které nemají jasného majitele. Společnostem tedy nepatří a ani je nemají v nájmu, přesto však na většinu půdy pobírají dotace od Evropské unie. Problém se týká i doby, kdy byl Andrej Babiš nejen majitelem Agrofertu, ale taky ministrem financí a místopředsedou vlády. František Košťál ze společnosti Oseva Agri Chrudim z koncernu Agrofertřická, že pokud se vlastník dohledá, firma mu peníze za užívání půdy, tzv. pachtovné, doplatí.

František KOŠTÁL, Oseva Agri Chrudim

Máme to vyřešený úplně jednoznačně. Evidujeme, na kterých hospodaříme, a řeknu, máme nějaký, nějaký účet, na který odkládáme jakoby pachtovný.

Jana PETROVÁ, moderátorka

Podle oslovených advokátů však postup firmy lze označit za doznání viny a jde o trestný čin. Podrobnosti se dočtete na serveru iRozhlas.cz.

3) Příspěvek vysílaný v čase 9:00:51 – 9:02:00

Jana PETROVÁ, moderátorka

Na víc než 1700 hektarech půdy podle všech důkazů neoprávněně hospodaří holding Agrofert. Jde o pozemky, které nemají jasného majitele. Společnost tedy ani nepatří a ani je nemají v nájmu, přesto však na většinu půdy berou dotace od Evropské unie. Rozlohu pozemků spočítal Radiožurnál z veřejně dostupných databází. Problém se netýká jen stavu dnes, ale taky doby, kdy byl Andrej Babiš současně majitelem Agroferty a zároveň místopředsedou vlády a ministrem financí. Podle oslovených právníků jde o trestný čin. Dotační poradce ze společnosti Agroteam Michal Weber říká, že na takové čerpání dotací nemá Agrofert nárok.

Michal WEBER, dotační poradce společnosti Agroteam

Neměli by na ně čerpat dotace. Samozřejmě tady se vystavují tomu riziku, že v případě toho sporu samozřejmě to bude odhaleno, ty pozemky budou de facto násilnou formou ze strany poskytovatele dotace vyškrtnutý z toho, z toho jejich užívání, ale v obecné rovině sami o sobě oni dobrovolně by neměli užívat tyto pozemky.

Jana PETROVÁ, moderátorka

Mluvčí Agroferty Jan Pavlů říká, že Agrofert hospodaří na pozemcích v souladu s platnými právními předpisy. Společnost se prý navíc snaží majitele aktivně dohledávat. Podrobnosti najdete na serveru iROZHLAS.cz.

4) Příspěvek vysílaný v čase 12:01:05 – 12:02:07

Jana GULDA, moderátorka

Holding Agrofert hospodaří podle veřejně dostupných databází neoprávněně na víc než sedmácti stech hektarech půdy. Jak zjistil Radiožurnál, jde o pozemky bez jasného majitele. Na většinu půdy přitom koncern bere dotace od Evropské unie. Problém se týká taky období, kdy byl majitelem Agroferty předseda hnutí ANO Andrej Babiš.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Oslovený advokát Petr Toman říká, že jde o trestný čin.

Petr TOMAN, advokát

Pokud nemám právní vztah k tomu pozemku, pak ho nesmím užívat a pokud ho užívám, pak se podle mého názoru jedná o trestný čin neoprávněného užívání cizí věci.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Mluvčí Agroferty Jan Pavlů mailem napsal, že na půdě neznámých vlastníků Agrofert hospodařit může. Společnost se údajně snaží majitele aktivně dohledávat.
redaktor /citace: Jan PAVLŮ, mluvčí Agroferty/

"Koncern Agrofert bezesporu není v České republice jediným, kdo se v dané historicky vzniklé situaci nachází. Ovšem na rozdíl od jiných subjektů se snaží situaci narovnat."

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Šéf hnutí ANO Andrej Babiš kauzu nekomentoval, nezvedal telefon ani nereagoval na SMS. Janek Kroupa a Markéta Chaloupská, Radiožurnál.

5) Příspěvek vysílaný v čase 18:01:48 – 18:02:53

Martin KŘÍŽEK, moderátor

Andrej Babiš dnes zároveň odmítl komentovat podezření, že koncern Agrofert neoprávněně hospodaří na více než 1700 hektarech půdy. Podle zjištění Radiožurnálu jde o pozemky bez jasného majitele, společnosti tedy nepatří. Přesto ale podnik čerpá na většinu půdy dotace.

Andrej BABIŠ, předseda hnutí /ANO/

Já jsem Agrofert svěřil do svěrenských fondů v rámci Lex Babiš a já myslím, že Agrofert dal tiskovou zprávu, takže se k tomu nebudu vyjadřovat.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Říká Babiš. Problém se ale týká i období, kdy byl Babiš majitelem Agrofertu. A na to už předseda hnutí ANO neodpověděl. Mluvčího holdingu Karel Hanzelka reagoval, že nejde o nic nezákonného.

Karel HANZELKA, mluvčí, Agrofert

V této situaci jsou stovky zemědělců v České republice, my se ohrazujeme proti tomu, aby tato skutečnost byla otáčena jenom proti Agrofertu.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Podle oslovených advokátů je ale hospodaření na cizí půdě trestný čin. Ministr zemědělství Marian Jurečka z KDU-ČSL kvůli hospodaření firem na cizích pozemcích plánuje změnit pravidla přidělování dotací na půdu. Janek Kroupa a Markéta Chaloupská, Radiožurnál.

6) Pořad Dvacet minut Radiožurnálu vysílaný v čase 17:05:36 – 17:23:59

Jan POKORNÝ, moderátor

Dobrý den. Holding Agrofert podle nashromážděných důkazů neoprávněně hospodaří na více než 1 700 hektarech půdy. To je víc než 2 300 fotbalových hřišť. Jsou to pozemky, které nemají jasného majitele. Na řadu z nich Agrofert pobírá dotace. To je základní zjištění, s nímž přichází Janek Kroupa a tým investigativních reportérů Radiožurnálu. V dnešních Dvaceti minutách, speciálních Dvaceti minutách s Jankem Kroupou, budeme debatovat o některých otázkách, které výše uvedené zjištění vyvolává. Janku, dobrý den.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Dobrý den.

Jan POKORNÝ, moderátor

Jak jste přišli k tomu číslu 1 740 hektarů, na kterých údajně neoprávněně hospodaří Agrofert?

Janek KROUPA, investigativní novinář

My jsme propojili několik existujících databází, vyšli jsme z údajů, které zveřejnil Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, kde zveřejnili pozemky, u kterých není známý majitel. Ty pozemky jsme prolnuli s takzvaným LPISem, což je registr půdy, na které hospodaří zemědělci. Mimochodem ten registr je důležitý v tom, že on je vlastně rozhodujícím faktorem pro udělování dotací. K tomu se dostaneme později. A to celé jsme promítli do katastru. A z toho vyšlo číslo, které je výrazně vyšší než těch 1 740 hektarů a my jsme pak použili ještě další filtr, kdy jsme ořízli pozemky, které mohou být chybou, chybou v měření, nebo mohou být důsledkem třeba zorání mezí, cest. Použili jsme filtr, tuším, 200 nebo 500 metrů čtverečních tak, abychom, abychom vlastně se vyvarovali chyb a vyšlo nám číslo 1 740. Je to číslo, které ale nepochybně nemůže být konečné, protože ve skutečnosti ten problém se týká pozemků, ke kterým ten zemědělec nemá právní důvod. My jsme vzali pozemky, ke kterým právní důvod technicky mít ani vlastně nemůže, ale to ještě neznamená, že nemá právní důvody i .. i s lidmi, které třeba zná a hádá se s nimi. Ti lidé nechtějí, aby na nich hospodařil. Ale to jsou pozemky, na které my nedokážeme tímto mechanismem přijít.

Jan POKORNÝ, moderátor

Dodejme jenom, že je to společná práce investigativní redakce a datařského týmu Českého rozhlasu. Jak dlouho jste na tom dělali?

Janek KROUPA, investigativní novinář

My jsme vlastně původně to začali dělat s tím, že za mnou přišel zemědělec, který mi vyprávěl, že má spor s Agrofertem a že mu Agrofert hospodaří a bere dotace na jeho pozemky a on to nechce. Potíž je, že my, jak jsem říkal, nejsem, nejsme schopni vlézt do databází Agrofertu a vytáhnout z těch databází, neb jsou neveřejné, kde vlastně všude mají a nemají právní důvody. A tak jsme zvolili jiný mechanismus. Je tam ještě jedna, jedna pozoruhodná okolnost a ta se týká, a vyplynula z toho, že když jsme oslovili Agrofert, tak Agrofert sám přišel, že těch sporných pozemků má 1,5 % z jím obhospodařovaných pozemků celkem. A to je číslo více než 2,5krát větší než to číslo, na které jsme přišli my. To znamená, nějakých 3 700 hektarů půdy, což je v podstatě celá Praha, celá vnitřní Praha, promiňte.

Jan POKORNÝ, moderátor

Pro spravedlnost dlužno dodat, že Agrofert sice toto uznává, říká ale také, že podobným stylem hospodaří řada dalších zemědělských podniků v České republice, ale Agrofert je alespoň ten, který aktivně ty původní majitele vyhledává, jestli jsem dobře rozuměl jejich reakci.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Ano, to říkají. Když jsme tu reakci předestřeli právníkům, ti se smáli a říkali, že ta reakce se jmenuje "doznání k trestné činnosti". My nejsme od toho, abychom tu trestnou činnost jaksi titulovali trestnou činností, to nepochybně na konci udělá soud, pokud k němu dojde. V každém případě nelze říci, že by se to opravdu týkalo všech zemědělců, to není pravda.

Jan POKORNÝ, moderátor

Ale nelze říci, že se to týká jenom Agrofertu.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Ne, netýká se.

Jan POKORNÝ, moderátor

To je pravda.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Ne, netýká se to jen Agrofertu, ale uznejte, Jene, že ve skutečnosti ne mnoho zemědělců je ve vládě.

Jan POKORNÝ, moderátor

Uznávám. Poslechněme si reportáž, kterou Janek Kroupa na tohle téma natočil.

/ Reportáž /

Janek KROUPA, investigativní novinář

Jsem zhruba 500 metrů od malé vesnice Kočí. Právě tady sídlí společnost Oseva Agri Chrudim, která je součástí holdingu Agrofert. Tato společnost má hospodařit na necelých 100 hektarech, u kterých stát nezná majitele, stejně jako ostatní. Zkusím zjistit, jestli tady ještě někdo pracuje, jsou 3 hodiny za chvíli. Haló? Dobrý den.

Ing. František KOŠŤÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

Dobrý den.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Já se jmenuju Janek Kroupa a jsem z Českého rozhlasu.

Ing. František KOŠŤÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

Jasně.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Zjistili jsme, že hospodaříte na 97 a kousek hektarech, u kterých stát nezná majitele, respektive není schopen ho identifikovat.

Ing. František KOŠŤÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

To bych řekl, že je, že to, že to bude daleko míň, ale budiž jako. Nevím, jo.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Vysvětluje inženýr František Košťál ze společnosti Oseva Agri Chrudim. On je odpovědný za evidenci půdy a dotace. Radiožurnál oslovil řadu právníků a specialistů na dotace, aby posoudili, co vlastně neoprávněné hospodaření znamená. Jedním z nich je i advokát Václav Vík.

Václav VLK, advokát

Každopádně by to bylo podle mého názoru neoprávněné užívání cizí věci a s tím způsobený zisk, na který pamatuje i dneska nový zákon, jak trestní, tak nový občanský zákoník, protože já prostě hospodařím na cizím majetku a vím to, že hospodařím na cizím majetku. A ty peníze jsou někoho cizího, anebo jsou státu, když ten cizí není.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Když na to ještě čerpám dotaci, tak se dopouštím čeho?

Václav VLK, advokát

Když na to čerpám dotaci, tak je to dotační podvod. To je prostě naprosto jednoznačné, buď běžný, prostý podvod na úkor toho vlastníka pozemku, anebo dotační podvod na úkor státu, respektive Evropské unie, protože to je přímo trestný čin proti Evropské unii.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Ta moje základní otázka je, na základě jakého právního důvodu vy na těch pozemcích hospodaříte a čerpáte na ně dotace?

Ing. František KOŠŤÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

Jasně, to může bejt, ale nemusí bejt, že jo. Ne vždy, ne vždy na to čerpáme asi dotace. No, tak nic, do toho se nebudeme teďka pouštět, jasně. Já vám to, já vám teďka nezodpovím, že jo, já bych to, musím, musíme to nějakým způsobem rozebrat. Jednak 97 hektarů, což se mi zdá hodně.

Janek KROUPA, investigativní novinář

My máme ty pozemky identifikovaný, my jsme si, my jsme schopní je dokonce jako definovat.

Ing. František KOŠŤÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

Jasně, o to miň, že jo. Takže my to samozřejmě nějakou samozřejmě jsme schopní ...

Janek KROUPA, investigativní novinář

My jsme schopný to definovat.

Ing. František KOŠŤÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

... nějakou dohledat, no. Já to, já tohle ...

Janek KROUPA, investigativní novinář

A problematicky.

Ing. František KOŠŤÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

Já to, já to, já to, jasně, беру, tak teď to vememe obráceně, jako když to, když skutečně nebudeme užívat, tak jak to bude v krajině vypadat, otázka druhá, jako jak se to potom tomu státu vrátí.

Janek KROUPA, investigativní novinář

V zásadě pro nás je jako klíčový, jestli byste uměli teda jako vysvětlit tenhle ten princip, jak, jak to máte vyřešený i právně?

Ing. František KOŠŤÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

My samozřejmě v evidenci, v evidenci mám lidi, co si budeme říkat, ano, jsou a máme je, ale 97 hektarů se mi zdá...

Janek KROUPA, investigativní novinář

A jak to, jak to, jak to s nimi máte vyřešený u těch, o kterých víte teda?

Ing. František KOŠŤÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

Jako mám, máme to vyřešený úplně jednoznačně. Evidujeme, na kterých hospodaříme a řeknu, máme nějaký, nějaký účet, na kterej odkládáme, na který odkládáme jakoby pachtovný, že jo. Jak může mít, prostě ti, ti lidi, stejně jako je nedohledá stát, ani my nejsme je schopní dohledat.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Aha. S vysvětlením Františka Košťála z firmy Oseva Agri, která patří do holdingu Agrofert, ale nesouhlasí ani právník Petr Toman.

Ve chvíli, kdy já tady mám vlastně jaksi argumentaci, že je pravdou, že ta společnost užívá pozemky, u kterých nezná majitele, ale že ty peníze z toho, z toho užívání odvádí na nějaký speciální účet, který si vede a pak z něj třeba někdy v budoucnu vyplatí. Je to argumentace, která je jaksi oprávněná?

Petr TOMAN, právník

Nespatřuju žádnou oprávněnost na této argumentaci. Naopak já to spatřuju jako doznání k té trestné činnosti, jako vědomí o tom, že porušuju zákon, vědomí, dokonce přímý úmysl, že užívám cizí věc a vědomí o tom, že ji užívám neoprávněně.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Holding Agrofert jako celek reagoval jen písemně. Podle mluvčího Jana Pavlů se majetkové vztahy snaží narovnat. Peníze za nájemné k pozemkům, jež nevlastní, prý ukládají na speciální účty. Uvědomují si, že skutečně nemají takzvaný právní důvod k užívání. Podle něj to ale nebrání obhospodařování půdy a čerpání dotací. Problém se prý týká i dalších. Společnost Agrofert dohromady hospodaří na více než 1 700 hektarech půdy, u kterých není jasný vlastník. Pro představu jde o území celé Prahy 1, 2 a 3 a k tomu ještě farmy Čapí hnízdo se všemi jejími pozemky.

/ Konec reportáže /

Jan POKORNÝ, moderátor

U mikrofonu Dvaceti minut Radiožurnálu je stále investigativní reportér Janek Kroupa. Janku, je to prokazatelně neoprávněné hospodaření to, o čem mluvíme?

Janek KROUPA, investigativní novinář

Z pohledu právníků ano. Nemáte-li právní důvod na těch pozemcích být, nemáte tam co dělat a nemáte právo na tom ani hospodařit ani z toho mít zisk, notabene na tom nemáte, na to nemáte právo brát dotace.

Jan POKORNÝ, moderátor

Nemůže se stát, že na těch pozemcích někdo, ano, neoprávněně podle práva, hospodaří ale omylem anebo v dobré víře? a

Janek KROUPA, investigativní novinář

To se stát samozřejmě může a my jsme očekávali tuhle tu, tuto reakci, a proto jsme objížděli firmy Agrofertu a ptali jsme se, jestli o tom, o tom stavu vědí a zároveň, zároveň, jestli se ho snaží nějakým způsobem napravit, respektive jestli mají třeba nějaké skryté historické právní důvody, smlouvy, pachtovní smlouvy, nájemní smlouvy. Jenom pro upřesnění, ta pachtovní smlouva je obdoba nájemní smlouvy, ale je to jaksi jako relikv ze středověku, kdy se vlastně pronajímaly celé, celé farmy a dávaly se vlastně k užívání, čili to je jakoby užívací titul k té, k té půdě. Ale jejich reakce nebyla taková, oni neříkali: "Jejda, my tady máme nepořádek, to jste hodní, že jste nás upozornili," byt' to říct mohli. Oni totiž mají oddělení na evidenci půdy a to oddělení evidence půdy velmi přesně ví, jakou půdu mají. A to, že to vědí a argumentují tím, že mají jakýsi účet někde, na který odvádějí jakési virtuální nájemné tak, aby se, aby se posléze mohli vypořádat s těmi lidmi, kteří by se potenciálně do budoucna mohli přihlásit, tak je vlastně samo o sobě důkazem, že, že ten stav znají a vědí, vědí o něm velmi dobře.

Jan POKORNÝ, moderátor

A ten argument, že přeci jenom, pragmaticky viděno, je lepší, když na té půdě aspoň někdo hospodaří, než aby ležela ladem?

Janek KROUPA, investigativní novinář

Ano, to je argument velmi dobrý. Naposledy si pamatuji, že ho použili squatteři na vile Ladronka, kteří dokonce říkali, že tu Ladronku používají pro lidi. Pak je vyvedla policie, přestože někteří z nich se vážali ke komínu.

Jan POKORNÝ, moderátor

Jaká je reakce na tohle zjištění u příslušných orgánů? Kde jsme se ještě ptali?

Janek KROUPA, investigativní novinář

My jsme se ptali všude. Ptali jsme se na ministerstvu zemědělství, ptali jsme se na SZIFu, což je fond, který přerozděluje dotace. Pro nás poměrně překvapivé bylo, že ty státní orgány o tom vlastně nevěděly. Oni neznali databázi, kterou zveřejnil jejich příbuzenský úřad, který je tedy mimochodem pod ministerstvem, které dlouho spravoval Andrej Babiš. To je ten Úřad pro

zastupování státu ve věcech majetkových. Tuto databázi oni neznali. Čili v tuto chvíli oni jsou v procesu právních analýz a řeší, řeší, co s tou situací budou dělat.

Jan POKORNÝ, moderátor

Jaké je to nejpravděpodobnější řešení?

Janek KROUPA, investigativní novinář

No, nejjednodušší je požádat u těch sporných pozemků lidi, kteří ty pozemky užívají, aby doložili právní důvody, a pokud ten právní důvod nemají, tak je prostě vyškrtnout, což je něco, co se vlastně děje. Už jsme narazili na situaci, kdy, kdy jsme říkali, že není pravdou, že každý zemědělec má ten problém. Totiž základní potí..., základní potíží celého tohoto příběhu je, že v roce 2004, kdy vznikla ta databáze LPISu, to je té půdy, na které, na které zemědělci hospodaří, tak stát tu registraci udělal velmi živelným způsobem a v zásadě uvěřil všem zemědělcům, že to, kde jezdí traktorem, je také jejich. Čili...

Jan POKORNÝ, moderátor

Tedy téměř všem zemědělcům.

Janek KROUPA, investigativní novinář

No, on, on vlastně to zapsal podle toho, co si ti zemědělci vlastně nahlásili, aniž by to jakkoli dál dohledával. A věřil v samoočistnou, v samoočistný talent tohoto registru, kdy ta samoočišťující schopnost tam skutečně existuje, protože já zjistím, že vy mi jezdíte traktorem na půdě, oznámím to, LPIS si nechá od nás obou předložit, nebo dneska SZIF, to je ten fond, který rozhoduje o registraci a spravuje ten LPIS a rozhoduje o dotacích, tak rozhodne, kdo z nás má právní titul a tomu to nechá zapsáno. Od roku 2009 se změnil systém zápisu do LPISu a dneska už žádnému zemědělci pozemek, ke kterému nemá právní důvod, nikdo nezapíše. Takže z toho vyplývá, že lidé, kteří začali podnikat po roce 2009 v zemědělství, nemohou mít tenhle ten problém, protože by ty pozemky zapsány mít nemohli. Pak existují další, kteří jsou slušní, a když jim něco nepatří, tak tam prostě s traktorem nejezdí.

Jan POKORNÝ, moderátor

Jak se může stát, nebo jak se mohlo stát, že na půdu, která tomu vlastníkovu nepatří, dostane dotaci? Tam je další chyba v tom systému?

Janek KROUPA, investigativní novinář

No, ten systém totiž sám o sobě k vám jako k žadateli přistupuje s důvěrou. Je to stejné jako u kotlíkových dotací. Vy přijдете na úřad a řeknete "já mám takový plynový kotel a chci na něj dotaci" a ten stát vám ho dá, a když vás práskne soused, tak teprve v té chvíli ten stát do toho vstupuje s nějakou kontrolou. Tady v tomto případě, což je vlastně mimochodem přístup, který je asi zásadně správně. Tady v tomto případě je vlastně rozhodující to, co máte zapsáno v tom LPISu. A když vás nikdo nepráskne, no, tak ten stát nemá důvod vám vlastně a priori nevěřit. Potíž, který, který, kterou s tím máme my v tuto chvíli, je, že nejsme schopni přesně dopočítat, o kolik peněz, o jaké množství dotací se jedná. A teď se bavíme skutečně jen o dotacích, nikoli o zisku, který vy na těch pozemcích, nebo který, který ti zemědělci na těch pozemcích mají. My jsme mluvili s lidmi, kteří se dotacemi zabývají. Problém je, že na jeden hektar vy můžete čerpat dotace od 7 tisíc korun až po 25 tisíc korun a nikdo jinej než stát a Agrofert neví, na které hektary

jak velkou část dotace dostali. Ten stát to dokonce nevede směrem k jednomu hektaru, ale k subjektu jako takovému. Čili my jsme byli schopni ověřit, že na ty sporné pozemky Agrofert skutečně dotace čerpá, ale kolik přesně, my dopočítat nejsme schopni. Přesto jsme si udělali takový jakoby pomocný, pomocnou kalkulaci, kdy jsme vzali jenom ty úplně nejzákladnější dotační tituly a vyšlo nám to v tom nejnižším čísle, se kterým jsme pracovali, nám to vyšlo na zhruba 10 milionů ročně. Čili ten rozptyl může být od těchhle těch zhruba 10 milionů až po nějakých 100 milionů v případě, že by čerpali tu nej..., ty nejvyšší sazby.

Jan POKORNÝ, moderátor

V jedné z reportáží, kterou váš tým na tohle téma připravil, říká, tuším, že je to advokát Vlček, že už v historii jsou známy judikáty, které se zabývají touto problematikou. To je tedy stejná písnička jako ta, kterou řešíme teď?

Janek KROUPA, investigativní novinář

Do značné míry ano. My jsme jeden z těch judikátů zkoumali podrobněji a tam skutečně je člověk dosouzen, tuším, dostal pět let za to, že uvedl nepravdivé údaje, že, že mu nepatřily pozemky, o kterých tvrdil, že mu patří a čerpal na ně dotace. Čili, ano, za tohle to lidé odsouzeni jsou. Do jaké míry to bude trestáno i v tomto případě, my nevíme, nicméně ti právníci se vlastně shodují, že ten, kdo tohle má rozhodnout, je policie a soud, že před soud to nepochybně patří. Jaký trest a komu, je druhá věc, protože tady vlastně velmi pravděpodobně by policie mohla uplatňovat i odpovědnost právnických osob, včetně všech osob v managementu.

Jan POKORNÝ, moderátor

To mluvíte o Agrofertu. Ale jestliže připouštíme, že se ...

Janek KROUPA, investigativní novinář

Všech. Ano.

Jan POKORNÝ, moderátor

...to týká řady dalších zemědělců, tak vy si dovedete představit, že by takový nástroj byl použitý v praxi?

Janek KROUPA, investigativní novinář

Že by pozavírali třetinu zemědělců? Ano, to si představit dovedu.

Jan POKORNÝ, moderátor

Říká Janek Kroupa, host dnešních Dvacet minut Radiožurnálu. Na závěr otázka, kterou nám během dneška kladou posluchači. Když se to týká i dalších zemědělců, proč jsme se zaměřili zrovna na Agrofert?

Janek KROUPA, investigativní novinář

Má to důvody dva. První důvod je, protože Agrofert je prostě největší. A za druhý, ne každý zemědělec má svého šéfa ve vládě. A my jsme specificky prověřovali období nebo zejména

období mezi lety 2014 až 2016, což je období, kdy Andrej Babiš byl majitelem Agrofertu a zároveň byl místopředsedou vlády a ministrem financí.

Jan POKORNÝ, moderátor

Jaké investigativní kroky, které alespoň můžete naznačit, chystáte dál?

Janek KROUPA, investigativní novinář

Budeme v tom pokračovat zítra, protože, pokud vím, tak už v tuto chvíli se připravují nějaké reakce zmíněných orgánů, zejména zřejmě na straně ministerstva zemědělství. Ale jak daleko půjdou, uvidíme, uvidíme během dne.

Jan POKORNÝ, moderátor

Hostem Dvaceti minut Radiožurnálu byl investigativní reportér Janek Kroupa. Děkuju. Na shledanou.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Pěkný den.

Analýza:

Zpravodajské příspěvky

Všech pět zpravodajských příspěvků odvysílaných dne 28. listopadu 2017 v relacích v 7:00, 8:00, 9:00, 12:00 a 18:00 hodin představilo domněnku, že Agrofert neoprávněně hospodaří na určité ploše půdy bez zjevného majitele a že na to čerpá evropské dotace. Ve všech pěti příspěvcích bylo zároveň uvedeno, že tato problematika se vztahuje nejen k současnosti, ale i k době, kdy ještě ve společnosti působil Andrej Babiš a byl současně ministrem financí a místopředsedou vlády.

První příspěvek vysílaný v relaci v 7:00 hodin obsahuje vyjádření advokáta Václava Vlka, podle kterého by se čerpání dotací na hospodaření na půdě bez zjevného majitele mohlo z hlediska trestního práva považovat za dotační podvod¹. Tato informace však neodpovídá skutečnosti, jelikož dle § 3 odst. 5 písm. a) zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství má nárok na podpory subjekt, který na pozemcích dlouhodobě hospodaří a je veden v oficiálním zápise LPIS (evidence využití půdy), přičemž nemusí mít právní důvod, aby byl veden ve LPIS. Názor je v příspěvku následně kontrovan parafrázováním mluvčího Agrofertu Jana Pavlů, podle kterého na půdě neznámých vlastníků firma hospodařit může, přičemž Agrofert majitele aktivně dohledává a případně nájem zpětně zaplatí. Celkově lze zhodnotit tento zpravodajský příspěvek jako vyvážený z hlediska toho, že obsahuje výroky jak ze strany Agrofertu, tak ze strany na Agrofertu nezávislé, odborné. Vyjádření advokáta Václava Vlka však plně neodpovídá právnímu stavu. Protože pravdivost tohoto výroku mohli autoři příspěvku jednoduše ověřit, považuje Rada z tohoto hlediska příspěvek za ne zcela objektivní.

¹ Zde zmiňme, že pisatelé ve stížnosti uvádějí, že advokát Václav Vlk je zároveň zastupujícím advokátem zemědělce Bohumíra Rady, s nímž společností koncernu Agrofert dlouhodobě vedou několik soudních sporů. Pravdivost této informace však zatím nebylo možné ověřit, proto na ni z hlediska analýzy nebyl brán ohled.

Zpravodajský příspěvek odvysílaný v relaci od 8:00 hodin obsahuje navíc informaci získanou od mluvčího společnosti, že má firma pro případ, že by byli vlastníci zmiňovaných pozemků nalezeni, zřízen speciální účet, z něhož jim bude vyplaceno zpětně nájemné za užívání půdy. V reakci na to v příspěvku zazní, že oslovení advokáti (konkrétně však nejmenovaní) označují tento postup firmy za doznání viny a trestný čin. Tuto informaci je dle nás v obecné rovině, to znamená za předpokladu, že si je firma vědoma, že užívané pozemky skutečně mají cizího vlastníka, možné považovat za pravdivou a z hlediska objektivit v pořádku². Otázka pobírání dotací na hospodaření na tomto typu půdy byla v tomto příspěvku zmíněna pouze okrajově.

Ve zpravodajském příspěvku odvysílaném ve zpravodajské relaci v 9:00 hodin zazní, že dle dotačního poradce M. Webera ze společnosti Agroteam, která je nezávislá na společnosti Agrofert, nemá společnost Agrofert nárok na hospodaření na tomto typu půdy pobírat dotace. Jak již bylo zmíněno výše, tato informace však neodpovídá skutečnosti, jelikož dle § 3 odst. 5 písm. a) zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství má nárok na podpory subjekt, který na pozemcích dlouhodobě hospodaří a je veden v oficiálním zápise LPIS (evidence využití půdy), přičemž nemusí mít právní důvod, aby byl ve LPIS veden. Za Agrofert je následně opět parafrázován mluvčí Jan Pavlů, který říká, že Agrofert hospodaří na pozemcích v souladu se zákonem. Celkově lze zhodnotit tento zpravodajský příspěvek jako vyvážený z hlediska toho, že obsahuje výroky jak ze strany Agroferty, tak ze strany na Agroferty nezávislé, odborné. Informace podané Michalem Weberem z poradenské společnosti Agroteam však nutně neodpovídají právnímu stavu. Jelikož uvedené informace Michalem Weberem bylo možné jednoduše ověřit, lze z tohoto hlediska příspěvek považovat za ne zcela objektivní.

Ve zpravodajském příspěvku odvysílaném ve zpravodajské relaci ve 12:00 hodin je použito k dané problematice dle nás spíše obecné vyjádření advokáta Patra Tomana, že bez právního vztahu k pozemku se jedná o trestný čin neoprávněného užívání cizí věci. Vyjádření advokáta Patra Tomana lze dle nás považovat v obecné rovině za pravdivé, v kontextu však může být vnímáno jako poněkud zavádějící. Je však jasně uvedeno, že se jedná o názor advokáta a nikoli faktický stav věci.

V příspěvku z relace od 18:00 hodin je uvedeno, že A. Babiš se odmítl k tématu vyjádřit s tím, že Agrofert již dříve svěřil do svěřeneckých fondů. Dále příspěvek obsahuje vyjádření mluvčího Agroferty Karla Hanzelky, podle kterého společnost nejedná proti zákonu a že se tato otázka netýká jen Agroferty. Tento výrok je však na závěr příspěvku popřen tvrzením, že dle oslovených advokátů je hospodaření na cizí půdě trestný čin³.

Z hlediska posluchače tak z příspěvků mohou plynout dvě hlavní sdělení. Jednak že se společnost Agrofert dopouští trestné činnosti tím, že hospodaří na půdě cizích vlastníků a jednak to, že neoprávněně čerpá na toto hospodaření dotace. Dalším významným sdělením příspěvků je, že těchto přečinů se společnost dopouštěla již v době, kdy ještě ve společnosti působil A. Babiš a byl současně ministrem financí a místopředsedou vlády.

² Dle vyjádřená Agrární komory, které bylo uveřejněno 22. 12.2017, je však v současné době hospodaření na pozemcích s neidentifikovatelným majitelem problém historicky založený a postupně řešený: „Z celkového pohledu jde řádově o několik desetin procenta zemědělské půdy, přičemž tento objem neustále klesá, protože půda, u níž se majitele nepodaří dohledat je následně převedena do vlastnictví Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových a tím běží desetiletá lhůta pro přihlášení majitele či jeho dědiců. V případě, že se o pozemek přihlásí majitel u subjektu, který na něm hospodaří, vyplývá vzájemná povinnost finančního vyrovnání.“ (zdroj: <http://www.agrocr.cz/blog/detail/agrarni-komora-cr-k-pozemkum-s-neznamym-majitelem>)

³ **To je však formulace nepřesná, o trestný čin by se jednalo, kdyby k hospodaření docházelo bez souhlasu vlastníka. Problémem, jak již bylo řečeno, však je, že vlastníci takto obhospodařovaných pozemků jsou často neznámí či neurčití.**

V rámci otázky, zda se jedná o trestnou činnost, když některý subjekt hospodaří na půdě cizích vlastníků, je možno uvést, že dne 22. 12. 2017 (tedy po odvysílání reportáže) vydala Agrární komora prohlášení, ve kterém konstatovala, že hospodaření na pozemcích s neidentifikovatelným majitelem je historicky založený problém, který je postupně řešen. Souvislosti mezi vlastnictvím pozemku, pronájmem pozemku a hospodařením na pozemcích, u nichž je neznámý majitel jsou dle ní statním institucím známy a z tohoto titulu jsou také zapracovány do legislativy a metodiky k přiznávání a vyplácení zemědělských podpor.⁴

Otázku pobírání dotací na hospodaření na těchto pozemcích, řeší zákon, konkrétně dle § 3 odst. 5 písm. a) zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství má nárok na podpory subjekt, který na pozemcích dlouhodobě hospodaří a je veden v oficiálním zápise LPIS (evidence využití půdy), přičemž nemusí mít právní důvod k vedení ve LPIS.⁵ Z toho plyne, že subjekt, v tomto případě společnost Agrofert, nemůže porušovat zákon tím, že pobírá dotace na hospodaření na pozemcích s neznámým majitelem, pokud je uvedena v oficiálním zápise LPIS, což je současně podmínkou pobírání dotací.

V příspěvcích však bylo dvakrát přímo uvedeno, že Agrofert čerpá dotace na hospodaření na pozemcích neoprávněně, že se může jednat o dotační podvod, a to ze strany nezávislých odborníků, advokáta Václava Vlka a Michal Webera, dotačního poradce společnosti Agroteam. Jako názor opačný bylo v obou případech použito pouze vyjádření některé z osob představujících koncern Agrofert, přičemž se nikdy nejednalo o přímou reakci na vyjádření zmíněných odborníků.

Dle našeho názoru zde mohlo ze strany autorů příspěvku dojít k opomenutí v tom, že tvrzení zmíněných odborníků již dále neověřili a v příspěvcích neuvedli, jak čerpání dotací upravuje zákon, a dále, že je ani nekonfrontovali s protistranou, tj. koncernem Agrofert. Z tohoto hlediska mohou být příspěvky hodnoceny jako nedostatečně objektivní.

Pořad Dvacet minut Radiožurnálu

Vydání pořadu hostilo vedoucího investigativního týmu reportérů ČRo 1 Radiožurnálu, který reportáž, resp. zpravodajské příspěvky, na dané téma zpracoval, Janka Kroupu. Moderátor Jan Pokorný se jej ptal na investigativní postupy, kterými novináři získali informace v reportáži. Následně byla přehrána samotná reportáž. Po ní rozhovor dále pokračoval na dané téma.

Rada se zaměřila na posouzení pořadu, resp. reportáže, z hlediska objektivity a vyváženosti. Reportáž krom poněkud zmateného vyjádření představitele společnosti Oseva Agri Chrudim, což je dceřiná společnost Agrofertu, Františka Košťála, obsahuje vyjádření advokáta Václava Vlka, který, mimo jiné, říká: *„Když na to čerpám dotaci, tak je to dotační podvod. To je prostě naprosto jednoznačné, buď běžný, prostý podvod na úkor toho vlastníka pozemku, anebo dotační podvod na úkor státu, respektive Evropské unie, protože to je přímo trestný čin proti Evropské unii.“* Toto tvrzení však neodpovídá již zmiňovanému vyjádření Agrární komory, resp. zákonu č. 252/1997 Sb., o zemědělství (viz výše). Znovu se ukazuje, že se novináři mohli dopustit nedostatečného ověření tvrzení advokáta a nekontrolovali, jak danou věc upravuje zákon. Tím dle nás došlo

⁴ Zdroj: <http://www.agrocr.cz/blog/detail/agrarni-komora-cr-k-pozemkum-s-neznamym-majitelem>

⁵ § 3 odst. 5 písm. a) zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství říká, že jestliže se dotace poskytuje, případně podmínka jejího poskytnutí se vztahuje na zemědělskou půdu, popřípadě na zalesněnou půdu, která byla v evidenci půdy podle § 3a vedena jako zemědělsky obhospodařovaná půda se zemědělskou kulturou stanovenou nařízením vlády podle § 3i, při rozhodování o poskytnutí dotace vychází příslušný orgán z evidence využití půdy vedené podle tohoto zákona, přičemž nepřihlíží k údajům o výměře parcel a druhu pozemků vedených podle zvláštního právního předpisu.

k neobjektivitě, potažmo nepravdivosti informací v tomto bodě reportáže, a to i přes to, že reportáž obsahuje parafrázi mluvčího společnosti Agrofert: „Podle mluvčího Jana Pavlů se majetkové vztahy snaží narovnat. Peníze za nájemné k pozemkům, jež nevlastní, prý ukládají na speciální účty. Uvědomují si, že skutečně nemají takzvaný právní důvod k užívání. Podle něj to ale nebrání obhospodařování půdy a čerpání dotací.“ Vyjádření mluvčího je totiž použitými výrazovými prostředky a celkově vyzněním reportáže spíše zpochybňováno než stavěno na roveň vyjádření zmíněného advokáta.

Problematika oprávněnosti společnosti čerpat zmíněné dotace, zazní ze strany reportéra znovu v pokračujícím rozhovoru s moderátorem: „Nemáte-li právní důvod na těch pozemcích být, nemáte tam co dělat a nemáte právo na tom ani hospodařit ani z toho mít zisk, notabene na tom nemáte, na to nemáte právo brát dotace.“ A dále: „No, nejjednodušší je požádat u těch sporných pozemků lidi, kteří ty pozemky užívají, aby doložili právní důvody, a pokud ten právní důvod nemají, tak je prostě vyškrtnout“. Znovu se setkáváme s neobjektivní informací ohledně oprávněnosti pobírat dotace na hospodaření na pozemcích bez právního důvodu.

Pokud jde o způsob moderování tohoto vydání pořadu, shledala jej Rada za vcelku bezproblémový; moderátor se hosta vhodně doptával, případně zpochybňoval jeho výroky, a také upozorňoval, že se daná problematika netýká jen koncernu Agrofert, na nějž se reportáž zaměřovala.

Vzhledem k výše uvedenému byl pořad Dvacet minut Radiožurnálu zhodnocen jako nedostatečně objektivní především v otázce oprávněnosti pobírat dotace na hospodaření na pozemcích bez právního důvodu.

Při celkovém zhodnocení Rada došla k závěru, že výše uvedená analýza shledala některé problematické body analyzovaných zpravodajských příspěvků a vydání pořadu Dvacet minut Radiožurnálu, které se zabývaly tématem obhospodařování pozemků s neznámým majitelem společností Agrofert, jako problematické z hlediska objektivity a faktické správnosti jejich obsahu. Prvním problematickým bodem je ne zcela objektivní prezentace problematiky pobírání dotací na hospodaření na pozemcích bez právního důvodu, potažmo to, že vyjádření k této problematice získaná od nezávislých odborníků nebyla ověřena z jiných zdrojů a že k vyjádření odborníků nebyla získána přímá reakce od protistrany, tj. od představitelů společnosti Agrofert. S tím souvisí i problém parafrázování vyjádření představitelů společnosti Agrofert v reportáži obecně, kdy tato byla použitými výrazovými prostředky a celkovým vyzněním reportáže spíše zpochybňována.

Na základě výše uvedeného Rada došla k názoru, že odvysíláním předmětných zpravodajských příspěvků a pořadu se provozovatel mohl dopustit porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., podle kterého je provozovatel povinen zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivity a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě.

Rada tudíž na svém 2. zasedání roku 2018 (bod 14) rozhodla o tom, že v rámci své kompetence dané § 5 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) provozovatele vysílání, tj. Český rozhlas, požádá o vysvětlení výše uvedených skutečností, přičemž provozovateli stanovila lhůtu 30 dnů ode dne doručení této žádosti. Žádost o vysvětlení (č.j. RRTV/5906/2018-blu) byla provozovateli doručena dne 19. února 2018.

Provozovatel na tuto žádost reagoval svým podáním č.j. RRTV/8308/2018-vac, které bylo Radě doručeno dne 22. března 2018.

Provozovatel ve svém vyjádření uvedl následující:

- Provozovatel tvrdí, že v reportážích obsažená právní analýza plně odpovídá skutečnému právnímu stavu. Podle provozovatele fakta a právní analýza jasně dokládají neoprávněnost hospodaření na cizím pozemku bez souhlasu vlastníka zejména zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství. Agrofert ovšem dle provozovatele nikde netvrdí, že by byl vlastníkem předmětných pozemků či jejich poctivým držitelem, netvrdí ani, že by byl oprávněným ze služebnosti, nájemcem dle platně uzavřené smlouvy ani pachtýřem, zástupci Agrofertu podle provozovatele přiznávají, že k množství pozemků, na nichž hospodaří, žádný právní vztah společnost nemá. Netvrdí-li Agrofert některý z právních titulů užívání zemědělských pozemků, pak je dle provozovatele zcela nepochybně uživatelem neoprávněným se všemi důsledky.
- Na tomto právním závěru podle provozovatele nemění nic ani skutečnost, že stejně postupují i jiní zemědělci, a že odpovědné orgány (zejména Ministerstvo zemědělství, Státní zemědělský a intervenční fond, popř. Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových) tuto situaci tolerují a právně neřeší, ani argumenty obsažené ve stížnostech Agrofertu odkazující na zákon o zemědělství. Ustanovení § 3 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, upravuje postup, kdy a jak má být aktualizován údaj v evidenci půdy (LPIS). Ani toto ustanovení nezakládá právo cizí osoby takový zemědělský pozemek svévolně užívat.
- Podle provozovatele Agrofert hospodařením na zemědělských pozemcích, ke kterým nemá právní titul užívání, získává konkurenční výhodu v tom, že za tyto pozemky nemusí na rozdíl od většiny zemědělců platit nájemné nebo pachtovné, či za ně zaplatit kupní cenu.
- Provozovatel dále tvrdí, že Pokud jde o čerpání dotací na tyto pozemky, podmínkou je jejich zápis v LPIS. LPIS registruje pozemky, na kterých zemědělec hospodaří a má k tomu právní důvod. Pokud takový právní důvod nemá, LPIS ho nezapíše. Pokud si právní důvod vymyslí, postupuje v rozporu se zákonem a hrozí mu trestní stíhání za podvod.
- Na tomto místě se provozovatel odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Ostravě z roku 2015, kdy pravomocně odsoudil obžalovaného J. H. za dotační podvod, neboť uvedl nepravdivé údaje při zápisu do LPIS a na základě tohoto zápisu čerpal dotace. V odůvodnění rozsudku předsedkyně senátu JUDr. Renata Gilová výslovně uvádí, že *„obžalovaný pozemky zaregistroval do systému LPIS neoprávněně, bez vědomí majitelů a jejich souhlasu, předstíraje, že je oprávněným uživatelem těchto pozemků, na základě čehož neoprávněně na tyto pozemky čerpal dotace.“* Podle odborníka na dotace Michaela Webera z poradenské společnosti Agroteam je navíc součástí každé žádosti o dotace čestné prohlášení, že žadatel postupuje v souladu s právem.
- K ověřování informací z jiných zdrojů provozovatel dále uvádí, že v pořadu Dvacet minut Radiožurnálu odvysílaném dne 28. listopadu 2017 v čase 17:05:38-17:23:59 hodin Janek Kroupa uvedl: *„Ptali jsme se na ministerstvu zemědělství, ptali jsme se na SZIFu, což je fond, který přerozděluje dotace. Pro nás poměrně překvapivé bylo, že ty státní orgány o tom vlastně nevěděly. Oni neznali databázi, kterou zveřejnil jejich příbuzenský úřad, který je tedy mimochodem pod ministerstvem, které dlouho spravoval Andrej Babiš. To je ten Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových. Tuto databázi oni neznali. Čili v tuto chvíli oni jsou v procesu právních analýz a řeší, řeší, co s tou situací budou dělat.“* A v závěru pořadu Janek Kroupa odkazuje na příspěvky, které ČRo Radiožurnál připravoval na následující den:

„Budeme v tom pokračovat zítra, protože, pokud vím, tak už v tuto chvíli se připravují nějaké reakce zmíněných orgánů, zejména zřejmě na straně ministerstva zemědělství.“

- Provozovatel dále poukazuje na to, že Rada pominula další příspěvky, které ČRo Radiožurnál na dané téma vysílal následující den 29. listopadu 2017 (Zprávy od 12:00, Zprávy v 17:00 a Ozvěny dne od 18:10). V těchto příspěvcích se mj. vyjadřoval tehdejší ministr zemědělství Marian Jurečka, předseda Asociace soukromého zemědělství Josef Stehlík nebo agrární analytik Petr Havel
- K závěru Rady, že k vyjádření odborníků nebyla získána přímá reakce od protistrany, tj. od představitelů společnosti Agrofert, provozovatel uvádí, že v každém příspěvku byla přímá reakce protistrany, které byl kontext připravovaných příspěvků znám, jak je zřejmé z e-mailu Jana Pavlů z 22. 11. 2017 z divize komunikace Agrofertu, kterou Agrofert připojil ke stížnosti ze dne 15. 12. 2017 adresované mj. Radě pro rozhlasové a televizní vysílání. Redaktor Janek Kroupa komunikoval na dané téma s JUDr. Alexejem Bílkem, CSc., kterému telefonicky sdělil dotazy 16. listopadu 2017. První odpověď přišla e-mailem ve středu 22. listopadu 2017 a redaktor Kroupa, opět telefonicky, obratem požádal JUDr. Bílka o odpovědi na doplňující dotaz, který se týkal Agrofertem uváděné informace, že v rámci vlastního účetnictví vytváří dohadné účty, ze kterých je možné zpětně pachtovné za pozemky, ke kterým nemá vyjasněné právní důvody užívání po dohledání vlastníka vyplatit. Redaktor Kroupa žádal o informaci, kolik peněz na takovém účtu je. Po několika urgencích obdržel redaktor Kroupa 24. listopadu 2017 odpověď, že Agrofert informaci neposkytne. Z předložených podkladů, které Agrofert poskytl Českému rozhlasu, vyplynulo, že Agrofert netvrdí, že by byl vlastníkem předmětných pozemků či jejich držitelem, netvrdí ani, že by byl oprávněným ze služebnosti, nájemcem dle platně uzavřené smlouvy ani pachtýřem.
- Podle provozovatele Rada pominula fakt, že za stanovisko Agrofertu nelze považovat jen vyjádření mluvčích (Jana Pavlů či Karla Hanzelky), ale také např. Františka Košťála ze společnosti Oseva Agri Chrudim, která patří do holdingu Agrofert. Je tedy zřejmé, že ve všech příspěvcích uváděných Radou (viz přepisy příspěvků v žádosti Rady) jsou přímá, konkrétní vyjádření zástupců Agrofertu, nikoli pouze parafráze, jak uvádí Rada.
- Provozovatel dále uvádí, že v zájmu objektivity nechali autoři a editoři ve vysílání i tvrzení Agrofertu o existenci účtu, kam podle svého tvrzení Agrofert odkládá peníze za pozemky, které užívá bez právního důvodu, byť Agrofert odmítl sdělit jakékoli detaily tohoto účtu, kolik na něm ve skutečnosti je peněz, či jaký peněžní ústav jej vede. Existence účtu je jen tvrzení Agrofertu, které není ničím dokázáno. Přesto ve vysílání zaznělo.
- Provozovatel uvedl, že se vysíláním příspěvků na toto uvedené téma a formou jejich zpracování vážně a důkladně zabývá, nechal mj. vypracovat nezávislé analýzy, ke kterým povede diskuse tak, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo důsledně dbáno zásad objektivit a vyváženosti.
- Provozovatel následně uvádí, že bude ve shodě se závěry Nejvyššího správního soudu (NSS 7 As 23/2010) udržovat veřejnou diskusi o nejrůznějších veřejných tématech, v níž se zprostředkovávají různé názory, a věnovat se tématům ve veřejném zájmu, mezi které bezesporu patří téma obhospodařování pozemků s neznámým majitelem a pobírání dotací na hospodaření na pozemcích bez právního důvodu. ČRo také zohlední rozsudek Nejvyššího správního soudu NSS 3 As 6/2010-71 v tom smyslu, aby témata byla zpracovávána ve větší hloubce, v širších kontextech a odpovídající formou.

- Provozovatel závěrem uvádí, že předmětnými příspěvky a pořadem se zabývala i Etická komise Českého rozhlasu, která zdůraznila nezastupitelný význam ČRo jako veřejnoprávního média pro českou společnost a vyzvala generálního ředitele ČRo, aby hájil v maximální možné míře nezávislost média veřejné služby před tlaky přicházejícími z prostředí mimo ČRo. Etická komise ČRo vyjádřila názor, že záležitosti tohoto typu je zapotřebí řešit na profesionální bázi na úrovni generálního ředitele ČRo a ředitele Zpravodajství ČRo s důrazem na respektování platných právních norem a Kodexu ČRo ve smyslu zachování hodnotové objektivitě vysílání.

Rada na svém 7. zasedání roku 2018 došla k závěru, že odvysíláním předmětných zpravodajských příspěvků a pořadu se provozovatel mohl dopustit porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., podle kterého je provozovatel povinen zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivitě a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě. Rada tudíž rozhodla zahájit s provozovatelem Český rozhlas (dále jen „obviněný“) pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb.

Usnesení (č.j. RRTV/10355/2018-blu) o zahájení řízení o přestupku bylo obviněnému doručeno dne 22. května 2018 a obviněný byl zároveň vyzván dle ustanovení dle § 36 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) k vyjádření se ve věci ve lhůtě 30 dnů od doručení výše uvedeného usnesení. Na tuto výzvu obviněný reagoval podáním č.j. RRTV/13151/2018-vra, které bylo Radě doručeno dne 25. června 2018. Obviněný se v rámci svého vyjádření nevzdal účasti na dokazování a nevzdal se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí.

Obviněný uvedl ve svém vyjádření následující:

- Redaktoři velmi podobně studovali skutkový stav. Před odvysíláním série příspěvků „off record“ opakovaně jednali s vedením LPIS, ministrem zemědělství, specialisty na dotace a právníky, nastudovali příslušnou legislativu, v první řadě zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství. LPIS a ministr zemědělství Marián Jurečka odmítli veřejně komentovat právní stav, dokonce odmítli vystupovat v první části vysílání s tím, že věc budou komentovat, až bude zveřejněna. Jejich hlas pak ve vysílání zazněl.

- Mezi „on record“ oslovenými právníky byli například Petr Toman, Michal Weber (zemědělský poradce a specialista na dotace společnosti Agroteam), Pavel Brach (odborník na zemědělské právo) a Václav Vlček. Jejich právní stanoviska byla shodná.

- Obviněný uvádí, že si nechal od advokátní kanceláře Toman, Devátý & partneři advokátní kancelář s.r.o. vypracovat právní stanovisko k otázce, za jakých podmínek je užívání cizího zemědělského pozemku v souladu se zákonem. Redaktoři měli toto stanovisko v podobě rozsáhlé konzultace k dispozici při přípravě reportáže a poté, co se objevily pochybnosti o správnosti právního posouzení situace, ji advokátní kancelář dodala i v psané podobě (viz důkaz v příloze).

- K neoprávněnému užívání a čerpání dotací právní stanovisko advokátní kanceláře Toman, Devátý & partneři uvádí:

Podle platného právního řádu náleží právo užívat zemědělský pozemek výlučně:

- a) *vlastníku (spoluvlastníku) pozemku podle § 1012 ObčZ, který má právo se svým vlastnictvím v mezích právního řádu libovolně nakládat;*
- b) *poctivému držiteli vlastnického práva podle § 996 ObčZ, který má obdobné postavení jako pravý vlastník; poctivým držitelem je ten, kdo má z přesvědčivého důvodu za to, že mu náleží právo, které vykonává;*
- c) *oprávněnému ze služebností podle § 1257 a násl. ObčZ (např. služebnost pastvy), který má podobná práva jako pachtýř;*
- d) *pachtýři zemědělského pozemku podle § 2345 a násl. ObčZ, který má právo pozemek užívat;*
- e) *nájemci/podnájemci pozemku podle nájemních smluv vzniklých před 1. 1. 2014. Kdokoliv jiný, který nedisponuje právním titulem výše uvedeným, užívá zemědělský pozemek bez právního důvodu, a tedy neoprávněně.*

- Obviněný se odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu 30 Cdo 199/2007 ze dne 8. 1. 2008, ve kterém soud konstatoval následující: „Plnění bez právního důvodu je jednou ze skutkových podstat bezdůvodného obohacení založenou na tom, že mezi zúčastněnými subjekty chybí od počátku právní vztah, který by zakládal právní nárok na předmětné plnění, jež může spočívat například v tom, že bylo něco dáno nebo bylo ve prospěch někoho konáno. O obohacení lze hovořit tehdy, dostalo-li se takovým plněním majetkové hodnoty tomu, komu bylo plněno, takže v jeho majetku došlo buď ke zvýšení aktiv, nebo ke snížení pasiv, případně se jeho majetkový stav nezmenšil, ač by se tak za běžných okolností stalo. Příkladem plnění bez právního důvodu je i užívání cizího pozemku bez nájemní smlouvy či jiného titulu opravňujícího užívat cizí věc,“ prospěch vzniká tomu, kdo realizuje uživatelská oprávnění, aniž by za to platil úhradu a aniž by se tedy jeho majetkový stav zmenšil o prostředky vynaložené v souvislosti s právním vztahem, který zakládá právo věc užívat. “

- Obviněný se odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Ostravě čj 50T 9/20;15-2593, kdy Krajský soud pravomocně odsoudil obžalovaného J. H. za dotační podvod, neboť uvedl nepravdivé údaje při zápisu do LPIS a na základě tohoto zápisu čerpal dotace. V odůvodnění rozsudku předsedkyně senátu JUDr. Renata Gilová výslovně uvádí, že „obžalovaný pozemky zaregistroval do systému LPIS neoprávněně, bez vědomí majitelů a jejich souhlasu, předstíraje, že je oprávněným uživatelem těchto pozemků, na základě čehož neoprávněně na tyto pozemky čerpal dotace.“

- Obviněný dále uvádí, že aby byl AGROFERT, a.s. popřípadě jiná společnost tohoto koncernu oprávněným uživatelem zemědělského pozemku, pak musí tvrdit a doložit existenci některého z výše uvedených právních titulů, jinak je uživatelem neoprávněným. Jak podle obviněného vyplynulo z předložených podkladů, AGROFERT, a.s. netvrdí, že by byl vlastníkem předmětných pozemků či jejich poctivým držitelem, a netvrdí ani, že by byl oprávněným ze služebností, nájemcem dle platně uzavřené smlouvy ani pachtýřem. Zástupci společnosti AGROFERT, a.s. pak podle obviněného přiznávají, že k množství pozemků, na nichž hospodaří, žádný právní vztah společnosti nemá. Obviněný na základě výše uvedeného dovozuje, že netvrdí-li AGROFERT, a.s. některý z výše uvedených právních titulů užívání zemědělských pozemků, pak je zcela nepochybně uživatelem neoprávněným se všemi důsledky.

- Ve věci oprávněnosti čerpání dotací uvádí obviněný následující: „Pokud jde o čerpání dotací na tyto pozemky, podmínkou je jejich zápis v LPIS. LPIS registruje pozemky, na kterých zemědělec hospodaří, a má k tomu právní důvod. Toto závazné pravidlo lze vyčíst kupříkladu, ale ne jenom, ze závazného metodického postupu k aktualizaci EP a EVP pro farmáře, který Ministerstvo zemědělství pravidelně vydává na svých stránkách. V příloze č. 2 je k právnímu důvodu užívání jasně uvedeno: „Předtím než půjde zemědělský podnikatel na příslušné Oddělení příjmu žádostí a LPIS (dále jen OPŽL), aby zaregistroval sebe a následně pozemky, na kterých chce začít hospodařit, měl by si zajistit všechny potřebné doklady k tomu, aby mohl prokázat svůj právní

důvod užívání k pozemkům, u kterých chce být zapsán jako jejich uživatel. Bez předložení právního důvodu užívání nemůže být jako uživatel DPB zapsán. Nejčastějším právním důvodem užívání je nájemní / pachtovní smlouva nebo smlouva kupní, a tedy následně list vlastnictví. Podrobnosti ohledně právních důvodů užívání se nachází v Příloze č. 1 k Metodickému postupu k aktualizaci EP a EVP pro farmáře.“ Z toho vyplývá, že pokud takový právní důvod zemědělec nemá, LPIS ho nezapíše. Pokud si zemědělec právní důvod vymyslí, postupuje v rozporu se zákonem a hrozí mu trestní stíhání za podvod.“

- Obviněný dále uvádí, že v každém příspěvku byla přímá reakce protistrany, které byl kontext připravovaných příspěvků znám, jak je zřejmé z e-mailu Jana Pavlů z 22. 11. 2017 z divize komunikace AGROFERT, a.s., kterou AGROFERT, a.s. připojil ke stížnosti ze dne 15. 12. 2017, adresované Radě. Obviněný tvrdí, že ve všech příspěvcích uváděných Radou (viz přepisy příspěvků Rady) jsou přímá, konkrétní vyjádření zástupců AGROFERT, a.s., nikoli pouze parafráze.

- Podle obviněného o prostoru, který ve vysílání dostal Agrofert, svědčí přepis zpravodajského příspěvku, který byl odvysílán na ČRo Radiožurnál dne 28. listopadu 2017 v 18:00 h. Přepis předmětného příspěvku je následující:

Martin KRÍŽEK, moderátor

Andrej Babiš dnes zároveň odmítl komentovat podezření, že koncern Agrofert neoprávněně hospodaří na více než 1700 hektarech půdy. Podle zjištění Radiožurnálu jde o pozemky bez jasného majitele, společnosti tedy nepatří. Přesto ale podnik čerpá na většinu půdy dotace.

Andrej BABIŠ, předseda hnutí /ANO/

Já jsem Agrofert svěřil do svěrenských fondů v rámci Lex Babiš a já myslím, že Agrofert dal tiskovou zprávu, takže se k tomu nebudu vyjadřovat.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Říká Babiš. Problém se ale týká i období, kdy byl Babiš majitelem Agrofertu. A na to už předseda hnutí ANO neodpověděl. Mluvčího holdingu Karel Hanzelka reagoval, že nejde o nic nezákonného.

Karel HANZELKA, mluvčí, Agrofert

V této situaci jsou stovky zemědělců v České republice, my se ohrazujeme proti tomu, aby tato skutečnost byla otáčena jenom proti Agrofertu.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Podle oslovených advokátů je ale hospodaření na cizí půdě trestný čin. Ministr zemědělství Marian Jurečka z KDU-ČSL kvůli hospodaření firem na cizích pozemcích plánuje změnit pravidla přidělování dotací na půdu. Janek Kroupa a Markéta Chaloupská, Radiožurnál.

- Obviněný odkázal v plném rozsahu na své vysvětlení z 21. března 2018 (č.j.: RRTV/8308/2018-blu), které je součástí elektronického spisu sp.zn. 2018/434/blu, který je ve věci veden.

- Obviněný v závěru svého podání žádá o ústní jednání, které považuje za nezbytné pro uplatnění svých práv a zjištění stavu věci, a navrhuje výslech hlavního autora série Janka Kroupy.

Rada ve věci žádosti obviněného o ústní jednání konstatovala, že má možnost se v dostatečné míře seznámit s argumentací obviněného a že obviněnému je dána dostatečná možnost k vyjádření se ve věci a k hájení se v rámci řízení o přestupku, a to i bez nařízení ústního jednání. Rada tudíž konstatovala, že v daném řízení o přestupku není ústní jednání nezbytné k uplatnění práv obviněného. Rada tudíž na svém 12. zasedání roku 2018 rozhodla o zamítnutí žádosti obviněného o nařízení ústního jednání

Rada ve věci žádosti obviněného o provedení důkazu výslechem svědka konstatovala, že na základě výše uvedeného disponuje veškerými důkazy potřebnými pro zjištění stavu věci ve smyslu ustanovení § 52 zákona č. 500/2004 Sb. Rada tudíž v rámci správního uvážení došla k závěru, že provedení důkazu svědeckou výpovědí svědka Janka Kroupy není nezbytné pro zjištění stavu věci a nejedná se tedy o nezbytný podklad pro rozhodnutí. Rada tudíž na svém 12. zasedání roku 2018 rozhodla o zamítnutí návrhu obviněného na provedení důkazu svědeckou výpovědí svědka Janka Kroupy.

Usnesení (č.j. RRTV/14858/2018-blu) o zamítnutí žádosti o nařízení ústního jednání a o zamítnutí návrhu na provedení důkazu bylo obviněnému doručeno dne 6. srpna 2018.

Samotným projednáním věci se Rada zabývala na svém 13. zasedání roku 2018 a dospěla k následujícím závěrům:

Obviněným vyjádřený názor, že v reportážích obsažená právní analýza plně odpovídá skutečnému právnímu stavu, není možno pokládat za platný. Obviněným uváděná citace zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství je nepochybně fakticky přesná, nicméně zde není na místě. Jak bylo uvedeno již v žádosti Rady o vysvětlení, Otázku pobírání dotací na hospodaření na těchto pozemcích, řeší zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, podle kterého má nárok na podpory subjekt, který na pozemcích dlouhodobě hospodaří a je veden v oficiálním zápise LPIS (evidence využití půdy), přičemž nemusí mít právní důvod k vedení ve LPIS.⁶ Tento zákon nicméně nestanoví podmínku, aby takovýto subjekt musel mít právní důvod k užívání takovéhoho pozemku. To, že Agrofert sám že k množství pozemků, na nichž hospodaří, žádný právní vztah společnost nemá, tedy neznamená, že neoprávněně pobírá na tyto pozemky dotace. Obviněným uváděný rozsudek Krajského soudu v Ostravě není v tomto ohledu platnou paralelou. V daném případě *obžalovaný pozemky zaregistroval do systému LPIS neoprávněně, bez vědomí majitelů a jejich souhlasu, předstíraje, že je oprávněným uživatelem těchto pozemků, na základě čehož neoprávněně na tyto pozemky čerpal dotace*. Tento případ se tedy týká jednání, kdy se určitá osoba snaží zaregistrovat do systému LPIS. Je pravdou, že v současnosti není možné, aby byl do systému LPIS byla nově zaregistrována osoba, která nemůže doložit právní vztah k půdě; toto je následek novelizace zákona o zemědělství v roce 2014. U společnosti Agrofert se ale nejedná o tento případ, neboť společnost Agrofert se nesnaží o novou registraci do systému LPIS, protože v systému LPIS už je vedena. Vzhledem k tomu, že novelizace zákona z roku 2014 nepůsobí retroaktivně, není vyžadováno, aby osoba vedená v registru před rokem 2014 dokládala právní

⁶ § 3 odst. 5 písm. a) zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství říká, že jestliže se dotace poskytuje, případně podmínka jejího poskytnutí se vztahuje na zemědělskou půdu, popřípadě na zalesněnou půdu, která byla v evidenci půdy podle § 3a vedena jako zemědělsky obhospodařovaná půda se zemědělskou kulturou stanovenou nařízením vlády podle § 3i, při rozhodování o poskytnutí dotace vychází příslušný orgán z evidence využití půdy vedené podle tohoto zákona, přičemž nepřihlíží k údajům o výměře parcel a druhu pozemků vedených podle zvláštního právního předpisu.

vztah k pozemkům vedeným v registru. Agrofert tedy v tomto ohledu nejedná v nesouladu s právem a uváděný judikát se na něj nevztahuje. Zároveň tedy *vyjádření* odborníka na dotace Michaela Webera z poradenské společnosti Agroteam, podle kterého je součástí každé žádosti o dotace čestné prohlášení, že žadatel postupuje v souladu s právem, nijak nedokládá protiprávnost jednání Agrofertu, neboť jak vyplývá z výše uvedeného, Agrofert nijak podmínky pro vedení v registru neporušuje. V tomto ohledu je možné též zmínit, že výše uvedené vyjádření v rámci vysílání nezaznělo a je uvedeno pouze ve vyjádření obviněného. Je tedy možné závěrem konstatovat, že ve věci oprávněnosti pobírání dotací obviněný nijak neprokázal, že zpravodajské příspěvky a pořad Dvacet minut Radiožurnálu byly vyvážené a fakticky správné.

Vyjádření obviněného nijak nevyvrací předchozí závěr Rady, že ve vysílání bylo jako vyjádření protistrany použito pouze vyjádření některé z osob představujících koncern Agrofert, přičemž se nikdy nejednalo o přímou reakci na vyjádření zmíněných odborníků. Tato vyjádření pak nemohla být vnímána jako kvalitativně rovnocenná vstupům odborníků, advokáta Václava Vlka a Michala Webera, dotačního poradce společnosti Agroteam, neboť v jejich případech se jednalo o živé vstupy s interakcí mezi tázaným a moderátorem. Není tudíž možno říci, že zmínění názoru Agrofertu bylo rovnocenné s tvrzením, které mohli daní odborníci přímo uvést ve vysílání. Rozhovor se zástupcem společnosti Oseva Agri Chrudim pak nemůže být chápán jako plnohodnotné vyjádření protistrany. Společnost je součástí koncernu Agrofert, nicméně není oprávněna se jménem koncernu nijak navenek vyjadřovat. Zároveň pak Ing. František Košťál, se kterým byl dělán rozhovor, nemůže být považován za zástupce Agrofertu v diskusi. V rámci způsobu jakým je reportáž natočena, ani není patrné, že by Ing. František Košťál měl být osobou, která je zodpovědná za danou problematiku a která má být v úloze oponenta v diskusi. K tomuto přispívá i průběh reportáže - reportér dle vlastního popisu vstupuje do budovy, kde neví, jestli vzhledem k hodině příchodu ještě někoho nalezne (v reportáži je výslovně uvedeno „Zkusím zjistit, jestli tady ještě někdo pracuje, jsou 3 hodiny za chvilku. Haló?“), přičemž dále není specifikováno, jak byl vybrána osoba, která bude na dotazy reportéra odpovídat; celkové vyznění reportáže může dokonce působit tak, že reportér oslovil náhodného respondenta pouze na základě kritéria, že byl tento respondent právě přítomen. Zároveň pak celkový rozhovor vyznívá tak, že respondent o rozhovoru dopředu nevěděl a je jím překvapen, čemuž odpovídá i styl a obsahová zmatečnost jednotlivých odpovědí. Toto pak ostře kontrastuje se vstupem právníků Václava Vlka a Petra Tomana, ze kterých je patrné, že se jedná o odpověď na otázky, o které věděli předem a na kterou se připravil. V rámci celého pořadu pak reportáž s Ing. Františkem Košťálem rozhodně nemůže být brána jako relevantní oponentura názorů, které v pořadu uvádí hlavní host, tj. Janek Kroupa. K tomu přispívá i fakt, že v rámci celého pořadu představuje rozhovor s Ing. Košťálem jen malou část jak z hlediska časového, tak z hlediska dotčené problematiky.

To, že následující den byly odvysílány další příspěvky týkající se tématu, nemělo nutně vliv na to, jak zmíněné pořady odvysíláné dne 28. listopadu byly vnímány posluchači. Posluchači již nemusí další den zachytit další relace, přičemž výsledný dojem v nich v takovém případě zanechá pouze vysílání z 28. listopadu. Vliv pak zde má i to, že zatímco dne 28. listopadu byl tématu věnován celý pořad Dvacet minut Radiožurnálu, zatímco následující den bylo téma obsahem pouze pravidelných zpravodajských relací. Není tedy možné přepokládat, že by dopad pořadů z 28. listopadu byl zcela znegován tím, že 29. listopadu bylo toto téma dále pokryto, neboť posluchači se již s dalším vysíláním nemuseli dostat do kontaktu a vliv na ně mohl mít pouze program odvysíláný 28. listopadu.

To, že obviněný uvádí, že v zájmu objektivity nechali autoři a editoři ve vysílání i tvrzení Agrofertu o existenci účtu, kam podle svého tvrzení Agrofert odkládá peníze za pozemky, které užívá bez právního důvodu, byť Agrofert odmítl sdělit jakékoli detaily tohoto účtu, kolik na něm ve skutečnosti je peněz, či jaký peněžní ústav jej vede, a tvrzení o existenci účtu nebylo dokázáno,

není možno vyhodnotit jako důslednou snahu o zachování objektivitu. Zpravodajské příspěvky ani vysílání se tomuto účtu nijak nevěnuje a pouze je dvakrát zmíněno, že Agrofert existenci takového účtu tvrdí. Ani v rámci rozhovoru s Ing. Košťálem, který tento účet přímo zmiňuje, se pak redaktor na podrobnosti k tomuto účtu neptá. V rámci vysílání účet není nijak diskutován a není tudíž ani uvedeno, že Agrofert odmítl sdělit jakékoli detaily tohoto účtu. Informace o účtu tedy ve vysílání vyznívá spíše do prázdna. Není možné se plně ztotožnit s tvrzením obviněného, že ponechání tvrzení o existenci účtu je výrazem snahy o objektivitu. Obviněný se jakožto provozovatel rozhlasového vysílání tímto nezbavil své povinnosti umožnit protistraně plnohodnotnou reakci a tím dosáhnout plné objektivitu vysílání.

Ohledně závěru Etické komise Českého rozhlasu, podle kterého záležitosti tohoto typu je zapotřebí řešit na profesionální bázi na úrovni generálního ředitele Českého rozhlasu a ředitele Zpravodajství Českého rozhlasu s důrazem na respektování platných právních norem a Kodexu Českého rozhlasu ve smyslu zachování hodnotové objektivitu vysílání je možno uvést, že tento závěr nemusí být vnímán jako absolutně platný. Dle zákona č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu, je generální ředitel Českého rozhlasu statutárním orgánem a jako takový je nepochybně oprávněn řešit vysílání Českého rozhlasu, a to jak v rámci zajišťování platných právních norem a Kodexu Českého rozhlasu ve vysílání, tak řešit dodržování těchto norem svým jednáním v rámci pracovněprávních vztahů. Takovéto řešení na profesionální bázi nicméně nijak nenahrazuje dohled ze strany Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, který vyplývá z ustanovení § 5 zákona č. 231/2001 Sb. podle kterého je Rada orgánem příslušným k výkonu dozoru nad dodržováním právních předpisů v oblasti rozhlasového a televizního vysílání a tedy i k výkonu dozoru nad dodržováním ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb. Řešení na úrovni generálního ředitele Českého rozhlasu a ředitele Zpravodajství Českého rozhlasu tedy samo o sobě nemůže nahrazovat případný postup ze strany Rady pro rozhlasové a televizní vysílání.

V konečném důsledku je možno dovodit, že obviněný se od vysílání předmětných zpravodajských příspěvků a pořadu dopustil porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., podle kterého je provozovatel povinen zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivitu a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě. Dle Rady v předmětných příspěvcích a pořadu došlo k nedostatečně objektivní prezentaci problematiky pobírání dotací na hospodaření na pozemcích bez právního důvodu, kdy problematika byla prezentována jednostranně a informace poskytované odborníky nebyly dále ověřeny a konfrontovány s tím, jak čerpání dotací upravuje zákon.

Při rozhodování zohlednila Rada to, že obviněný dosud nebylo uloženo typově obdobné upozornění na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., tak, jak vyžaduje aktuální judikatura správních soudů. Nebyla tedy naplněna podmínka pro uložení pokuty ani jiného správního trestu dle zákona č. 250/2016 Sb. Vzhledem k tomu Rada rozhodla o zastavení řízení o přestupku podle ustanovení § 86 odst. 1 písm. h) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky, a to z důvodu absence předchozího typově obdobného upozornění na porušení zákona dle § 59 odst. 1 zákona č. 231/2001 Sb.

Jelikož však dle Rady došlo v daném případě k protiprávnímu jednání, rozhodla současně Rada upozornit provozovatele na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., a stanovila mu lhůtu k nápravě.

Poučení

Dle ustanovení § 86 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb. se usnesení o zastavení řízení podle § 86 odstavce 1 písm. d), e), f), i), j), k), m) a n) zákona č. 250/2016 Sb. pouze poznamená do spisu, čímž také nabývá právní moci.

Dle § 38 odst. 1 správního řádu mají účastníci řízení a jejich zástupci právo nahlížet do spisu, a to i v případě, že je rozhodnutí ve věci již v právní moci.

Proti usnesení o zastavení řízení o přestupku není dle § 66 zákona č. 231/2001 Sb. možno podat žalobu.

Ivan Krejčí
předseda Rady
pro rozhlasové a televizní vysílání
elektronicky podepsáno

**RADA
PRO ROZHLASOVÉ A TELEVIZNÍ
VYSÍLÁNÍ**

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání

Škrétkova 44/6, 120 00 Praha 2

Tel.: + 420 274 813 830 / Fax: + 420 274 810 885

www.rrtv.cz

Jedn. identifikátor 284522-RRTV

Váš dopis zn. -
Naše č. j. RRTV/15324/2018-
blu
Sp. zn. 2018/434/blu
Zasedání Rady 13-2018/poř. č. 46

Vyřizuje: ORVL - ORV

Datum, místo 14. 8. 2018, Praha

Český rozhlas
Vinohradská 1409/12,
12000 Praha 2

UPOZORNĚNÍ NA PORUŠENÍ ZÁKONA

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen „Rada“) v rámci své působnosti dané § 5 písm. a) a f) a § 59 odst. 1-3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, v platném znění,

upozorňuje

provozovatele Český rozhlas, IČ 45245053, sídlem Vnohradská 12, PSČ 120 99, Praha 2, na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se dopustil odvysíláním série zpravodajských příspěvků ze dne 28. listopadu 2017 v časech 7:00:52 – 7:02:01, 8:00:53 – 8:01:50, 9:00:51 – 9:02:00, 12:01:05 – 12:02:07 a 18:01:48 – 18:02:53 hodin a pořadu Dvacet minut Radiožurnálu odvysílaném dne 28. listopadu 2017 v čase 17:05:36 – 17:23:59 hodin, které se zabývaly obhospodařováním pozemků s neznámým majitelem, kdy v těchto příspěvcích a pořadu došlo k nedostatečně objektivní prezentaci problematiky pobírání dotací na hospodaření na pozemcích bez právního důvodu.

Rada stanovuje lhůtu k nápravě 7 dnů od doručení upozornění.

Odůvodnění:

Dne 15. prosince 2017 byl Radě doručen podnět (č.j. RRTV/17770/2017-vra), ve kterém si pisatelé stěžují na údajně manipulativní informace o koncernu Agrofert v sérii zpravodajských příspěvků a vydání pořadu Dvacet minut Radiožurnálu, které byly na programu ČRo 1 Radiožurnál odvysílány dne 28. listopadu 2017.

Pisateli uváděné zpravodajské příspěvky byly monitoringem identifikovány ve vysílání programu, ČRo 1 Radiožurnál z daného dne ve zpravodajských relacích v 7, 8, 9, 12 a 18 hodin, konkrétně v časech 7:00:52 – 7:02:01 hodin, 8:00:53 – 8:01:50 hodin, 9:00:51 – 9:02:00 hodin, 12:01:05 – 12:02:07 hodin a v 18:01:48 – 18:02:53 hodin. Pořad Dvacet minut Radiožurnálu byl identifikován v čase 17:05:36 – 17:23:59 hodin.

Přepisy předmětných úseků:

1) Příspěvek vysílaný v čase 7:00:52 – 7:02:01

Jana PETROVÁ, moderátorka

Holding Agrofert, který předseda hnutí ANO Andrej Babiš vložil do svěřenských fondů, zřejmě neoprávněně hospodaří na víc jak 1700 hektarech půdy. Jde o pozemky, které nemají jasného majitele. Společnost je tedy nevlastní a ani je nemá v nájmu. Navíc na většinu půdy čerpá dotace od Evropské unie. Problém se týká nejen dneška, ale taky doby, kdy byl Andrej Babiš místopředsedou vlády, ministrem financí a zároveň majitelem Agrofertu. Podle advokáta Václava Vlka by mohlo jít i o dotační podvod.

Václav VLK, advokát

Dá se to pojmenovat. Z hlediska soukromého práva je to bezdůvodného obohacení, takový v uvozovkách squatting, prostě vlezl jsem někomu do bytu a užívám z toho plody, беру z toho nájemné. Z hlediska trestního práva je to buď přímo podvod, anebo dotační podvod, když to řeknu velmi zjednodušeně. Ostatně máme, pokud vím, dva nebo tři rozsudky, které říkají ano, to je trestný čin na úkor Evropské unie, je to neoprávněně čerpání dotací.

Jana PETROVÁ, moderátorka

Mluvčí Agrofertu Jan Pavlů říká, že na půdě neznámých vlastníků firma hospodařit může a majitele se snaží aktivně dohledávat. V případě, že je najde, nájem zpětně doplatí. Další podrobnosti najdete na serveru iRozhlas.cz.

2) Příspěvek vysílaný v čase 8:00:53 – 8:01:50

Jana PETROVÁ, moderátorka

Holding Agrofert, který předseda hnutí ANO Andrej Babiš vložil do svěřenských fondů, podle všech důkazů Radiožurnálu neoprávněně hospodaří na víc jak 1700 hektarech půdy. Jde o pozemky, které nemají jasného majitele. Společnostem tedy nepatří a ani je nemají v nájmu, přesto však na většinu půdy pobírají dotace od Evropské unie. Problém se týká i doby, kdy byl Andrej Babiš nejen majitelem Agrofertu, ale taky ministrem financí a místopředsedou vlády. František Košťál ze společnosti Oseva Agri Chrudim z koncernu Agrofertřiká, že pokud se vlastník dohledá, firma mu peníze za užívání půdy, tzv. pachtovné, doplatí.

František KOŠTÁL, Oseva Agri Chrudim

Máme to vyřešený úplně jednoznačně. Evidujeme, na kterých hospodaříme, a řeknu, máme nějaký, nějaký účet, na který odkládáme jakoby pachtovný.

Jana PETROVÁ, moderátorka

Podle oslovených advokátů však postup firmy lze označit za doznání viny a jde o trestný čin. Podrobnosti se dočtete na serveru iRozhlas.cz.

3) Příspěvek vysílaný v čase 9:00:51 – 9:02:00

Jana PETROVÁ, moderátorka

Na víc než 1700 hektarech půdy podle všech důkazů neoprávněně hospodaří holding Agrofert. Jde o pozemky, které nemají jasného majitele. Společnost tedy ani nepatří a ani je nemají v nájmu, přesto však na většinu půdy berou dotace od Evropské unie. Rozlohu pozemků spočítal Radiožurnál z veřejně dostupných databází. Problém se netýká jen stavu dnes, ale taky doby, kdy byl Andrej Babiš současně majitelem Agroferty a zároveň místopředsedou vlády a ministrem financí. Podle oslovených právníků jde o trestný čin. Dotační poradce ze společnosti Agroteam Michal Weber říká, že na takové čerpání dotací nemá Agrofert nárok.

Michal WEBER, dotační poradce společnosti Agroteam

Neměli by na ně čerpat dotace. Samozřejmě tady se vystavují tomu riziku, že v případě toho sporu samozřejmě to bude odhaleno, ty pozemky budou de facto násilnou formou ze strany poskytovatele dotace vyškrtuty z toho, z toho jejich užívání, ale v obecné rovině sami o sobě oni dobrovolně by neměli užívat tyto pozemky.

Jana PETROVÁ, moderátorka

Mluví Agroferty Jan Pavlů říká, že Agrofert hospodaří na pozemcích v souladu s platnými právními předpisy. Společnost se prý navíc snaží majitele aktivně dohledávat. Podrobnosti najdete na serveru iROZHLAS.cz.

4) Příspěvek vysílaný v čase 12:01:05 – 12:02:07

Jana GULDA, moderátorka

Holding Agrofert hospodaří podle veřejně dostupných databází neoprávněně na víc než sedmnácti stech hektarech půdy. Jak zjistil Radiožurnál, jde o pozemky bez jasného majitele. Na většinu půdy přitom koncern bere dotace od Evropské unie. Problém se týká taky období, kdy byl majitelem Agroferty předseda hnutí ANO Andrej Babiš.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Oslovený advokát Petr Toman říká, že jde o trestný čin.

Petr TOMAN, advokát

Pokud nemám právní vztah k tomu pozemku, pak ho nesmím užívat a pokud ho užívám, pak se podle mého názoru jedná o trestný čin neoprávněného užívání cizí věci.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Mluví Agroferty Jan Pavlů mailem napsal, že na půdě neznámých vlastníků Agrofert hospodařit může. Společnost se údajně snaží majitele aktivně dohledávat.
redaktor /citace: Jan PAVLŮ, mluvčí Agroferty/

"Koncern Agrofert bezesporu není v České republice jediným, kdo se v dané historicky vzniklé situaci nachází. Ovšem na rozdíl od jiných subjektů se snaží situaci narovnat."

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Šéf hnutí ANO Andrej Babiš kauzu nekomentoval, nezvedal telefon ani nereagoval na SMS. Janek Kroupa a Markéta Chaloupská, Radiožurnál.

5) Příspěvek vysílaný v čase 18:01:48 – 18:02:53

Martin KRÍŽEK, moderátor

Andrej Babiš dnes zároveň odmítl komentovat podezření, že koncern Agrofert neoprávněně hospodaří na více než 1700 hektarech půdy. Podle zjištění Radiožurnálu jde o pozemky bez jasného majitele, společnosti tedy nepatří. Přesto ale podnik čerpá na většinu půdy dotace.

Andrej BABIŠ, předseda hnutí /ANO/

Já jsem Agrofert svěřil do svěřenských fondů v rámci Lex Babiš a já myslím, že Agrofert dal tiskovou zprávu, takže se k tomu nebudu vyjadřovat.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Říká Babiš. Problém se ale týká i období, kdy byl Babiš majitelem Agroferty. A na to už předseda hnutí ANO neodpověděl. Mluvčího holdingu Karel Hanzelka reagoval, že nejde o nic nezákonného.

Karel HANZELKA, mluvčí, Agrofert

V této situaci jsou stovky zemědělců v České republice, my se ohrazujeme proti tomu, aby tato skutečnost byla otáčena jenom proti Agroferty.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Podle oslovených advokátů je ale hospodaření na cizí půdě trestný čin. Ministr zemědělství Marian Jurečka z KDU-ČSL kvůli hospodaření firem na cizích pozemcích plánuje změnit pravidla přidělování dotací na půdu. Janek Kroupa a Markéta Chaloupská, Radiožurnál.

6) Pořad Dvacet minut Radiožurnálu vysílaný v čase 17:05:36 – 17:23:59

Jan POKORNÝ, moderátor

Dobrý den. Holding Agrofert podle nashromážděných důkazů neoprávněně hospodaří na více než 1 700 hektarech půdy. To je víc než 2 300 fotbalových hřišť. Jsou to pozemky, které nemají jasného majitele. Na řadu z nich Agrofert pobírá dotace. To je základní zjištění, s nímž přichází Janek Kroupa a tým investigativních reportérů Radiožurnálu. V dnešních Dvaceti minutách, speciálních Dvaceti minutách s Jankem Kroupou, budeme debatovat o některých otázkách, které výše uvedené zjištění vyvolává. Janku, dobrý den.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Dobrý den.

Jan POKORNÝ, moderátor

Jak jste přišli k tomu číslu 1 740 hektarů, na kterých údajně neoprávněně hospodaří Agrofert?

Janek KROUPA, investigativní novinář

My jsme propojili několik existujících databází, vyšli jsme z údajů, které zveřejnil Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, kde zveřejnili pozemky, u kterých není známý majitel. Ty pozemky jsme prolnuli s takzvaným LPISem, což je registr půdy, na které hospodaří zemědělci. Mimochodem ten registr je důležitý v tom, že on je vlastně rozhodujícím faktorem pro udělování dotací. K tomu se dostaneme později. A to celé jsme promítli do katastru. A z toho vyšlo číslo, které je výrazně vyšší než těch 1 740 hektarů a my jsme pak použili ještě další filtr, kdy jsme ořízli pozemky, které mohou být chybou, chybou v měření, nebo mohou být důsledkem třeba zorání mezí, cest. Použili jsme filtr, tuším, 200 nebo 500 metrů čtverečních tak, abychom, abychom vlastně se vyvarovali chyb a vyšlo nám číslo 1 740. Je to číslo, které ale nepochybně nemůže být konečné, protože ve skutečnosti ten problém se týká pozemků, ke kterým ten zemědělec nemá právní důvod. My jsme vzali pozemky, ke kterým právní důvod technicky mít ani vlastně nemůže, ale to ještě neznamená, že nemá právní důvody i .. i s lidmi, které třeba zná a hádá se s nimi. Ti lidé nechťejí, aby na nich hospodařil. Ale to jsou pozemky, na které my nedokážeme tímto mechanismem přijít.

Jan POKORNÝ, moderátor

Dodejme jenom, že je to společná práce investigativní redakce a datařského týmu Českého rozhlasu. Jak dlouho jste na tom dělali?

Janek KROUPA, investigativní novinář

My jsme vlastně původně to začali dělat s tím, že za mnou přišel zemědělec, který mi vyprávěl, že má spor s Agrofertem a že mu Agrofert hospodaří a bere dotace na jeho pozemky a on to nechce. Potíž je, že my, jak jsem říkal, nejsem, nejsme schopni vlézt do databází Agrofertu a vytáhnout z těch databází, neb jsou neveřejné, kde vlastně všude mají a nemají právní důvody. A tak jsme zvolili jiný mechanismus. Je tam ještě jedna, jedna pozoruhodná okolnost a ta se týká, a vyplynula z toho, že když jsme oslovili Agrofert, tak Agrofert sám přišel, že těch sporných pozemků má 1,5 % z jím obhospodařovaných pozemků celkem. A to je číslo více než 2,5krát větší než to číslo, na které jsme přišli my. To znamená, nějakých 3 700 hektarů půdy, což je v podstatě celá Praha, celá vnitřní Praha, promiňte.

Jan POKORNÝ, moderátor

Pro spravedlnost dlužno dodat, že Agrofert sice toto uznává, říká ale také, že podobným stylem hospodaří řada dalších zemědělských podniků v České republice, ale Agrofert je alespoň ten, který aktivně ty původní majitele vyhledává, jestli jsem dobře rozuměl jejich reakci.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Ano, to říkají. Když jsme tu reakci předestřeli právníkům, ti se smáli a říkali, že ta reakce se jmenuje "doznání k trestné činnosti". My nejsme od toho, abychom tu trestnou činnost jaksi titulovali trestnou činností, to nepochybně na konci udělá soud, pokud k němu dojde. V každém případě nelze říci, že by se to opravdu týkalo všech zemědělců, to není pravda.

Jan POKORNÝ, moderátor

Ale nelze říci, že se to týká jenom Agrofertu.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Ne, netýká se.

Jan POKORNÝ, moderátor

To je pravda.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Ne, netýká se to jen Agrofertu, ale uznejte, Jene, že ve skutečnosti ne mnoho zemědělců je ve vládě.

Jan POKORNÝ, moderátor

Uznávám. Poslechněme si reportáž, kterou Janek Kroupa na tohle téma natočil.

/ Reportáž /

Janek KROUPA, investigativní novinář

Jsem zhruba 500 metrů od malé vesnice Kočí. Právě tady sídlí společnost Oseva Agri Chrudim, která je součástí holdingu Agrofert. Tato společnost má hospodařit na necelých 100 hektarech, u kterých stát nezná majitele, stejně jako ostatní. Zkusím zjistit, jestli tady ještě někdo pracuje, jsou 3 hodiny za chvilku. Haló? Dobrý den.

Ing. František KOŠŤÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

Dobrý den.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Já se jmenuju Janek Kroupa a jsem z Českého rozhlasu.

Ing. František KOŠŤÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

Jasně.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Zjistili jsme, že hospodaříte na 97 a kousek hektarech, u kterých stát nezná majitele, respektive není schopen ho identifikovat.

Ing. František KOŠŤÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

To bych řekl, že je, že to, že to bude daleko míň, ale budiž jako. Nevím, jo.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Vysvětluje inženýr František Košťál ze společnosti Oseva Agri Chrudim. On je odpovědný za evidenci půdy a dotace. Radiožurnál oslovil řadu právníků a specialistů na dotace, aby posoudili, co vlastně neoprávněné hospodaření znamená. Jedním z nich je i advokát Václav Vík.

Václav VLK, advokát

Každopádně by to bylo podle mého názoru neoprávněné užívání cizí věci a s tím způsobený zisk, na který pamatuje i dneska nový zákon, jak trestní, tak nový občanský zákoník, protože já prostě hospodařím na cizím majetku a vím to, že hospodařím na cizím majetku. A ty peníze jsou někoho cizího, anebo jsou státu, když ten cizí není.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Když na to ještě čerpám dotaci, tak se dopouštím čeho?

Václav VLK, advokát

Když na to čerpám dotaci, tak je to dotační podvod. To je prostě naprosto jednoznačné, buď běžný, prostý podvod na úkor toho vlastníka pozemku, anebo dotační podvod na úkor státu, respektive Evropské unie, protože to je přímo trestný čin proti Evropské unii.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Ta moje základní otázka je, na základě jakého právního důvodu vy na těch pozemcích hospodaříte a čerpáte na ně dotace?

Ing. František KOŠŤÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

Jasně, to může bejt, ale nemusí bejt, že jo. Ne vždy, ne vždy na to čerpáme asi dotace. No, tak nic, do toho se nebudeme teďka pouštět, jasně. Já vám to, já vám teďka nezodpovím, že jo, já bych to, musím, musíme to nějakým způsobem rozebrat. Jednak 97 hektarů, což se mi zdá hodně.

Janek KROUPA, investigativní novinář

My máme ty pozemky identifikovaný, my jsme si, my jsme schopní je dokonce jako definovat.

Ing. František KOŠŤÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

Jasně, o to miň, že jo. Takže my to samozřejmě nějakou samozřejmě jsme schopní ...

Janek KROUPA, investigativní novinář

My jsme schopný to definovat.

Ing. František KOŠŤÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

... nějakou dohledat, no. Já to, já tohle ...

Janek KROUPA, investigativní novinář

A problematicky.

Ing. František KOŠŤÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

Já to, já to, já to, jasně, беру, tak teď to vezmeme obráceně, jako když to, když skutečně nebudeme užívat, tak jak to bude v krajině vypadat, otázka druhá, jako jak se to potom tomu státu vrátí.

Janek KROUPA, investigativní novinář

V zásadě pro nás je jako klíčový, jestli byste uměli teda jako vysvětlit tenhle ten princip, jak, jak to máte vyřešený i právně?

Ing. František KOŠŤÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

My samozřejmě v evidenci, v evidenci mám lidi, co si budeme říkat, ano, jsou a máme je, ale 97 hektarů se mi zdá...

Janek KROUPA, investigativní novinář

A jak to, jak to, jak to s nimi máte vyřešený u těch, o kterých víte teda?

Ing. František KOŠŤÁL, společnost Oseva Agri Chrudim

Jako mám, máme to vyřešený úplně jednoznačně. Evidujeme, na kterých hospodaříme a řeknu, máme nějaký, nějaký účet, na kterej odkládáme, na který odkládáme jakoby pachtovný, že jo. Jak může mít, prostě ti, ti lidi, stejně jako je nedohledá stát, ani my nejsme je schopní dohledat.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Aha. S vysvětlením Františka Košťála z firmy Oseva Agri, která patří do holdingu Agrofert, ale nesouhlasí ani právník Petr Toman.

Ve chvíli, kdy já tady mám vlastně jaksi argumentaci, že je pravdou, že ta společnost užívá pozemky, u kterých nezná majitele, ale že ty peníze z toho, z toho užívání odvádí na nějaký speciální účet, který si vede a pak z něj třeba někdy v budoucnu vyplatí. Je to argumentace, která je jaksi oprávněná?

Petr TOMAN, právník

Nespatřuju žádnou oprávněnost na této argumentaci. Naopak já to spatřuju jako doznání k té trestné činnosti, jako vědomí o tom, že porušuju zákon, vědomí, dokonce přímý úmysl, že užívám cizí věc a vědomí o tom, že ji užívám neoprávněně.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Holding Agrofert jako celek reagoval jen písemně. Podle mluvčího Jana Pavlů se majetkové vztahy snaží narovnat. Peníze za nájemné k pozemkům, jež nevlastní, prý ukládají na speciální účty. Uvědomují si, že skutečně nemají takzvaný právní důvod k užívání. Podle něj to ale nebrání obhospodařování půdy a čerpání dotací. Problém se prý týká i dalších. Společnost Agrofert dohromady hospodaří na více než 1 700 hektarech půdy, u kterých není jasný vlastník. Pro představu jde o území celé Prahy 1, 2 a 3 a k tomu ještě farmy Čapí hnízdo se všemi jejími pozemky.

/ Konec reportáže /

Jan POKORNÝ, moderátor

U mikrofonu Dvaceti minut Radiožurnálu je stále investigativní reportér Janek Kroupa. Janku, je to prokazatelně neoprávněné hospodaření to, o čem mluvíme?

Janek KROUPA, investigativní novinář

Z pohledu právníků ano. Nemáte-li právní důvod na těch pozemcích být, nemáte tam co dělat a nemáte právo na tom ani hospodařit ani z toho mít zisk, notabene na tom nemáte, na to nemáte právo brát dotace.

Jan POKORNÝ, moderátor

Nemůže se stát, že na těch pozemcích někdo, ano, neoprávněně podle práva, hospodaří ale omylem anebo v dobré víře? a

Janek KROUPA, investigativní novinář

To se stát samozřejmě může a my jsme očekávali tuhle tu, tuto reakci, a proto jsme objížděli firmy Agrofertu a ptali jsme se, jestli o tom, o tom stavu vědí a zároveň, zároveň, jestli se ho snaží nějakým způsobem napravit, respektive jestli mají třeba nějaké skryté historické právní důvody, smlouvy, pachtovní smlouvy, nájemní smlouvy. Jenom pro upřesnění, ta pachtovní smlouva je obdoba nájemní smlouvy, ale je to jaksi jako relikv ze středověku, kdy se vlastně pronajímaly celé, celé farmy a dávaly se vlastně k užívání, čili to je jakoby užívací titul k té, k té půdě. Ale jejich reakce nebyla taková, oni neříkali: "Jejda, my tady máme nepořádek, to jste hodní, že jste nás upozornili," byt' to říct mohli. Oni totiž mají oddělení na evidenci půdy a to oddělení evidence půdy velmi přesně ví, jakou půdu mají. A to, že to vědí a argumentují tím, že mají jakýsi účet někde, na který odvádějí jakési virtuální nájemné tak, aby se, aby se posléze mohli vypořádat s těmi lidmi, kteří by se potenciálně do budoucna mohli přihlásit, tak je vlastně samo o sobě důkazem, že, že ten stav znají a vědí, vědí o něm velmi dobře.

Jan POKORNÝ, moderátor

A ten argument, že přeci jenom, pragmaticky viděno, je lepší, když na té půdě aspoň někdo hospodaří, než aby ležela ladem?

Janek KROUPA, investigativní novinář

Ano, to je argument velmi dobrý. Naposledy si pamatuji, že ho použili squatteři na vile Ladronka, kteří dokonce říkali, že tu Ladronku používají pro lidi. Pak je vyvedla policie, přestože někteří z nich se vážali ke komínu.

Jan POKORNÝ, moderátor

Jaká je reakce na tohle zjištění u příslušných orgánů? Kde jsme se ještě ptali?

Janek KROUPA, investigativní novinář

My jsme se ptali všude. Ptali jsme se na ministerstvu zemědělství, ptali jsme se na SZIFu, což je fond, který přerozděluje dotace. Pro nás poměrně překvapivé bylo, že ty státní orgány o tom vlastně nevěděly. Oni neznali databázi, kterou zveřejnil jejich příbuzenský úřad, který je tedy mimochodem pod ministerstvem, které dlouho spravoval Andrej Babiš. To je ten Úřad pro

zastupování státu ve věcech majetkových. Tuto databázi oni neznali. Čili v tuto chvíli oni jsou v procesu právních analýz a řeší, řeší, co s tou situací budou dělat.

Jan POKORNÝ, moderátor

Jaké je to nejpravděpodobnější řešení?

Janek KROUPA, investigativní novinář

No, nejjednodušší je požádat u těch sporných pozemků lidi, kteří ty pozemky užívají, aby doložili právní důvody, a pokud ten právní důvod nemají, tak je prostě vyškrtnout, což je něco, co se vlastně děje. Už jsme narazili na situaci, kdy, kdy jsme říkali, že není pravdou, že každý zemědělec má ten problém. Totiž základní potí..., základní potíží celého tohoto příběhu je, že v roce 2004, kdy vznikla ta databáze LPISu, to je té půdy, na které, na které zemědělci hospodaří, tak stát tu registraci udělal velmi živelným způsobem a v zásadě uvěřil všem zemědělcům, že to, kde jezdí traktorem, je také jejich. Čili...

Jan POKORNÝ, moderátor

Tedy téměř všem zemědělcům.

Janek KROUPA, investigativní novinář

No, on, on vlastně to zapsal podle toho, co si ti zemědělci vlastně nahlásili, aniž by to jakkoli dál dohledával. A věřil v samoočistnou, v samoočistný talent tohoto registru, kdy ta samoočišťující schopnost tam skutečně existuje, protože já zjistím, že vy mi jezdíte traktorem na půdě, oznámím to, LPIS si nechá od nás obou předložit, nebo dneska SZIF, to je ten fond, který rozhoduje o registraci a spravuje ten LPIS a rozhoduje o dotacích, tak rozhodne, kdo z nás má právní titul a tomu to nechá zapsáno. Od roku 2009 se změnil systém zápisu do LPISu a dneska už žádnému zemědělci pozemek, ke kterému nemá právní důvod, nikdo nezapíše. Takže z toho vyplývá, že lidé, kteří začali podnikat po roce 2009 v zemědělství, nemohou mít tenhle ten problém, protože by ty pozemky zapsány mít nemohli. Pak existují další, kteří jsou slušní, a když jim něco nepatří, tak tam prostě s traktorem nejezdí.

Jan POKORNÝ, moderátor

Jak se může stát, nebo jak se mohlo stát, že na půdu, která tomu vlastníkovu nepatří, dostane dotaci? Tam je další chyba v tom systému?

Janek KROUPA, investigativní novinář

No, ten systém totiž sám o sobě k vám jako k žadateli přistupuje s důvěrou. Je to stejné jako u kotlíkových dotací. Vy přijдете na úřad a řeknete "já mám takový plynový kotel a chci na něj dotaci" a ten stát vám ho dá, a když vás práskne soused, tak teprve v té chvíli ten stát do toho vstupuje s nějakou kontrolou. Tady v tomto případě, což je vlastně mimochodem přístup, který je asi zásadně správně. Tady v tomto případě je vlastně rozhodující to, co máte zapsáno v tom LPISu. A když vás nikdo nepráskne, no, tak ten stát nemá důvod vám vlastně a priori nevěřit. Potíž, který, který, kterou s tím máme my v tuto chvíli, je, že nejsme schopni přesně dopočítat, o kolik peněz, o jaké množství dotací se jedná. A teď se bavíme skutečně jen o dotacích, nikoli o zisku, který vy na těch pozemcích, nebo který, který ti zemědělci na těch pozemcích mají. My jsme mluvili s lidmi, kteří se dotacemi zabývají. Problém je, že na jeden hektar vy můžete čerpat dotace od 7 tisíc korun až po 25 tisíc korun a nikdo jinej než stát a Agrofert neví, na které hektary

jak velkou část dotace dostali. Ten stát to dokonce nevede směrem k jednomu hektaru, ale k subjektu jako takovému. Čili my jsme byli schopni ověřit, že na ty sporné pozemky Agrofert skutečně dotace čerpá, ale kolik přesně, my dopočítat nejsme schopni. Přesto jsme si udělali takový jakoby pomocný, pomocnou kalkulaci, kdy jsme vzali jenom ty úplně nejzákladnější dotační tituly a vyšlo nám to v tom nejnižším čísle, se kterým jsme pracovali, nám to vyšlo na zhruba 10 milionů ročně. Čili ten rozptyl může být od těchhle těch zhruba 10 milionů až po nějakých 100 milionů v případě, že by čerpali tu nej..., ty nejvyšší sazby.

Jan POKORNÝ, moderátor

V jedné z reportáží, kterou váš tým na tohle téma připravil, říká, tuším, že je to advokát Vlček, že už v historii jsou známy judikáty, které se zabývají touthle problematikou. To je tedy stejná písnička jako ta, kterou řešíme teď?

Janek KROUPA, investigativní novinář

Do značné míry ano. My jsme jeden z těch judikátů zkoumali podrobněji a tam skutečně je člověk dosouzen, tuším, dostal pět let za to, že uvedl nepravdivé údaje, že, že mu nepatřily pozemky, o kterých tvrdil, že mu patří a čerpal na ně dotace. Čili, ano, za tohle to lidé odsouzeni jsou. Do jaké míry to bude trestáno i v tomto případě, my nevíme, nicméně ti právníci se vlastně shodují, že ten, kdo tohle má rozhodnout, je policie a soud, že před soud to nepochybně patří. Jaký trest a komu, je druhá věc, protože tady vlastně velmi pravděpodobně by policie mohla uplatňovat i odpovědnost právnických osob, včetně všech osob v managementu.

Jan POKORNÝ, moderátor

To mluvíte o Agrofertu. Ale jestliže připouštíme, že se ...

Janek KROUPA, investigativní novinář

Všech. Ano.

Jan POKORNÝ, moderátor

...to týká řady dalších zemědělců, tak vy si dovedete představit, že by takový nástroj byl použitý v praxi?

Janek KROUPA, investigativní novinář

Že by pozavírali třetinu zemědělců? Ano, to si představit dovedu.

Jan POKORNÝ, moderátor

Říká Janek Kroupa, host dnešních Dvacet minut Radiožurnálu. Na závěr otázka, kterou nám během dneška kladou posluchači. Když se to týká i dalších zemědělců, proč jsme se zaměřili zrovna na Agrofert?

Janek KROUPA, investigativní novinář

Má to důvody dva. První důvod je, protože Agrofert je prostě největší. A za druhý, ne každý zemědělec má svého šéfa ve vládě. A my jsme specificky prověřovali období nebo zejména

období mezi lety 2014 až 2016, což je období, kdy Andrej Babiš byl majitelem Agrofertu a zároveň byl místopředsedou vlády a ministrem financí.

Jan POKORNÝ, moderátor

Jaké investigativní kroky, které alespoň můžete naznačit, chystáte dál?

Janek KROUPA, investigativní novinář

Budeme v tom pokračovat zítra, protože, pokud vím, tak už v tuto chvíli se připravují nějaké reakce zmíněných orgánů, zejména zřejmě na straně ministerstva zemědělství. Ale jak daleko půjdou, uvidíme, uvidíme během dne.

Jan POKORNÝ, moderátor

Hostem Dvaceti minut Radiožurnálu byl investigativní reportér Janek Kroupa. Děkuju. Na shledanou.

Janek KROUPA, investigativní novinář

Pěkný den.

Analýza:

Zpravodajské příspěvky

Všech pět zpravodajských příspěvků odvysílaných dne 28. listopadu 2017 v relacích v 7:00, 8:00, 9:00, 12:00 a 18:00 hodin představilo domněnku, že Agrofert neoprávněně hospodaří na určité ploše půdy bez zjevného majitele a že na to čerpá evropské dotace. Ve všech pěti příspěvcích bylo zároveň uvedeno, že tato problematika se vztahuje nejen k současnosti, ale i k době, kdy ještě ve společnosti působil Andrej Babiš a byl současně ministrem financí a místopředsedou vlády.

První příspěvek vysílaný v relaci v 7:00 hodin obsahuje vyjádření advokáta Václava Vlka, podle kterého by se čerpání dotací na hospodaření na půdě bez zjevného majitele mohlo z hlediska trestního práva považovat za dotační podvod¹. Tato informace však neodpovídá skutečnosti, jelikož dle § 3 odst. 5 písm. a) zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství má nárok na podpory subjekt, který na pozemcích dlouhodobě hospodaří a je veden v oficiálním zápise LPIS (evidence využití půdy), přičemž nemusí mít právní důvod, aby byl veden ve LPIS. Názor je v příspěvku následně kontrovan parafrázováním mluvčího Agrofertu Jana Pavlů, podle kterého na půdě neznámých vlastníků firma hospodařit může, přičemž Agrofert majitele aktivně dohledává a případně nájem zpětně zaplatí. Celkově lze zhodnotit tento zpravodajský příspěvek jako vyvážený z hlediska toho, že obsahuje výroky jak ze strany Agrofertu, tak ze strany na Agrofertu nezávislé, odborné. Vyjádření advokáta Václava Vlka však plně neodpovídá právnímu stavu. Protože pravdivost tohoto výroku mohli autoři příspěvku jednoduše ověřit, považuje Rada z tohoto hlediska příspěvek za ne zcela objektivní.

¹ Zde zmiňme, že pisatelé ve stížnosti uvádějí, že advokát Václav Vlk je zároveň zastupujícím advokátem zemědělce Bohumíra Rady, s nímž společností koncernu Agrofert dlouhodobě vedou několik soudních sporů. Pravdivost této informace však zatím nebylo možné ověřit, proto na ni z hlediska analýzy nebyl brán ohled.

Zpravodajský příspěvek odvysílaný v relaci od 8:00 hodin obsahuje navíc informaci získanou od mluvčího společnosti, že má firma pro případ, že by byli vlastníci zmiňovaných pozemků nalezeni, zřízen speciální účet, z něhož jim bude vyplaceno zpětně nájemné za užívání půdy. V reakci na to v příspěvku zazní, že oslovení advokáti (konkrétně však nejmenovaní) označují tento postup firmy za doznání viny a trestný čin. Tuto informaci je dle nás v obecné rovině, to znamená za předpokladu, že si je firma vědoma, že užívané pozemky skutečně mají cizího vlastníka, možné považovat za pravdivou a z hlediska objektivit v pořádku². Otázka pobírání dotací na hospodaření na tomto typu půdy byla v tomto příspěvku zmíněna pouze okrajově.

Ve zpravodajském příspěvku odvysílaném ve zpravodajské relaci v 9:00 hodin zazní, že dle dotačního poradce M. Webera ze společnosti Agroteam, která je nezávislá na společnosti Agrofert, nemá společnost Agrofert nárok na hospodaření na tomto typu půdy pobírat dotace. Jak již bylo zmíněno výše, tato informace však neodpovídá skutečnosti, jelikož dle § 3 odst. 5 písm. a) zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství má nárok na podpory subjekt, který na pozemcích dlouhodobě hospodaří a je veden v oficiálním zápise LPIS (evidence využití půdy), přičemž nemusí mít právní důvod, aby byl ve LPIS veden. Za Agrofert je následně opět parafrázován mluvčí Jan Pavlů, který říká, že Agrofert hospodaří na pozemcích v souladu se zákonem. Celkově lze hodnotit tento zpravodajský příspěvek jako vyvážený z hlediska toho, že obsahuje výroky jak ze strany Agroferty, tak ze strany na Agroferty nezávislé, odborné. Informace podané Michalem Weberem z poradenské společnosti Agroteam však nutně neodpovídají právnímu stavu. Jelikož uvedené informace Michalem Weberem bylo možné jednoduše ověřit, lze z tohoto hlediska příspěvek považovat za ne zcela objektivní.

Ve zpravodajském příspěvku odvysílaném ve zpravodajské relaci ve 12:00 hodin je použito k dané problematice dle nás spíše obecné vyjádření advokáta Patra Tomana, že bez právního vztahu k pozemku se jedná o trestný čin neoprávněného užívání cizí věci. Vyjádření advokáta Patra Tomana lze dle nás považovat v obecné rovině za pravdivé, v kontextu však může být vnímáno jako poněkud zavádějící. Je však jasně uvedeno, že se jedná o názor advokáta a nikoli faktický stav věci.

V příspěvku z relace od 18:00 hodin je uvedeno, že A. Babiš se odmítl k tématu vyjádřit s tím, že Agrofert již dříve svěřil do svěřeneckých fondů. Dále příspěvek obsahuje vyjádření mluvčího Agroferty Karla Hanzelky, podle kterého společnost nejedná proti zákonu a že se tato otázka netýká jen Agroferty. Tento výrok je však na závěr příspěvku popřen tvrzením, že dle oslovených advokátů je hospodaření na cizí půdě trestný čin³.

Z hlediska posluchače tak z příspěvků mohou plynout dvě hlavní sdělení. Jednak že se společnost Agrofert dopouští trestné činnosti tím, že hospodaří na půdě cizích vlastníků a jednak to, že neoprávněně čerpá na toto hospodaření dotace. Dalším významným sdělením příspěvků je, že těchto přečinů se společnost dopouštěla již v době, kdy ještě ve společnosti působil A. Babiš a byl současně ministrem financí a místopředsedou vlády.

² Dle vyjádřená Agrární komory, které bylo uveřejněno 22. 12.2017, je však v současné době hospodaření na pozemcích s neidentifikovatelným majitelem problém historicky založený a postupně řešený: „Z celkového pohledu jde řádově o několik desetin procenta zemědělské půdy, přičemž tento objem neustále klesá, protože půda, u níž se majitele nepodaří dohledat je následně převedena do vlastnictví Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových a tím běží desetiletá lhůta pro přihlášení majitele či jeho dědiců. V případě, že se o pozemek přihlásí majitel u subjektu, který na něm hospodaří, vyplývá vzájemná povinnost finančního vyrovnání.“ (zdroj: <http://www.agrocr.cz/blog/detail/agrarni-komora-cr-k-pozemkum-s-neznamym-majitelem>)

³ To je však formulace nepřesná, o trestný čin by se jednalo, kdyby k hospodaření docházelo bez souhlasu vlastníka. Problémem, jak již bylo řečeno, však je, že vlastníci takto obhospodařovaných pozemků jsou často neznámí či neurčití.

V rámci otázky, zda se jedná o trestnou činnost, když některý subjekt hospodaří na půdě cizích vlastníků, je možno uvést, že dne 22. 12. 2017 (tedy po odvysílání reportáže) vydala Agrární komora prohlášení, ve kterém konstatovala, že hospodaření na pozemcích s neidentifikovatelným majitelem je historicky založený problém, který je postupně řešen. Souvislosti mezi vlastnictvím pozemku, pronájmem pozemku a hospodařením na pozemcích, u nichž je neznámý majitel jsou dle ní statním institucím známy a z tohoto titulu jsou také zapracovány do legislativy a metodiky k přiznávání a vyplácení zemědělských podpor.⁴

Otázku pobírání dotací na hospodaření na těchto pozemcích, řeší zákon, konkrétně dle § 3 odst. 5 písm. a) zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství má nárok na podpory subjekt, který na pozemcích dlouhodobě hospodaří a je veden v oficiálním zápise LPIS (evidence využití půdy), přičemž nemusí mít právní důvod k vedení ve LPIS.⁵ Z toho plyne, že subjekt, v tomto případě společnost Agrofert, nemůže porušovat zákon tím, že pobírá dotace na hospodaření na pozemcích s neznámým majitelem, pokud je uvedena v oficiálním zápise LPIS, což je současně podmínkou pobírání dotací.

V příspěvcích však bylo dvakrát přímo uvedeno, že Agrofert čerpá dotace na hospodaření na pozemcích neoprávněně, že se může jednat o dotační podvod, a to ze strany nezávislých odborníků, advokáta Václava Vlka a Michal Webera, dotačního poradce společnosti Agroteam. Jako názor opačný bylo v obou případech použito pouze vyjádření některé z osob představujících koncern Agrofert, přičemž se nikdy nejednalo o přímou reakci na vyjádření zmíněných odborníků.

Dle názoru Rady zde mohlo ze strany autorů příspěvku dojít k opomenutí v tom, že tvrzení zmíněných odborníků již dále neověřili a v příspěvcích neuvedli, jak čerpání dotací upravuje zákon, a dále, že je ani nekonfrontovali s protistranou. Z tohoto hlediska mohou být příspěvky hodnoceny jako nedostatečně objektivní.

Pořad Dvacet minut Radiožurnálu

Vydání pořadu hostilo vedoucího investigativního týmu reportérů ČRo 1 Radiožurnálu, který reportáž, resp. zpravodajské příspěvky, na dané téma zpracoval, Janka Kroupu. Moderátor Jan Pokorný se jej ptal na investigativní postupy, kterými novináři získali informace v reportáži. Následně byla přehrána samotná reportáž. Po ní rozhovor dále pokračoval na dané téma.

Rada se zaměřila na posouzení pořadu, resp. reportáže, z hlediska objektivity a vyváženosti. Reportáž krom poněkud zmateného vyjádření představitele společnosti Oseva Agri Chrudim, což je dceřiná společnost Agrofertu, Františka Košťála, obsahuje vyjádření advokáta Václava Vlka, který, mimo jiné, říká: *„Když na to čerpám dotaci, tak je to dotační podvod. To je prostě naprosto jednoznačné, buď běžný, prostý podvod na úkor toho vlastníka pozemku, anebo dotační podvod na úkor státu, respektive Evropské unie, protože to je přímo trestný čin proti Evropské unii.“* Toto tvrzení však neodpovídá již zmiňovanému vyjádření Agrární komory, resp. zákonu č. 252/1997 Sb., o zemědělství (viz výše). Znovu se ukazuje, že se novináři mohli dopustit nedostatečného ověření tvrzení advokáta a nekontrolovali, jak danou věc upravuje zákon. Tím dle nás došlo

⁴ Zdroj: <http://www.agrocr.cz/blog/detail/agrarni-komora-cr-k-pozemkum-s-neznamym-majitelem>

⁵ § 3 odst. 5 písm. a) zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství říká, že jestliže se dotace poskytuje, případně podmínka jejího poskytnutí se vztahuje na zemědělskou půdu, popřípadě na zalesněnou půdu, která byla v evidenci půdy podle § 3a vedena jako zemědělsky obhospodařovaná půda se zemědělskou kulturou stanovenou nařízením vlády podle § 3i, při rozhodování o poskytnutí dotace vychází příslušný orgán z evidence využití půdy vedené podle tohoto zákona, přičemž nepřihlíží k údajům o výměře parcel a druhu pozemků vedených podle zvláštního právního předpisu.

k neobjektivitě, potažmo nepravdivosti informací v tomto bodě reportáže, a to i přes to, že reportáž obsahuje parafrázi mluvčího společnosti Agrofert: „Podle mluvčího Jana Pavlů se majetkové vztahy snaží narovnat. Peníze za nájemné k pozemkům, jež nevlastní, prý ukládají na speciální účty. Uvědomují si, že skutečně nemají takzvaný právní důvod k užívání. Podle něj to ale nebrání obhospodařování půdy a čerpání dotací.“ Vyjádření mluvčího je totiž použitými výrazovými prostředky a celkově vyzněním reportáže spíše zpochybňováno než stavěno na roveň vyjádření zmíněného advokáta.

Problematika oprávněnosti společnosti čerpat zmíněné dotace, zazní ze strany reportéra znovu v pokračujícím rozhovoru s moderátorem: „Nemáte-li právní důvod na těch pozemcích být, nemáte tam co dělat a nemáte právo na tom ani hospodařit ani z toho mít zisk, notabene na tom nemáte, na to nemáte právo brát dotace.“ A dále: „No, nejjednodušší je požádat u těch sporných pozemků lidi, kteří ty pozemky užívají, aby doložili právní důvody, a pokud ten právní důvod nemají, tak je prostě vyškrtnout“. Znovu se setkáváme s neobjektivní informací ohledně oprávněnosti pobírat dotace na hospodaření na pozemcích bez právního důvodu.

Pokud jde o způsob moderování tohoto vydání pořadu, shledala jej Rada za vcelku bezproblémový; moderátor se hosta vhodně doptával, případně zpochybňoval jeho výroky, a také upozorňoval, že se daná problematika netýká jen koncernu Agrofert, na nějž se reportáž zaměřovala.

Vzhledem k výše uvedenému byl pořad Dvacet minut Radiožurnálu zhodnocen jako nedostatečně objektivní především v otázce oprávněnosti pobírat dotace na hospodaření na pozemcích bez právního důvodu.

Při celkovém zhodnocení Rada došla k závěru, že výše uvedená analýza shledala některé problematické body analyzovaných zpravodajských příspěvků a vydání pořadu Dvacet minut Radiožurnálu, které se zabývaly tématem obhospodařování pozemků s neznámým majitelem společností Agrofert, jako problematické z hlediska objektivity a faktické správnosti jejich obsahu. Prvním problematickým bodem je ne zcela objektivní prezentace problematiky pobírání dotací na hospodaření na pozemcích bez právního důvodu, potažmo to, že vyjádření k této problematice získaná od nezávislých odborníků nebyla ověřena z jiných zdrojů a že k vyjádření odborníků nebyla získána přímá reakce od protistrany, tj. od představitelů společnosti Agrofert. S tím souvisí i problém parafrázování vyjádření představitelů společnosti Agrofert v reportáži obecně, kdy tato byla použitými výrazovými prostředky a celkovým vyzněním reportáže spíše zpochybňována.

Na základě výše uvedeného Rada došla k názoru, že odvysíláním předmětných zpravodajských příspěvků a pořadu se provozovatel mohl dopustit porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., podle kterého je provozovatel povinen zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivity a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě.

Rada tudíž na svém 2. zasedání roku 2018 (bod 14) rozhodla o tom, že v rámci své kompetence dané § 5 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) provozovatele vysílání, tj. Český rozhlas, požádá o vysvětlení výše uvedených skutečností, přičemž provozovateli stanovila lhůtu 30 dnů ode dne doručení této žádosti. Žádost o vysvětlení (č.j. RRTV/5906/2018-blu) byla provozovateli doručena dne 19. února 2018.

Provozovatel na tuto žádost reagoval svým podáním č.j. RRTV/8308/2018-vac, které bylo Radě doručeno dne 22. března 2018.

Provozovatel ve svém vyjádření uvedl následující:

- Provozovatel tvrdí, že v reportážích obsažená právní analýza plně odpovídá skutečnému právnímu stavu. Podle provozovatele fakta a právní analýza jasně dokládají neoprávněnost hospodaření na cizím pozemku bez souhlasu vlastníka zejména zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství. Agrofert ovšem dle provozovatele nikde netvrdí, že by byl vlastníkem předmětných pozemků či jejich poctivým držitelem, netvrdí ani, že by byl oprávněným ze služebnosti, nájemcem dle platně uzavřené smlouvy ani pachtýřem, zástupci Agrofertu podle provozovatele přiznávají, že k množství pozemků, na nichž hospodaří, žádný právní vztah společnost nemá. Netvrdí-li Agrofert některý z právních titulů užívání zemědělských pozemků, pak je dle provozovatele zcela nepochybně uživatelem neoprávněným se všemi důsledky.
- Na tomto právním závěru podle provozovatele nemění nic ani skutečnost, že stejně postupují i jiní zemědělci, a že odpovědné orgány (zejména Ministerstvo zemědělství, Státní zemědělský a intervenční fond, popř. Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových) tuto situaci tolerují a právně neřeší, ani argumenty obsažené ve stížnostech Agrofertu odkazující na zákon o zemědělství. Ustanovení § 3 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, upravuje postup, kdy a jak má být aktualizován údaj v evidenci půdy (LPIS). Ani toto ustanovení nezakládá právo cizí osoby takový zemědělský pozemek svévolně užívat.
- Podle provozovatele Agrofert hospodařením na zemědělských pozemcích, ke kterým nemá právní titul užívání, získává konkurenční výhodu v tom, že za tyto pozemky nemusí na rozdíl od většiny zemědělců platit nájemné nebo pachtovné, či za ně zaplatit kupní cenu.
- Provozovatel dále tvrdí, že Pokud jde o čerpání dotací na tyto pozemky, podmínkou je jejich zápis v LPIS. LPIS registruje pozemky, na kterých zemědělec hospodaří a má k tomu právní důvod. Pokud takový právní důvod nemá, LPIS ho nezapíše. Pokud si právní důvod vymyslí, postupuje v rozporu se zákonem a hrozí mu trestní stíhání za podvod.
- Na tomto místě se provozovatel odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Ostravě z roku 2015, kdy pravomocně odsoudil obžalovaného J. H. za dotační podvod, neboť uvedl nepravdivé údaje při zápisu do LPIS a na základě tohoto zápisu čerpal dotace. V odůvodnění rozsudku předsedkyně senátu JUDr. Renata Gilová výslovně uvádí, že *„obžalovaný pozemky zaregistroval do systému LPIS neoprávněně, bez vědomí majitelů a jejich souhlasu, předstíraje, že je oprávněným uživatelem těchto pozemků, na základě čehož neoprávněně na tyto pozemky čerpal dotace.“* Podle odborníka na dotace Michaela Webera z poradenské společnosti Agroteam je navíc součástí každé žádosti o dotace čestné prohlášení, že žadatel postupuje v souladu s právem.
- K ověřování informací z jiných zdrojů provozovatel dále uvádí, že v pořadu Dvacet minut Radiožurnálu odvysílaném dne 28. listopadu 2017 v čase 17:05:38-17:23:59 hodin Janek Kroupa uvedl: *„Ptali jsme se na ministerstvu zemědělství, ptali jsme se na SZIFu, což je fond, který přerozděluje dotace. Pro nás poměrně překvapivé bylo, že ty státní orgány o tom vlastně nevěděly. Oni neznali databázi, kterou zveřejnil jejich příbuzenský úřad, který je tedy mimochodem pod ministerstvem, které dlouho spravoval Andrej Babiš. To je ten Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových. Tuto databázi oni neznali. Čili v tuto chvíli oni jsou v procesu právních analýz a řeší, řeší, co s tou situací budou dělat.“* A v závěru pořadu Janek Kroupa odkazuje na příspěvky, které ČRo Radiožurnál připravoval na následující den:

„Budeme v tom pokračovat zítra, protože, pokud vím, tak už v tuto chvíli se připravují nějaké reakce zmíněných orgánů, zejména zřejmě na straně ministerstva zemědělství.“

- Provozovatel dále poukazuje na to, že Rada pominula další příspěvky, které ČRo Radiožurnál na dané téma vysílal následující den 29. listopadu 2017 (Zprávy od 12:00, Zprávy v 17:00 a Ozvěny dne od 18:10). V těchto příspěvcích se mj. vyjadřoval tehdejší ministr zemědělství Marian Jurečka, předseda Asociace soukromého zemědělství Josef Stehlík nebo agrární analytik Petr Havel
- K závěru Rady, že k vyjádření odborníků nebyla získána přímá reakce od protistrany, tj. od představitelů společnosti Agrofert, provozovatel uvádí, že v každém příspěvku byla přímá reakce protistrany, které byl kontext připravovaných příspěvků znám, jak je zřejmé z e-mailu Jana Pavlů z 22. 11. 2017 z divize komunikace Agrofertu, kterou Agrofert připojil ke stížnosti ze dne 15. 12. 2017 adresované mj. Radě pro rozhlasové a televizní vysílání. Redaktor Janek Kroupa komunikoval na dané téma s JUDr. Alexejem Bílkem, CSc., kterému telefonicky sdělil dotazy 16. listopadu 2017. První odpověď přišla e-mailem ve středu 22. listopadu 2017 a redaktor Kroupa, opět telefonicky, obratem požádal JUDr. Bílka o odpovědi na doplňující dotaz, který se týkal Agrofertem uváděné informace, že v rámci vlastního účetnictví vytváří dohadné účty, ze kterých je možné zpětně pachtovné za pozemky, ke kterým nemá vyjasněné právní důvody užívání po dohledání vlastníka vyplatit. Redaktor Kroupa žádal o informaci, kolik peněz na takovém účtu je. Po několika urgencích obdržel redaktor Kroupa 24. listopadu 2017 odpověď, že Agrofert informaci neposkytne. Z předložených podkladů, které Agrofert poskytl Českému rozhlasu, vyplynulo, že Agrofert netvrdí, že by byl vlastníkem předmětných pozemků či jejich držitelem, netvrdí ani, že by byl oprávněným ze služebnosti, nájemcem dle platně uzavřené smlouvy ani pachtýřem.
- Podle provozovatele Rada pominula fakt, že za stanovisko Agrofertu nelze považovat jen vyjádření mluvčích (Jana Pavlů či Karla Hanzelky), ale také např. Františka Košťála ze společnosti Oseva Agri Chrudim, která patří do holdingu Agrofert. Je tedy zřejmé, že ve všech příspěvcích uváděných Radou (viz přepisy příspěvků v žádosti Rady) jsou přímá, konkrétní vyjádření zástupců Agrofertu, nikoli pouze parafráze, jak uvádí Rada.
- Provozovatel dále uvádí, že v zájmu objektivity nechali autoři a editoři ve vysílání i tvrzení Agrofertu o existenci účtu, kam podle svého tvrzení Agrofert odkládá peníze za pozemky, které užívá bez právního důvodu, byť Agrofert odmítl sdělit jakékoli detaily tohoto účtu, kolik na něm ve skutečnosti je peněz, či jaký peněžní ústav jej vede. Existence účtu je jen tvrzení Agrofertu, které není ničím dokázáno. Přesto ve vysílání zaznělo.
- Provozovatel uvedl, že se vysíláním příspěvků na toto uvedené téma a formou jejich zpracování vážně a důkladně zabývá, nechal mj. vypracovat nezávislé analýzy, ke kterým povede diskuse tak, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo důsledně dbáno zásad objektivit a vyváženosti.
- Provozovatel následně uvádí, že bude ve shodě se závěry Nejvyššího správního soudu (NSS 7 As 23/2010) udržovat veřejnou diskusi o nejrůznějších veřejných tématech, v níž se zprostředkovávají různé názory, a věnovat se tématům ve veřejném zájmu, mezi které bezesporu patří téma obhospodařování pozemků s neznámým majitelem a pobírání dotací na hospodaření na pozemcích bez právního důvodu. ČRo také zohlední rozsudek Nejvyššího správního soudu NSS 3 As 6/2010-71 v tom smyslu, aby témata byla zpracovávána ve větší hloubce, v širších kontextech a odpovídající formou.

- Provozovatel závěrem uvádí, že předmětnými příspěvky a pořadem se zabývala i Etická komise Českého rozhlasu, která zdůraznila nezastupitelný význam ČRo jako veřejnoprávního média pro českou společnost a vyzvala generálního ředitele ČRo, aby hájil v maximální možné míře nezávislost média veřejné služby před tlaky přicházejícími z prostředí mimo ČRo. Etická komise ČRo vyjádřila názor, že záležitosti tohoto typu je zapotřebí řešit na profesionální bázi na úrovni generálního ředitele ČRo a ředitele Zpravodajství ČRo s důrazem na respektování platných právních norem a Kodexu ČRo ve smyslu zachování hodnotové objektivity vysílání.

Rada na svém 7. zasedání roku 2018 došla k závěru, že odvysíláním předmětných zpravodajských příspěvků a pořadu se provozovatel mohl dopustit porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., podle kterého je provozovatel povinen zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivity a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě. Rada tudíž rozhodla zahájit s provozovatelem Český rozhlas (dále jen „obviněný“) pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb.

Usnesení (č.j. RRTV/10355/2018-blu) o zahájení řízení o přestupku bylo obviněnému doručeno dne 22. května 2018 a obviněný byl zároveň vyzván dle ustanovení dle § 36 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) k vyjádření se ve věci ve lhůtě 30 dnů od doručení výše uvedeného usnesení. Na tuto výzvu obviněný reagoval podáním č.j. RRTV/13151/2018-vra, které bylo Radě doručeno dne 25. června 2018. Obviněný se v rámci svého vyjádření nevzdal účasti na dokazování a nevzdal se práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí.

Obviněný uvedl ve svém vyjádření následující:

- Redaktoři velmi podobně studovali skutkový stav. Před odvysíláním série příspěvků „off record“ opakovaně jednali s vedením LPIS, ministrem zemědělství, specialisty na dotace a právníky, nastudovali příslušnou legislativu, v první řadě zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství. LPIS a ministr zemědělství Marián Jurečka odmítli veřejně komentovat právní stav, dokonce odmítli vystupovat v první části vysílání s tím, že věc budou komentovat, až bude zveřejněna. Jejich hlas pak ve vysílání zazněl.

- Mezi „on record“ oslovenými právníky byli například Petr Toman, Michal Weber (zemědělský poradce a specialista na dotace společnosti Agroteam), Pavel Brach (odborník na zemědělské právo) a Václav Vlček. Jejich právní stanoviska byla shodná.

- Obviněný uvádí, že si nechal od advokátní kanceláře Toman, Devátý & partneři advokátní kancelář s.r.o. vypracovat právní stanovisko k otázce, za jakých podmínek je užívání cizího zemědělského pozemku v souladu se zákonem. Redaktoři měli toto stanovisko v podobě rozsáhlé konzultace k dispozici při přípravě reportáže a poté, co se objevily pochybnosti o správnosti právního posouzení situace, ji advokátní kancelář dodala i v psané podobě (viz důkaz v příloze).

- K neoprávněnému užívání a čerpání dotací právní stanovisko advokátní kanceláře Toman, Devátý & partneři uvádí:

Podle platného právního řádu náleží právo užívat zemědělský pozemek výlučně:

- a) *vlastníku (spoluvlastníku) pozemku podle § 1012 ObčZ, který má právo se svým vlastnictvím v mezích právního řádu libovolně nakládat;*
- b) *poctivému držiteli vlastnického práva podle § 996 ObčZ, který má obdobné postavení jako pravý vlastník; poctivým držitelem je ten, kdo má z přesvědčivého důvodu za to, že mu náleží právo, které vykonává;*
- c) *oprávněnému ze služebností podle § 1257 a násl. ObčZ (např. služebnost pastvy), který má podobná práva jako pachtýř;*
- d) *pachtýři zemědělského pozemku podle § 2345 a násl. ObčZ, který má právo pozemek užívat;*
- e) *nájemci/podnájemci pozemku podle nájemních smluv vzniklých před 1. 1. 2014. Kdokoliv jiný, který nedisponuje právním titulem výše uvedeným, užívá zemědělský pozemek bez právního důvodu, a tedy neoprávněně.*

- Obviněný se odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu 30 Cdo 199/2007 ze dne 8. 1. 2008, ve kterém soud konstatoval následující: „Plnění bez právního důvodu je jednou ze skutkových podstat bezdůvodného obohacení založenou na tom, že mezi zúčastněnými subjekty chybí od počátku právní vztah, který by zakládal právní nárok na předmětné plnění, jež může spočívat například v tom, že bylo něco dáno nebo bylo ve prospěch někoho konáno. O obohacení lze hovořit tehdy, dostalo-li se takovým plněním majetkové hodnoty tomu, komu bylo plněno, takže v jeho majetku došlo buď ke zvýšení aktiv, nebo ke snížení pasiv, případně se jeho majetkový stav nezmenšil, ač by se tak za běžných okolností stalo. Příkladem plnění bez právního důvodu je i užívání cizího pozemku bez nájemní smlouvy či jiného titulu opravňujícího užívat cizí věc,“ prospěch vzniká tomu, kdo realizuje uživatelská oprávnění, aniž by za to platil úhradu a aniž by se tedy jeho majetkový stav zmenšil o prostředky vynaložené v souvislosti s právním vztahem, který zakládá právo věc užívat.“

- Obviněný se odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Ostravě čj 50T 9/20;15-2593, kdy Krajský soud pravomocně odsoudil obžalovaného J. H. za dotační podvod, neboť uvedl nepravdivé údaje při zápisu do LPIS a na základě tohoto zápisu čerpal dotace. V odůvodnění rozsudku předsedkyně senátu JUDr. Renata Gilová výslovně uvádí, že „obžalovaný pozemky zaregistroval do systému LPIS neoprávněně, bez vědomí majitelů a jejich souhlasu, předstíraje, že je oprávněným uživatelem těchto pozemků, na základě čehož neoprávněně na tyto pozemky čerpal dotace.“

- Obviněný dále uvádí, že aby byl AGROFERT, a.s. popřípadě jiná společnost tohoto koncernu oprávněným uživatelem zemědělského pozemku, pak musí tvrdit a doložit existenci některého z výše uvedených právních titulů, jinak je uživatelem neoprávněným. Jak podle obviněného vyplynulo z předložených podkladů, AGROFERT, a.s. netvrdí, že by byl vlastníkem předmětných pozemků či jejich poctivým držitelem, a netvrdí ani, že by byl oprávněným ze služebností, nájemcem dle platně uzavřené smlouvy ani pachtýřem. Zástupci společnosti AGROFERT, a.s. pak podle obviněného přiznávají, že k množství pozemků, na nichž hospodaří, žádný právní vztah společnosti nemá. Obviněný na základě výše uvedeného dovozuje, že netvrdí-li AGROFERT, a.s. některý z výše uvedených právních titulů užívání zemědělských pozemků, pak je zcela nepochybně uživatelem neoprávněným se všemi důsledky.

- Ve věci oprávněnosti čerpání dotací uvádí obviněný následující: „Pokud jde o čerpání dotací na tyto pozemky, podmínkou je jejich zápis v LPIS. LPIS registruje pozemky, na kterých zemědělec hospodaří, a má k tomu právní důvod. Toto závazné pravidlo lze vyčíst kupříkladu, ale ne jenom, ze závazného metodického postupu k aktualizaci EP a EVP pro farmáře, který Ministerstvo zemědělství pravidelně vydává na svých stránkách. V příloze č. 2 je k právnímu důvodu užívání jasně uvedeno: „Předtím než půjde zemědělský podnikatel na příslušné Oddělení příjmu žádostí a LPIS (dále jen OPŽL), aby zaregistroval sebe a následně pozemky, na kterých chce začít hospodařit, měl by si zajistit všechny potřebné doklady k tomu, aby mohl prokázat svůj právní

důvod užívání k pozemkům, u kterých chce být zapsán jako jejich uživatel. Bez předložení právního důvodu užívání nemůže být jako uživatel DPB zapsán. Nejčastějším právním důvodem užívání je nájemní / pachtovní smlouva nebo smlouva kupní, a tedy následně list vlastnictví. Podrobnosti ohledně právních důvodů užívání se nachází v Příloze č. 1 k Metodickému postupu k aktualizaci EP a EVP pro farmáře.“ Z toho vyplývá, že pokud takový právní důvod zemědělec nemá, LPIS ho nezapíše. Pokud si zemědělec právní důvod vymyslí, postupuje v rozporu se zákonem a hrozí mu trestní stíhání za podvod.“

- Obviněný dále uvádí, že v každém příspěvku byla přímá reakce protistrany, které byl kontext připravovaných příspěvků znám, jak je zřejmé z e-mailu Jana Pavlů z 22. 11. 2017 z divize komunikace AGROFERT, a.s., kterou AGROFERT, a.s. připojil ke stížnosti ze dne 15. 12. 2017, adresované Radě. Obviněný tvrdí, že ve všech příspěvcích uváděných Radou (viz přepisy příspěvků Rady) jsou přímá, konkrétní vyjádření zástupců AGROFERT, a.s., nikoli pouze parafráze.

- Podle obviněného o prostoru, který ve vysílání dostal Agrofert, svědčí přepis zpravodajského příspěvku, který byl odvysílán na ČRo Radiožurnál dne 28. listopadu 2017 v 18:00 h. Přepis předmětného příspěvku je následující:

Martin KRÍŽEK, moderátor

Andrej Babiš dnes zároveň odmítl komentovat podezření, že koncern Agrofert neoprávněně hospodaří na více než 1700 hektarech půdy. Podle zjištění Radiožurnálu jde o pozemky bez jasného majitele, společnosti tedy nepatří. Přesto ale podnik čerpá na většinu půdy dotace.

Andrej BABIŠ, předseda hnutí /ANO/

Já jsem Agrofert svěřil do svěrenských fondů v rámci Lex Babiš a já myslím, že Agrofert dal tiskovou zprávu, takže se k tomu nebudu vyjadřovat.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Říká Babiš. Problém se ale týká i období, kdy byl Babiš majitelem Agrofertu. A na to už předseda hnutí ANO neodpověděl. Mluvčího holdingu Karel Hanzelka reagoval, že nejde o nic nezákonného.

Karel HANZELKA, mluvčí, Agrofert

V této situaci jsou stovky zemědělců v České republice, my se ohrazujeme proti tomu, aby tato skutečnost byla otáčena jenom proti Agrofertu.

Markéta CHALOUPSKÁ, redaktorka

Podle oslovených advokátů je ale hospodaření na cizí půdě trestný čin. Ministr zemědělství Marian Jurečka z KDU-ČSL kvůli hospodaření firem na cizích pozemcích plánuje změnit pravidla přidělování dotací na půdu. Janek Kroupa a Markéta Chaloupská, Radiožurnál.

- Obviněný odkázal v plném rozsahu na své vysvětlení z 21. března 2018 (č.j.: RRTV/8308/2018-blu), které je součástí elektronického spisu sp.zn. 2018/434/blu, který je ve věci veden.

- Obviněný v závěru svého podání žádá o ústní jednání, které považuje za nezbytné pro uplatnění svých práv a zjištění stavu věci, a navrhuje výslech hlavního autora série Janka Kroupy.

Rada ve věci žádosti obviněného o ústní jednání konstatovala, že má možnost se v dostatečné míře seznámit s argumentací obviněného a že obviněnému je dána dostatečná možnost k vyjádření se ve věci a k hájení se v rámci řízení o přestupku, a to i bez nařízení ústního jednání. Rada tudíž konstatovala, že v daném řízení o přestupku není ústní jednání nezbytné k uplatnění práv obviněného. Rada tudíž na svém 12. zasedání roku 2018 rozhodla o zamítnutí žádosti obviněného o nařízení ústního jednání

Rada ve věci žádosti obviněného o provedení důkazu výslechem svědka konstatovala, že na základě výše uvedeného disponuje veškerými důkazy potřebnými pro zjištění stavu věci ve smyslu ustanovení § 52 zákona č. 500/2004 Sb. Rada tudíž v rámci správního uvážení došla k závěru, že provedení důkazu svědeckou výpovědí svědka Janka Kroupy není nezbytné pro zjištění stavu věci a nejedná se tedy o nezbytný podklad pro rozhodnutí. Rada tudíž na svém 12. zasedání roku 2018 rozhodla o zamítnutí návrhu obviněného na provedení důkazu svědeckou výpovědí svědka Janka Kroupy.

Usnesení (č.j. RRTV/14858/2018-blu) o zamítnutí žádosti o nařízení ústního jednání a o zamítnutí návrhu na provedení důkazu bylo obviněnému doručeno dne 6. srpna 2018.

Samotným projednáním věci se Rada zabývala na svém 13. zasedání roku 2018 a dospěla k následujícím závěrům:

Obviněným vyjádřený názor, že v reportážích obsažená právní analýza plně odpovídá skutečnému právnímu stavu, není možno pokládat za platný. Obviněným uváděná citace zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství je nepochybně fakticky přesná, nicméně zde není na místě. Jak bylo uvedeno již v žádosti Rady o vysvětlení, Otázku pobírání dotací na hospodaření na těchto pozemcích, řeší zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, podle kterého má nárok na podpory subjekt, který na pozemcích dlouhodobě hospodaří a je veden v oficiálním zápise LPIS (evidence využití půdy), přičemž nemusí mít právní důvod k vedení ve LPIS.⁶ Tento zákon nicméně nestanoví podmínku, aby takovýto subjekt musel mít právní důvod k užívání takovéhoto pozemku. To, že Agrofert sám že k množství pozemků, na nichž hospodaří, žádný právní vztah společnost nemá, tedy neznamená, že neoprávněně pobírá na tyto pozemky dotace. Obviněným uváděný rozsudek Krajského soudu v Ostravě není v tomto ohledu platnou paralelou. V daném případě *obžalovaný pozemky zaregistroval do systému LPIS neoprávněně, bez vědomí majitelů a jejich souhlasu, předstíraje, že je oprávněným uživatelem těchto pozemků, na základě čehož neoprávněně na tyto pozemky čerpal dotace*. Tento případ se tedy týká jednání, kdy se určitá osoba snaží zaregistrovat do systému LPIS. Je pravdou, že v současnosti není možné, aby byl do systému LPIS byla nově zaregistrována osoba, která nemůže doložit právní vztah k půdě; toto je následek novelizace zákona o zemědělství v roce 2014. U společnosti Agrofert se ale nejedná o tento případ, neboť společnost Agrofert se nesnaží o novou registraci do systému LPIS, protože v systému LPIS už je vedena. Vzhledem k tomu, že novelizace zákona z roku 2014 nepůsobí retroaktivně, není vyžadováno, aby osoba vedená v registru před rokem 2014 dokládala právní

⁶ § 3 odst. 5 písm. a) zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství říká, že jestliže se dotace poskytuje, případně podmínka jejího poskytnutí se vztahuje na zemědělskou půdu, popřípadě na zalesněnou půdu, která byla v evidenci půdy podle § 3a vedena jako zemědělsky obhospodařovaná půda se zemědělskou kulturou stanovenou nařízením vlády podle § 3i, při rozhodování o poskytnutí dotace vychází příslušný orgán z evidence využití půdy vedené podle tohoto zákona, přičemž nepřihlíží k údajům o výměře parcel a druhu pozemků vedených podle zvláštního právního předpisu.

vztah k pozemkům vedeným v registru. Agrofert tedy v tomto ohledu nejedná v nesouladu s právem a uváděný judikát se na něj nevztahuje. Zároveň tedy *vyjádření* odborníka na dotace Michaela Webera z poradenské společnosti Agroteam, podle kterého je součástí každé žádosti o dotace čestné prohlášení, že žadatel postupuje v souladu s právem, nijak nedokládá protiprávnost jednání Agrofertu, neboť jak vyplývá z výše uvedeného, Agrofert nijak podmínky pro vedení v registru neporušuje. V tomto ohledu je možné též zmínit, že výše uvedené vyjádření v rámci vysílání nezaznělo a je uvedeno pouze ve vyjádření obviněného. Je tedy možné závěrem konstatovat, že ve věci oprávněnosti pobírání dotací obviněný nijak neprokázal, že zpravodajské příspěvky a pořad Dvacet minut Radiožurnálu byly vyvážené a fakticky správné.

Vyjádření obviněného nijak nevyvrací předchozí závěr Rady, že ve vysílání bylo jako vyjádření protistrany použito pouze vyjádření některé z osob představujících koncern Agrofert, přičemž se nikdy nejednalo o přímou reakci na vyjádření zmíněných odborníků. Tato vyjádření pak nemohla být vnímána jako kvalitativně rovnocenná vstupům odborníků, advokáta Václava Vlka a Michala Webera, dotačního poradce společnosti Agroteam, neboť v jejich případech se jednalo o živé vstupy s interakcí mezi tázaným a moderátorem. Není tudíž možno říci, že zmínění názoru Agrofertu bylo rovnocenné s tvrzením, které mohli daní odborníci přímo uvést ve vysílání. Rozhovor se zástupcem společnosti Oseva Agri Chrudim pak nemůže být chápán jako plnohodnotné vyjádření protistrany. Společnost je součástí koncernu Agrofert, nicméně není oprávněna se jménem koncernu nijak navenek vyjadřovat. Zároveň pak Ing. František Košťál, se kterým byl dělán rozhovor, nemůže být považován za zástupce Agrofertu v diskusi. V rámci způsobu jakým je reportáž natočena, ani není patrné, že by Ing. František Košťál měl být osobou, která je zodpovědná za danou problematiku a která má být v úloze oponenta v diskusi. K tomuto přispívá i průběh reportáže - reportér dle vlastního popisu vstupuje do budovy, kde neví, jestli vzhledem k hodině příchodu ještě někoho nalezne (v reportáži je výslovně uvedeno „Zkusím zjistit, jestli tady ještě někdo pracuje, jsou 3 hodiny za chvilku. Haló?“), přičemž dále není specifikováno, jak byl vybrána osoba, která bude na dotazy reportéra odpovídat; celkové vyznění reportáže může dokonce působit tak, že reportér oslovil náhodného respondenta pouze na základě kritéria, že byl tento respondent právě přítomen. Zároveň pak celkový rozhovor vyznívá tak, že respondent o rozhovoru dopředu nevěděl a je jím překvapen, čemuž odpovídá i styl a obsahová zmatečnost jednotlivých odpovědí. Toto pak ostře kontrastuje se vstupem právníků Václava Vlka a Petra Tomana, ze kterých je patrné, že se jedná o odpověď na otázky, o které věděli předem a na kterou se připravil. V rámci celého pořadu pak reportáž s Ing. Františkem Košťálem rozhodně nemůže být brána jako relevantní oponentura názorů, které v pořadu uvádí hlavní host, tj. Janek Kroupa. K tomu přispívá i fakt, že v rámci celého pořadu představuje rozhovor s Ing. Košťálem jen malou část jak z hlediska časového, tak z hlediska dotčené problematiky.

To, že následující den byly odvysílány další příspěvky týkající se tématu, nemělo nutně vliv na to, jak zmíněné pořady odvysíláné dne 28. listopadu byly vnímány posluchači. Posluchači již nemusí další den zachytit další relace, přičemž výsledný dojem v nich v takovém případě zanechá pouze vysílání z 28. listopadu. Vliv pak zde má i to, že zatímco dne 28. listopadu byl tématu věnován celý pořad Dvacet minut Radiožurnálu, zatímco následující den bylo téma obsahem pouze pravidelných zpravodajských relací. Není tedy možné přepokládat, že by dopad pořadů z 28. listopadu byl zcela znegován tím, že 29. listopadu bylo toto téma dále pokryto, neboť posluchači se již s dalším vysíláním nemuseli dostat do kontaktu a vliv na ně mohl mít pouze program odvysíláný 28. listopadu.

To, že obviněný uvádí, že v zájmu objektivity nechali autoři a editoři ve vysílání i tvrzení Agrofertu o existenci účtu, kam podle svého tvrzení Agrofert odkládá peníze za pozemky, které užívá bez právního důvodu, byť Agrofert odmítl sdělit jakékoli detaily tohoto účtu, kolik na něm ve skutečnosti je peněz, či jaký peněžní ústav jej vede, a tvrzení o existenci účtu nebylo dokázáno,

není možno vyhodnotit jako důslednou snahu o zachování objektivitu. Zpravodajské příspěvky ani vysílání se tomuto účtu nijak nevěnuje a pouze je dvakrát zmíněno, že Agrofert existenci takového účtu tvrdí. Ani v rámci rozhovoru s Ing. Košťálem, který tento účet přímo zmiňuje, se pak redaktor na podrobnosti k tomuto účtu neptá. V rámci vysílání účet není nijak diskutován a není tudíž ani uvedeno, že Agrofert odmítl sdělit jakékoli detaily tohoto účtu. Informace o účtu tedy ve vysílání vyznívá spíše do prázdna. Není možné se plně ztotožnit s tvrzením obviněného, že ponechání tvrzení o existenci účtu je výrazem snahy o objektivitu. Obviněný se jakožto provozovatel rozhlasového vysílání tímto nezbavil své povinnosti umožnit protistraně plnohodnotnou reakci a tím dosáhnout plné objektivitu vysílání.

Ohledně závěru Etické komise Českého rozhlasu, podle kterého záležitosti tohoto typu je zapotřebí řešit na profesionální bázi na úrovni generálního ředitele Českého rozhlasu a ředitele Zpravodajství Českého rozhlasu s důrazem na respektování platných právních norem a Kodexu Českého rozhlasu ve smyslu zachování hodnotové objektivitu vysílání je možno uvést, že tento závěr nemusí být vnímán jako absolutně platný. Dle zákona č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu, je generální ředitel Českého rozhlasu statutárním orgánem a jako takový je nepochybně oprávněn řešit vysílání Českého rozhlasu, a to jak v rámci zajišťování platných právních norem a Kodexu Českého rozhlasu ve vysílání, tak řešit dodržování těchto norem svým jednáním v rámci pracovněprávních vztahů. Takovéto řešení na profesionální bázi nicméně nijak nenahrazuje dohled ze strany Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, který vyplývá z ustanovení § 5 zákona č. 231/2001 Sb. podle kterého je Rada orgánem příslušným k výkonu dozoru nad dodržováním právních předpisů v oblasti rozhlasového a televizního vysílání a tedy i k výkonu dozoru nad dodržováním ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb. Řešení na úrovni generálního ředitele Českého rozhlasu a ředitele Zpravodajství Českého rozhlasu tedy samo o sobě nemůže nahrazovat případný postup ze strany Rady pro rozhlasové a televizní vysílání.

Při svém rozhodování v rámci řízení o přestupku zohlednila Rada to, že obviněný dosud nebylo uloženo typově obdobné upozornění na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., tak, jak vyžaduje aktuální judikatura správních soudů. Nebyla tedy naplněna podmínka pro uložení pokuty ani jiného správního trestu dle zákona č. 250/2016 Sb. Vzhledem k tomu Rada rozhodla o zastavení řízení o přestupku podle ustanovení § 86 odst. 1 písm. h) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky, a to z důvodu absence předchozího typově obdobného upozornění na porušení zákona dle § 59 odst. 1 zákona č. 231/2001 Sb.

Jelikož však dle Rady došlo v daném případě k protiprávnímu jednání, rozhodla současně Rada o tom, že dle ustanovení § 59 odst. 1 zákona č. 231/2001 Sb. upozorní provozovatele na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., a stanovila mu lhůtu k nápravě.

Porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb. shledává Rada v tom, že v předmětných příspěvcích a pořadu došlo k nedostatečně objektivní prezentaci problematiky pobírání dotací na hospodaření na pozemcích bez právního důvodu, kdy problematika byla prezentována jednostranně a informace poskytované odborníky nebyly dále ověřeny a konfrontovány s tím, jak čerpání dotací upravuje zákon. V příspěvcích a reportáži tak zazněl pouze jednostranný pohled jak na právní stav věci, tak na jednání konkrétních aktérů. Zároveň pak nebyly nijak konfrontovány názory a stanoviska odborníků, kteří ve vysílání vystupovali, čímž byl ve vysílání zdůrazněn pouze jednostranná interpretace věci. Zároveň pak nedošlo v rámci ke konfrontaci těchto tvrzení s platnou právní úpravou. Tímto došlo k absenci dalších možných postojů a příspěvky a posluchačům tak nebyl nabídnut vyvážený pohled na dané téma. To, že problematika byla řešena i následující den 29. listopadu 2017 v dalších příspěvcích, pak nevede k nápravě způsobeného stavu, neboť posluchači již nemuseli tyto příspěvky odvysílané další den zachytit a dopad tedy na ně mohly mít pouze příspěvky a pořad ze dne 28. listopadu 2017.

V rámci předmětných příspěvků a pořadu tak došlo k nedostatečně objektivní prezentaci problematiky, čímž provozovatel nedodržel svou povinnost danou ustanovením § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., tj. zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivit a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě. Odvysláním předmětných příspěvků a pořadu se tak provozovatel dopustil porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., čímž nastal důvod pro upozornění provozovatele na porušení zákona.

Pokud Rada dle ustanovení § 59 odst. 1 zákona č. 231/2001 Sb. zjistí, že provozovatel vysílání porušuje povinnosti stanovené tímto zákonem nebo podmínky udělené licence, upozorní jej na porušení a stanoví mu lhůtu k nápravě, která musí být v souladu s ustanovením § 59 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb. přiměřená charakteru porušené povinnosti. V daném případě byla lhůta stanovena na 7 dní ode dne doručení upozornění na porušení zákona.

Podle ustanovení § 59 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., dojde-li k nápravě ve stanovené lhůtě, Rada sankci neuloží.

Pokud by provozovatel uvedené povinnosti nesplnil, bude Rada, v případě dalšího zjištění stejných porušení zákona o vysílání po stanovené lhůtě k nápravě, oprávněna uložit sankci v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 231/2001 Sb.

Poučení

Proti tomuto upozornění není možno podat žalobu ve smyslu ustanovení § 66 zákona č. 231/2001 Sb.

Ivan Krejčí
předseda Rady
pro rozhlasové a televizní vysílání
elektronicky podepsáno